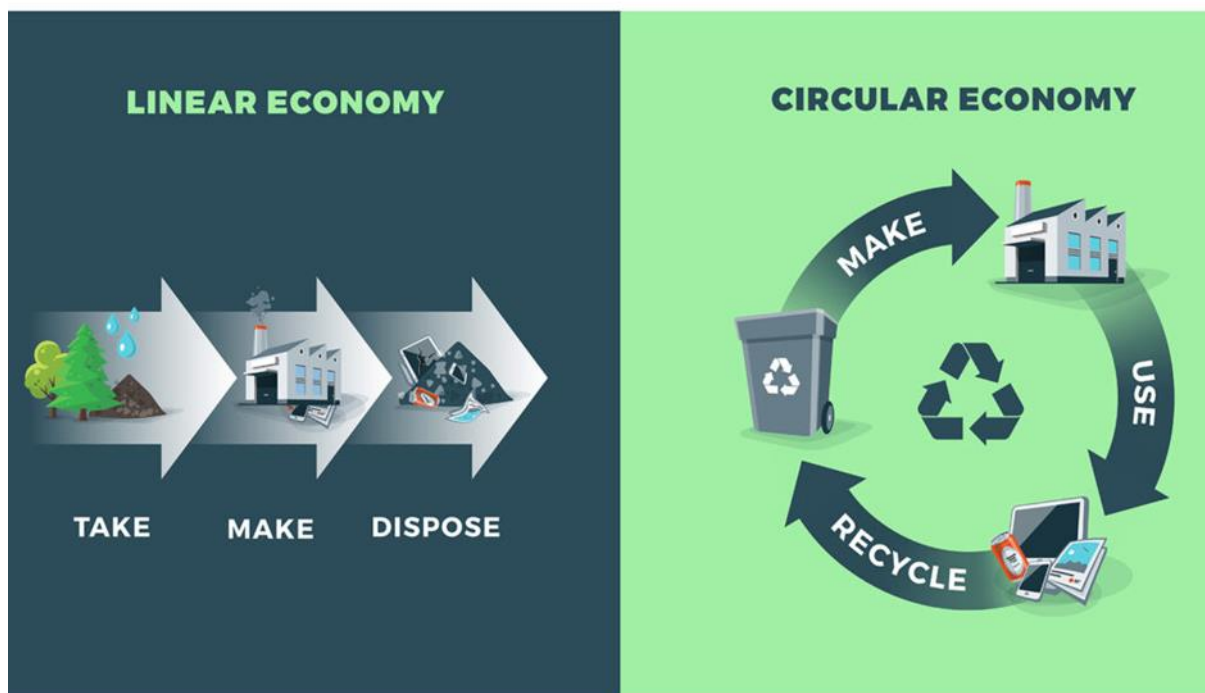

**ПРОЕКТ НА
ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА
ОБЩИНА БЯЛА, ОБЛ. ВАРНА
ЗА ПЕРИОДА 2021 – 2028 ГОДИНА
ПРОГРАМАТА Е ПРИЕТА С РЕШЕНИЕ № 45 – 363/
30.06.2022 Г.**

Съдържание

1. ВЪВЕДЕНИЕ	6
ОБХВАТ НА ПРОГРАМАТА	8
ЦЕЛИ	9
РЕЗУЛТАТИ	10
ПРИНЦИПИ И ДЕЙСТВАЩО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО	11
ЙЕРАРХИЯ НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ	18
ГЕОГРАФСКИ, ДЕМОГРАФСКИ И СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИ ХАРАКТЕРИСТИКИ В КОНТЕКСТА НА ПУО	19
Местоположение	19
Селищна система	20
Релеф	20
Климат	21
Води	21
Почви	22
Растителност и животински свят	22
Икономическа дейност	24
Строителство	26
Селско, горско и рибно стопанство	26
Животновъдството	27
Горско стопанство	27
Демографска характеристика и тенденции	28
Здравеопазване	29
Методи на отопление:	29
Население и норма на натрупване	29
2. ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА НА СЪСТОЯНИЕТО НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ В ОБЩИНА БЯЛА И ПРОГНОЗИТЕ ЗА БЪДЕЩО РАЗВИТИЕ	31
Изводи от анализа на отпадъците и прогнозите за отпадъците.	32
Изводи от анализа на инфраструктурата за управление на отпадъците	33
Изводи от анализа на замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъци и осъществени мерки за тяхното възстановяване.	33
Изводи от анализа на институционалния капацитет в сферата на управлението на отпадъците и осъществяването на управленските и контролните функции.	34

Изводи от анализа на организационните схеми и форми за управление на отпадъците, планиране, финансиране и определяне на цени и такси за услугите.....	34
Изводи от анализа на информирането на обществеността по въпросите на управлението на отпадъците.....	35
Изводи от анализа на информационното обезпечаване за отпадъците и дейностите с отпадъци.....	35
3. SWOT АНАЛИЗ.....	35
4. ЦЕЛИ НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМАТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 Г.	38
5. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ С ПОДПРОГРАМИ С МЕРКИ ЗА ПОСТИГАНЕТО НА ЦЕЛИТЕ.....	38
5.1.Подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци.....	40
ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ	48
5.2. Подпрограма за разделно събиране и достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия, метали, пластмаса и стъкло	50
ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ.....	53
5.3.Подпрограма за разделно събиране и постигане на целите и изискванията за битовите биоразградими отпадъци и за	55
биоотпадъците.....	55
ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ.....	58
5.4. Подпрограма за изпълнение на изискванията за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради.....	60
ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ.....	64
5.5.Подпрограма за предотвратяване и намаляване на риска от депонирани отпадъци	66
ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ.....	67
5.6. Подпрограма за информационно осигуряване на общинската администрация и подобряване на административния капацитет	69
ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ.....	71
5.7. Подпрограма за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците.....	73
ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ.....	75
6. КООРДИНАЦИЯ С ДРУГИ ОБЩИНСКИ, РЕГИОНАЛНИ И НАЦИОНАЛНИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ.....	77
7.СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, КОНТРОЛ И ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА БЯЛА 2021-2028 Г.	78
8. ПРИЛОЖЕНИЯ	79
ПРИЛОЖЕНИЕ 1 АНАЛИЗИ НА НАСТОЯЩОТО СЪСТОЯНИЕ НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ В ОБЩИНА БЯЛА	79

<i>ПРИЛОЖЕНИЕ 1.1 АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ДЕЙСТВАЩОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО И ПРОГРАМНИ ДОКУМЕНТИ</i>	79
<i>ПРИЛОЖЕНИЕ 1.2 АНАЛИЗ НА ОТПАДЪЦИТЕ</i>	91
<i>1. Анализ на битовите отпадъци</i>	91
<i>Разделно събиране на отпадъци от опаковки</i>	93
<i>2. Производствени неопасни отпадъци</i>	95
<i>3. Анализ на управлението на строителните отпадъци (СО)</i>	96
<i>4. Анализ на управлението на опасните отпадъци</i>	98
<i>5. Биоразградими и био отпадъци</i>	98
<i>6. Обезвреждане на отпадъците</i>	100
<i>7. Информация за замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците и осъществени мерки за тяхното възстановяване.</i>	102
<i>СХЕМИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ</i>	102
Принципът „Замърсителят плаща”	102
Принципът „Разширена отговорност на производителя“ (РОП)	104
<i>ПРИЛОЖЕНИЕ 1.3 АНАЛИЗ НА ФИНАНСИРАНЕТО, ИКОНОМИЧЕСКИТЕ ИНСТРУМЕНТИ И СТИМУЛИ В СЕКТОРА НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ</i>	107
<i>ПРИЛОЖЕНИЕ 1.4 АНАЛИЗ НА ИНФОРМИРАНЕТО НА ОБЩЕСТВЕННОСТТА ПО ВЪПРОСИТЕ НА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ</i>	111
<i>ПРИЛОЖЕНИЕ 1.6 АНАЛИЗ НА АДМИНИСТРАТИВНИЯТ КАПАЦИТЕТ</i>	115
<i>ПРИЛОЖЕНИЕ 2 ПРОГНОЗИ ЗА ОТПАДЪЦИТЕ</i>	119

СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА

ЕС	Европейски съюз
ЗМДТ	Закон за местните данъци и такси
ЗУО	Закон за управление на отпадъци
ЗУТ	Закон за устройството на територията
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ИУГ	Излезли от употреба гуми
ИУЕЕО	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване
ИУМПС	Излезли от употреба моторни превозни средства
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МРО	Масово разпространени отпадъци
НПУО	Национален план за управление на отпадъците
НСИ	Национален статистически институт
НСОРБ	Национално сдружение на общините в Република България
НУБА	Негодни за употреба батерии и акумулатори
ООП	Организация по оползотворяване
ОПОС	Оперативна програма „Околна среда“
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадъчни води
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
РЗИ	Регионална здравна инспекция
РИОСВ	Регионална инспекция по околна среда и води
РСУО	Регионално сдружение за управление на отпадъците
МЗ	Министерство на здравеопазването
МТИТС	Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщения
ДАМТН	Държавна агенция за метрологичен и технически надзор
ПУСО	План за управление на строителни отпадъци

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Общинската програма за управление на отпадъците е един от най-важните инструменти за прилагане на законодателството за отпадъците на местно ниво. Тя се разработва в съответствие с нормативните изисквания на чл. 52 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО), във връзка с чл.15, ал.1, т.3, чл.57 и чл.59 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС). Програмата за управление на отпадъците е секторна програма и е неразделна част от Общинската програма за опазване на околната среда на община Бяла.

Програмата за управление на отпадъците на територията на община Бяла 2021 - 2028 г. е разработена за период, който съвпада с действието на Националния план за управление на отпадъците (НПУО 2021-2028 г.) и при необходимост ще бъде актуализирана при неговото окончателно одобрение, при промяна във фактическите или нормативни условия.

Националният план е съобразен с изискванията на Директива 2008/98/ЕО за отпадъците, като са отчетени общите принципи за опазване на околната среда като предпазни мерки и устойчивост, техническа осъществимост и икономическа приложимост, опазване на ресурсите, както и въздействие върху човешкото здраве, икономиката и обществото. Срокът на програмата съвпада с периода на програмиране и ползване на европейските структурни и инвестиционни фондове за периода 2021-2027 г.

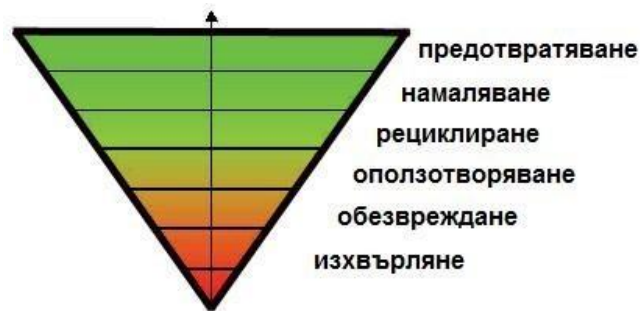
Приоритет „Отпадъци“ на Оперативна програма „Околна среда“ за периода 2021-2027 г. е насочен към специфична цел „Насърчаване на прехода към кръгова икономика“ и ще се финансират мерки, чрез които отпадъците ще се подготвят за повторна употреба и поправка, ще се рециклират или генерирането им ще бъде предотвратено, както и дейности, свързани с осведомеността на населението и промяна в нагласите му.

Програмата за управление на отпадъците отразява актуалното състояние и планира мерките и дейностите с отпадъците на територията на община Бяла, в съответствие с действащите нормативни изисквания. Разработването ѝ се базира на наличните данни, резултатите от проведени проучвания на системите за управление на отпадъците в общината, както и на анализ на възможностите за финансиране на

планираните дейности. Въз основа на събраните данни са направени експертни предложения и прогнози за развитие на инфраструктурата, системите и практиките за управление на отпадъците в общината.

Ключов елемент на програмата е спазването на йерархията за третиране на отпадъците:

- Предотвратяване образуването на отпадъци;
- Рециклиране, повторна употреба или извличане на вторични суровини и енергия;
- Екологосъобразно обезвреждане чрез депониране или изгаряне на тези отпадъци, за които е невъзможно да бъдат предотвратени и/или оползотворени.

Политиката за управление на отпадъците

Настоящата Програма е насочена към подобряване на организацията за управление и намаляване количеството на образуваните отпадъци в община Бяла и създава необходимите предпоставки за успешна реализация на планираните мерки и дейности.

От изпълнението на програмата се очаква да бъдат постигнати следните резултати:

1. Намаляване на вредното въздействие на отпадъците, чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване;
2. Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци, чрез създаване на условия за изграждане на мрежа от съоръжения за третиране на цялото количество генерирани отпадъци, което да намали риска за населението и околната среда;
3. Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда;

4. Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците.

При разработването на Програмата са отразени промените в нормативната уредба и фактическите условия, породени от стремежа на Общинска администрация - Бяла за постигане на устойчиво управление на отпадъците.

ОБХВАТ НА ПРОГРАМАТА

Програмата обхваща всички дейности, които произтичат като задължение на Общините и компетенции на Кмета, съгласно разпоредбите на Закона за управление на отпадъците (ЗУО), Закона за опазване на околната среда (ЗООС) и техните подзаконовите нормативни актове. Обхватът и съдържанието на Програмата са в съответствие и с Методическите указания за разработване на общински програми за управление на отпадъците утвърдени със Заповед № РД-211/31.03.2015 г. на Министъра на околната среда и водите.

В обхвата на настоящата Програма попадат дейностите, свързани с формираните на територията на община Бяла отпадъци, изведени и приоритизирани на база идентифицираните проблеми, които общинското ръководство трябва да реши, за да се постигне екологосъобразното им управление.

Програмата разглежда процесите от образуването на отпадъците до тяхното крайно обезвреждане, а именно:

- 1.1.1 видът на отпадъците и тяхното образуване;
- 1.1.2 количества и характеристика на отпадъците;
- 1.1.3 начин на събирането и използвани съдове;
- 1.1.4 транспортиране и използвана техника;
- 1.1.5 рециклиране и оползотворяване;
- 1.1.6 обезвреждане на отпадъците.

В рамките на Програмата за управление на отпадъците на територията на община Бяла е изготвен анализ на съществуващото състояние по отношение дейностите, свързани с отпадъците, на база който са идентифицирани проблемите и са формулирани целите за периода 2021-2028 г. Разработен е План за действие, в който са посочени необходимите мерки в близка и в средносрочна перспектива, отговорните институции и необходимите финансови средства за обезпечаване на планираните дейности.

Програмата е отворен документ, който може да бъде допълван и актуализиран при:

- промяна на нормативната уредба;
- промяна на фактическата обстановка;
- по препоръка на компетентните органи;
- при конкретизация на инвестиционните проекти.

Програмата има за цел да осигури на община Бяла инструмент за планиране на необходимите ресурси, мерки и дейности за предоставяне на качествени услуги по управление на отпадъците на жителите на общината и да подобри управлението на отпадъците в съответствие с общоевропейската йерархия за отпадъците.

Очаква се изпълнението на Програмата да окаже съществен принос за ефективно използване на ресурсите и намаляване на вредните въздействия на отпадъците върху околната среда. Реализирането на заложените с програмата мерки и дейности има за резултат предотвратяване и намаляване на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда и човешкото здраве и намаляване на използването на първични природни ресурси.

ЦЕЛИ

Основната цел на Програмата е да допринесе за устойчивото развитие на община Бяла чрез определяне на необходимите мерки за изграждане и реализиране на интегрирана система за управление на отпадъците в общината, като елемент на регионалната система за управление на отпадъците в регион Бяла, която да доведе до намаляване на въздействията върху околната среда, причинени от генерираните отпадъци, подобряване ефективността на използване на отпадъците като ресурс, увеличаване отговорностите на замърсителите, стимулиране на инвестициите за управление на отпадъците.

Цели, заложи в Програмата за управление на отпадъците на община Бяла за периода 2021-2028 г.

Стратегическите цели на Програмата са:

- Стратегическа цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване;
- Стратегическа цел 2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци;
- Стратегическа цел 3: Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда;
- Стратегическа цел 4: Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане на йерархията на управление на отпадъците. За постигането на стратегическите цели са разработени подпрограми с мерки, съдържащи План за действие, в който са посочени основните дейности, отговорните институции и възможните източници за финансиране за осигуряване изпълнението на Програмата за

периода 2021-2028г. и индикатори за оценка степента на изпълнение на заложените мерки в подпрограмите. Програмата е отворен документ, изпълнението на който се отчита ежегодно и подлежи на актуализация при промяна на фактическите и/или нормативни условия в процеса на нейната реализация.

РЕЗУЛТАТИ

С оглед прилагане на необходимите мерки по управление на отпадъците на регионално ниво и настъпилите промени в националното законодателство, настоящата Програма е насочена към постигане на следните резултати:

- Реализиране на мерки за предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъци;
- Подобряване на организацията по разделяне, временно съхраняване, събиране и транспортиране на отпадъците;
- Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и постигане на заложените в законодателството цели за рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци (отпадъци от хартия, картон, метали, пластмаса и стъкло; биоразградими в т.ч. биоотпадъци) и строителни отпадъци;
- Прилагане на екологосъобразно третиране на отпадъците – изграждане и експлоатация на регионални съоръжения за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци;
- Подобряване на правната регулация на управлението на отпадъците и ускоряване прилагането на законодателството и политиката в областта;
- Осигуряване на достатъчни и надеждни данни за отпадъците;
- Укрепване на административния капацитет на администрацията, отговорна за управлението на отпадъците в общината;
- Увеличаване на инвестициите и прилагане на принципите “Замърсителят плаща” и “Разширена отговорност на производителя” при интегрираното управление на отпадъците;
- Развитие на устойчиви системи за управление на специфични потоци отпадъци;
- Повишаване участието на обществеността при управление на дейностите по отпадъците в общината.

ПРИНЦИПИ И ДЕЙСТВАЩО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО

Програмата за управление на отпадъците на община Бяла 2021 – 2028 г. се основава на следните основни принципи:

- „Предотвратяване“ - образуването на отпадъци трябва да бъде намалено и избегнато, където това е възможно;
- „Разширена отговорност на производителя” и „Замърсителят плаща” – лицата, които образуват или допринасят за образуването на отпадъци или замърсяват околната среда или сегашните притежатели на отпадъците трябва да покрият пълните разходи за третиране на отпадъците и да ги управляват по начин, който гарантира висока степен на защита на околната среда и човешкото здраве.
- „Превантивност“ – проблемите с отпадъците трябва да бъдат предвиждани и избягвани на възможно най-ранен етап за предотвратяване на замърсяването;
- „Близост“ и „самодостатъчност“ – отпадъците трябва да бъдат обезвреждани възможно най-близо до мястото на тяхното образуване;
- „Участие на обществеността“ – заинтересованите страни, както и широката общественост имат възможност да участват в разработването на планове за управление на отпадъците и имат достъп до тях след одобрението им;
- „Интегрирано управление на отпадъците“ - комплекс от законодателна, институционална и технологична дейност, целяща предотвратяване образуването на отпадъци или тяхното редуциране чрез рационално оползотворяване изразяващо се в повторната им употреба и увеличаването на рециклирането им;
- „Най-добри налични техники, неизискващи прекомерни разходи“ - консултативен процес за вземане на решения, в който се отчитат относителните преимущества на различните възможности за управление на отпадъците, имащи отношение към опазването на околната среда, на приемлива цена;
- „Устойчиво развитие“ - използване на природите ресурси по начин, който не ограничава възможността да бъдат използвани от бъдещите поколения.

При определянето и приоритизирането на мерките, заложи в Програмата, се спазват основните принципи за управление на отпадъците, заложи в общата европейска и национална политика в тази област, както и основните принципи, на които се основава публикуваният и получил екологична оценка № 1-1/15.03. 2021 г. проект на Националния план за управление на отпадъците за периода 2021-2028 г.:

- „Предотвратяване” - образуването на отпадъци трябва да бъде намалено и избегнато, където това е възможно.

- “Разширена отговорност на производителя” и “замърсителят плаща” – лицата, които образуват или допринасят за образуването на отпадъци или замърсяват околната среда или сегашните притежатели на отпадъците трябва да покрият пълните разходи за третиране на отпадъците и да ги управляват по начин, който гарантира висока степен на защита на околната среда и човешкото здраве.

- “Превантивност” – потенциалните проблеми с отпадъците трябва да бъдат предвиждани и избягвани на възможно най-ранен етап.

- “Близост” и “самодостатъчност” – отпадъците трябва да бъдат обезвреждани възможно най-близо до мястото на тяхното образуване, като отпадъците, генерирани в ЕС, трябва да бъдат третирани в рамките на Съюза.

- „Участие на обществеността“ – съответните заинтересовани страни и органи, както и широката общественост, имат възможност да участват в разработването на плановете за управление на отпадъците и на програмите за предотвратяване на отпадъците и имат достъп до тях след разработването им.

НПУО е част от цялостната национална система за планиране. При разработване на плана са взети предвид основните постановки за развитието на България с хоризонт към 2030: Национална програма за развитие (НПР 2030), Национална програма за подобряване качеството на атмосферния въздух (2018-2024), Национална програма за контрол на замърсяването на въздуха (2020-2030), Трети национален план за действие по изменение на климата за периода 2013-2020 г. и др.

Мерките в настоящата програма ще се изпълняват в съответствие с Националния план за управление на отпадъците за периода 2021-2028 г. и Стратегия и план за действие за преход към кръговата икономика на Република България за периода 2021 – 2027 г.

Мерките в настоящата програма са в съответствие с изискванията на действащото законодателство и изпълнението им следва да се съобрази със следните нормативни актове:

1. Закон за управление на отпадъците;
2. Закон за опазване на околната среда;
3. Закон за устройство на територията;
4. Закон за местните данъци и такси;
5. Закон за ратификация на Базелската Конвенция за контрол на трансграничното движение на опасни отпадъци и тяхното обезвреждане;

6. Наредба № 1 от 04 юни 2014 г. (изм. и доп. ДВ. бр.30 от 31 Март 2020 г.) за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри. Наредбата определя изискванията за предоставяне на информация на НСИ и ИАОС относно отпадъците и съоръженията и инсталациите за отпадъци, вкл. информация от общините.;

7. Наредба № 2 от 23.07.2014 г. (изм. ДВ. бр.46 от 1 Юни 2018 г.) за класификацията на отпадъците. Наредбата въвежда европейската класификация на отпадъците, задължителна за прилагане и от общините.

8. Наредба № 4 от 5.04.2013 г. (изм. и доп. ДВ. бр.82 от 5 Октомври 2018 г.) за условията и изискванията за изграждането и експлоатацията на инсталации за изгаряне и инсталации за съвместно изгаряне на отпадъци;

9. Наредба № 6 Обн. ДВ. бр.80 от 13 Септември 2013 г. (изм. и доп. ДВ. бр.13 от 7 Февруари 2017 г.) за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци.

10. Наредба №7 от 24.08.2004 г. за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци;

11. Наредба №7 от 19.12.2013 год., посл. изм. и доп., ДВ бр. 7 от 20.01.2017 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци;

12. Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци, Приета с ПМС № 20 от 25.01.2017 г., Обн. ДВ. бр.11 от 31 Януари 2017 г.

13. Наредба за управление на строителните отпадъци и за влягане на рециклирани строителни материали, Обн. ДВ.. бр.98 от 8 Декември 2017 г.;

14. Наредба за опаковките и отпадъците от опаковки Обн. ДВ. бр.85 от 6 Ноември 2012г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.60 от 20 Юли 2018 г.;

15. Наредба за изискванията за третиране и транспортиране на производствени и опасни отпадъци Обн. ДВ. бр.29 от 30 Март 1999 г.;

16. Наредба за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието Обн. ДВ. бр.63 от 12 Август 2016 г., изм. ДВ. бр.55 от 7 Юли 2017 г.;

17. Наредба за отработените масла и отпадъчните нефтопродукти - 08.01.2013 г.;

18. Наредба за излезлите от употреба моторни превозни средства, Обн. ДВ. бр.7 от 25 Януари 2013 г. (посл. изм. и доп. ДВ. бр.37 от 21 Април 2020 г.);

19. Наредба за излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване, Обн. ДВ. бр.100 от 19 Ноември 2013 г., изм. ДВ. бр.30 от 15 Април 2016 г., изм. и доп. ДВ. бр.47 от 5 Юни 2018 г., изм. и доп. ДВ. бр.60 от 20 Юли 2018 г.;

20. Наредба за батерии и акумулатори и за негодните за употреба батерии и акумулатори, Обн. ДВ. бр.2 от 8 Януари 2013 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.60 от 20 Юли 2018 г.;

21. Наредба за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми, Обн. ДВ. бр.73 от 25 Септември 2012 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.60 от 20 Юли 2018 г.;

22. Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми, Обн. ДВ. бр.57 от 2 Юли 2004 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.67 от 23 Август 2019 г.;

23. Наредба за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда, Обн. ДВ. бр.25 от 18 Март 2003 г., посл. изм. ДВ. бр.67 от 23 Август 2019 г.;

24. НАРЕДБА за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони Приета с ПМС № 201 от 31.08.2007 г., обн., ДВ, бр. 73 от 11.09.2007 г., в сила от 11.09.2007г., посл. изм. и доп., бр. 94 от 30.11.2012 г., в сила от 30.11.2012 г.

25. Наредба за поддържане и опазване на обществения ред, чистотата, строителството и околната среда на територията на община Бяла, приета с Решение № 641\ 26.10.2016 г. на ОбС, изменена и допълнена с Решение № 988/ 14.06.2017 г., изм. и доп. с Решение № 2061/ 28.08.2019 г. на ОбС;

26. Наредба за определяне и администриране размера на местните такси и цени на права и услуги на територията на община Бяла (приета с решение № 344/27.04.2016 год., изм. и доп. с реш. № 718/21.12.2016 г., изм. и доп. с реш. № 792/22.02.2017 г., изм. с реш. № 1026/05.07.2017 год., изм. и доп. с реш. № 1335/28.03.2018г. на ОбС, изм. и доп. с решение № 1425/16.05.2018 г., изм. и доп. с решение № 1475/13.06.2018 г., изм. и доп. с решение № 1476/13.06.2018 г., изм. и доп. с решение № 1765/30.01.2019 г.);

27. Наредба за изграждане и опазване на зелената система на територията на Община Бяла (приета с Решение № 316/15.07.2020 г. на ОбС);

28. Наредба за управление на отпадъците, поддържане и опазване на чистотата на територията на Община Бяла, приета с Решение № 713 от 30.01.2013 г. на ОбС, изм. и доп. с Решение № 2131/ 09.10.2019 г. на ОбС

Законодателството на ЕС за управление на отпадъците включва три категории законодателни актове:

1. Рамково законодателство: Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 ноември 2008 г. относно отпадъците и за отмяна на определени директиви и Регламент (ЕО) № 1013/2006 за трансграничен превоз на отпадъци.

2. Законодателство относно операции и съоръжения по третиране на отпадъци: Директива за индустриални емисии 2010/75/ЕС /относно изгаряне на отпадъци и изисквания за комплексни разрешителни за определени инсталации за третиране на отпадъци/ и Директива 1999/31/ЕО на Съвета от 26 април 1999 г. относно депонирането на отпадъци.

Законодателство относно специфични потоци отпадъци и включва следните базови директиви: Директива 2006/66/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 6 септември 2006 г. относно батерии и акумулатори и отпадъци от батерии и акумулатори и за отмяна на Директива 91/157/ЕИО; Директива 2012/19/ЕС относно отпадъци от електрическо и електронно оборудване; Директива 94/62/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 20 декември 1994 г. относно опаковките и отпадъците от опаковки; Директива (ЕС) 2019/904 Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 година относно намаляването на въздействието на определени пластмасови продукти върху околната среда; Директива 2000/53/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 18 септември 2000 г. относно излезлите от употреба моторни превозни средства; Директива 2020/362/ЕС на Комисията от 17 декември 2019 г. за изменение на приложение II към Директива 2000/53/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно излезлите от употреба превозни средства; Директива 96/59/ЕО на Съвета от 16 септември 1996 г. за обезвреждането на полихлорирани бифенили и полихлорирани терфенили; Директива 86/278/ЕИО на Съвета от 12 юни 1986 г. за опазване на околната среда, и по-специално на почвата, при използване на утайки от отпадъчни води в земеделието и Директива 78/176/ЕИО на Съвета от 20 февруари 1978 г. относно отпадъците от производство на титанов диоксид.

Рамкова директива за отпадъците (РДО) с посл. изм. (Директива (ЕС) 2018/851)

Отпадъците, според определението в член 3, параграф 1 от Директива 2008/98/ЕО са „всяко вещество или предмет, от който притежателят се освобождава или възнамерява да се освободи, или е длъжен да се освободи“. Те представляват огромна загуба на ресурси под формата както на материали, така и на енергия. Освен това управлението и обезвреждането на отпадъците може да окаже сериозно въздействие върху околната среда. Депата за отпадъци например заемат земни площи и могат да предизвикат замърсяване на въздуха, водата и почвата, докато изгарянето може да доведе до емисии на опасни замърсители на въздуха. Поради това целта на политиките на ЕС в областта на управлението на отпадъците е да се намали въздействието на отпадъците върху околната среда и здравето и да се повиши ефективността при използването на ресурсите в ЕС. Дългосрочната цел на тези политики е да се намали количеството отпадъци, а когато образуването им не може да бъде избегнато, да се насърчава тяхното използване като ресурси и да се постигнат по-високи равнища на рециклиране и безопасно обезвреждане на отпадъците.

РДО, освен посочената йерархията на отпадъците, въвежда и други ключови разпоредби за страните-членки, съответно за техните компетентни национални, регионални и местни власти, отговорни за съответните политики:

- да се постигне повторна употреба и рециклиране на минимум 50% от битовите и приравнените на битовите отпадъци
- да се постигне рециклиране и оползотворяване на най-малко 70% от отпадъците от строителство и от разрушаване на сгради
- да се разработят национални програми за предотвратяване на образуването на отпадъци
- да се въведе разделно събиране минимум за битовите отпадъци и подобни източници от хартия, метал, пластмаса и стъкло
- въвежда процедура за определяне на критерии за край на отпадъка и специфицира в кои случаи вещества или предмети, получени в резултат от производствен процес, представляват странични продукти, а не отпадъци;
- разграничава кога изгарянето на отпадъци е ефективно от енергийна гледна точка и се счита за операция по оползотворяване;
- определя ясно разликата между „оползотворяване“ и „обезвреждане“ на отпадъци
- въвежда „разширена отговорност на производителя“ като едно от средствата за подпомагане на разработването и производството на стоки, при които се

отчита и се улеснява ефективното използване на ресурси по време целия им жизнен цикъл.

Директива (ЕС) 2019/904 Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 година относно намаляването на въздействието на определени пластмасови продукти върху околната среда. Една от основните цели на директивата е да се намали количеството на пластмасовите отпадъци. Съгласно новите правила до 2021 г. ще бъдат забранени пластмасовите чаши, чинии, прибори, сламки и др. До 2029 г. целта е за 90% разделно събиране на пластмасови бутилки, както и целта за рециклирано съдържание на пластмасовите бутилки от най-малко 25% до 2025 г. и 30% до 2030 г.

- На европейско ниво е прието ново обширно и много амбициозно законодателство в сектора на управление на отпадъците, основаващо се изцяло на стратегическите и политически документи за „кръгова икономика“ и „нулеви отпадъци“.

- В следващите пет години се очаква ЕК да направи допълнителни проучвания и е възможно въвеждане на нови още по-амбициозни законодателни изисквания относно хранителните отпадъци, отпадъците от текстил, отпадъците от строителство и др.

- Националното законодателство, уреждащо обществените отношения, свързани с управление на отпадъците е хармонизирано с европейското законодателство, прието до 2017 г.

Националната правна рамка е построена в цялост и като логична конструкция и архитектура, която може да бъде допълвана и променяна съобразно новото европейско законодателство. Разработени са предложения за законодателни изменения и допълнения в ЗУО за въвеждане в националното законодателство на последните изменения в: Рамковата директива за отпадъците 2008/98/ЕС; Директивата 94/62/ЕС относно опаковките и отпадъците от опаковки; Директива 99/31/ЕС относно депата за отпадъци.

Предвид практиката на ЕК и на Съда на ЕС при наказателните процедури в сектор отпадъци и произтичащите за страните-членки последици, е необходимо навременно планиране, финансиране и прилагане на подходящи механизми за практическото прилагане на законодателството. Освен, че ще спести национален финансов ресурс, навременното изпълнение на законодателството ще осигури ползи за околната среда и здравето на хората.

Процедури за преценка необходимостта от Екологична оценка и Оценка за съвместимост с предмета и целите за опазване на защитените зони в съответствие с изискванията на ЗООС и ЗБР

Законът за опазване на околната среда (ЗООС) и Законът за биологичното разнообразие (ЗБР) регламентират изискванията и последователността на провеждане на процедурите и определят рамката за провеждане на съвместени процедури за екологична оценка и оценка за съвместимост на планове и програми и съответните подзаконов актове - Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми, Обн. ДВ. бр.57 от 2 Юли 2004 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.67 от 23 Август 2019 г. и Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони, приета с ПМС № 201 от 31.08.2007 г. Компетентен орган за процедурите е РИОСВ Пловдив.

Процес на обществени консултации при разработване на програмата:

При разработването на настоящата програма са използвани следните методи за консултации с обществеността:

- Информиране на обществеността, чрез публикуване на сайта на Общината на проект на Програма за управление на отпадъците на Община Бяла 2021-2028 г.;
- Публикувана на интернет страницата на общината на покана към обществеността и заинтересованите страни за обществено обсъждане /на посочено от Общината място в определен ден и час или дистанционно, чрез споделяне на мнения и предложения на е- мейл за проекта на програмата;
- Проведено обществено обсъждане дистанционно, чрез е-мейл.
- Разглеждане в комисии и приемане на програмата на заседание на Общински съвет.

В програмата са включени данните от актуален Доклад за извършен четирисезонен морфологичен анализ на битовите отпадъци, генерирани на територията на община Бяла.

ЙЕРАРХИЯ НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ

Йерархията определя приоритетния ред на това какво представлява най-добрата възможност за околната среда в законодателството и в политиката относно отпадъците. Спазването на йерархията за управление на отпадъците е предпоставка за осигуряване на ефективно използване на ресурсите. Йерархията задава пет възможни начина за

правителствените институции, местните власти и бизнеса за организиране на дейностите с отпадъците и дава приоритет на мерките в следната последователност:

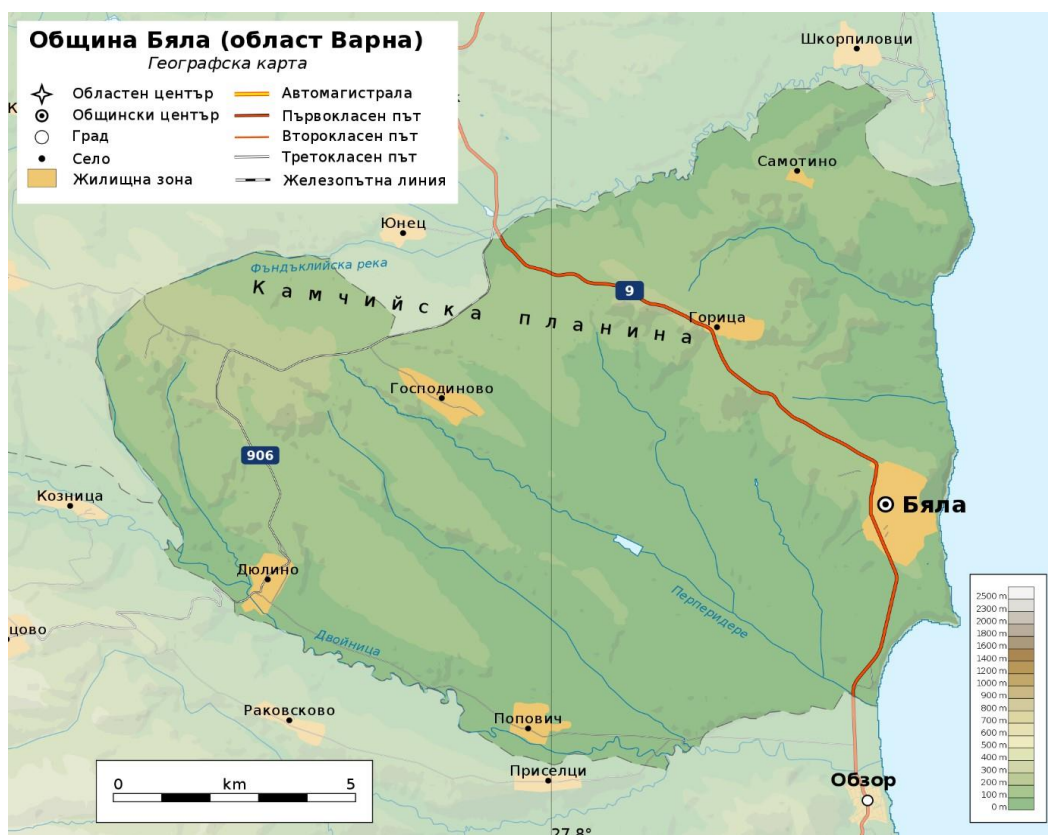
- предотвратяване на образуването на отпадъци;
- подготовка за повторна употреба;
- рециклиране (материално оползотворяване);
- друго оползотворяване, например оползотворяване за получаване на енергия;
- обезвреждане.

Целта на йерархията е да илюстрира модел на интегриран подход за управление на отпадъците, като прилагането ѝ в посочената последователност ще допринесе за създаването на устойчива политика по управлението им.

ГЕОГРАФСКИ, ДЕМОГРАФСКИ И СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИ ХАРАКТЕРИСТИКИ В КОНТЕКСТА НА ПУО

Настоящата Програма за управление на отпадъците се отнася за цялата територия на община Бяла.

Местоположение

Община Бяла е разположена в централната част на Българското Черноморско крайбрежие. На север и северозапад граничи с община Долни Чифлик (Варненска

област) и на юг и югозапад с община Несебър (Бургаска област). Територията ѝ е 162 км². Общината включва 6 населени места: гр. Бяла, с. Горица, с. Господиново, с. Дюлино, с. Попович, с. Самотино. Населението на община Бяла към 31 декември 2004 е 3206 души. Административен център град Бяла. В него живеят около 62% от населението на общината. Същият се намира почти на равно разстояние от двата областни града - Варна (50 км) и Бургас (70 км). Най-близкият град, на разстояние 5 км, е Обзор, община Несебър.

Територията ѝ е 162 км². В национален план обхващат 0,15% от територията и 0,04% от населението на страната. Средната надморска височина за общината е 150 м.

Община Бяла влиза в състава на област Варна и Североизточния район на планиране. На юг, чрез границите си с община Несебър, Бяла граничи с област Бургас и съответно с Югоизточния район на планиране.

Селищна система

Общината се състои от 6 населени места, 1 град – Бяла и 5 села – Горица, Господиново, Дюлино, Попович и Самотино.

Съгласно ЕКАТТЕ Бяла е община от 4-та категория, а населените места в нея са както следва: град Бяла – 4-та категория, село Попович – 6-та категория, селата Господиново и Дюлино – 7-ма категория, а Горица и Самотино – 8-ма категория. Бяла се намира до границата на Варненска област с Бургаска област. Най-близкият град, на разстояние 5 км. е Обзор. Варна е на 56 км. на север от Бяла, а Бургас - на 70 км. на юг. Рудник и Дюлино са близки села. На около 20 км. на юг се намира къмпинг Иракли, едно от найдевствените кътчета по българското Черноморие.

През общината минава първокласен път I-9 Варна-Бургас. Очаква се изграждането на автомагистрала Варна-Бургас. За развитие на водния транспорт в залива "Свети Атанас" е изградена кейова стена и малко туристическо пристанище за рибарски лодки и малки яхти и 1 място за по-големи плитко газещи морски съдове - тип "Комета". Пристанището е удобно за обслужване на туристи, но не и за товарни-разтоварни работи.

Релеф

Според особеностите на съвременния си релеф община Бяла се разделя на: нископланинска и хълмиста част, включваща западната и северната част на общината, в която попадат източните склонове на Камчийска планина; равнина част, включваща средната и южната част на общината; долинна - обхващаща южната и югозападната част

на общината по долното поречие на р. Двойница и ясно открояваща се брегова зона, която като цяло се характеризира със стръмни скални откоси и тесни плажни ивици.

Средната надморска височина на територията на общината е 150 м. Най-високата точка е в западната част на общината и е 269,3 м (връх Таук тепе). Надморската височина на град Бяла е 42 м, село Самотино – 72 м, село Попович – 13 м.

Зонирането на територията на общината по отношение на характеристиката на релефа показва, че се очертават три зони, съобразени с изискванията за разработване на териториалноустройствения план - брегова линия, крайбрежна зона и вътрешна зона.

Климат

Най-характерните белези на климата са топло лято и мека зима, малка годишна амплитуда на температурата на въздуха, есенно-зимен максимум и летен минимум на валежите, и липса на ежегодна устойчива снежна покривка в извънпланинските места. Меката и валежна зима се обуславя от близостта на Черноморския и Егейския морски басейни и от голямата честота на средиземноморските циклони.

Благодарение на бризовата циркулация усещаната температура на въздуха е по-ниска, а относителната влажност по-висока, отколкото във вътрешността на страната. Това от своя страна обуславя малките годишни амплитуди на тези климатични елементи. По-малките амплитуди са следствие и на високите зимни температури – резултат от затоплящото влияние на морския басейн. Есента е по-топла от пролетта поради близостта на морския басейн.

Ветровият режим на територията на община Бяла може да се характеризира като сравнително правилен. По отношение на посоката преобладават северните ветрове. Те имат най-често проявление през зимните месеци.

Валежите са с максимум през ноември и декември. Минимумът на валежите се наблюдава през август и септември. Годишните валежни суми намаляват от юг (около 520-550 мм) на север (450-500 мм). С повишаване на надморската височина валежите нарастват до около 850 мм

Води

Общата дължина на реките имащи отношение към водния потенциал на община Бяла възлиза на 111,5 км. от които 49 км. (44%) от речната мрежа минава през територията и. Общата водосборна площ на реките, преминаващи през община Бяла или поглъщащи оттока си от нейната територия, възлиза на 640 км², но само 168,1 км² (26%) се включват в територията на общината. Най – голямо водностопанско значение за

общината имат реките Пепрдере и Двойница, чийто водосбор е най-голям. Изцяло в територията на общината влизат водосборните басейни на реките Карадере, бяла (Беленска) и Пепередере. Освен това на територията на общината се включват около 40% от водосбора на р. Фандъклийска и около 11% от водосбора на р. Двойница.

Почви

Почвите на територията на общината са:

- излужени и карбонатни черноземи – в централната и южната част на общината:
- сивите и сивокафяви горски почви, характерни за северната и западна нископланинска част и хълмиста част на общината – Източна Стара Планина:
- алувиално ливадните почви, характерни за долините на реките.

Растителност и животински свят

Флора: Община Бяла се намира в обхвата на природогеографски области:

- **Източностаропланински окръг**

Този окръг обхваща територия на север и на юг от долното течение на р. Камчия. Голяма част от него е покрита с монодоминантни горски екосистеми с преобладаващи южноевксински видове – източен бук, източен горун, с участие на видове като източен лопух (*Trachystemon orientale*), златисто секирче (*Lathyrus aureus*), полски ясен, полски бряст, битински синчец (*Scilla bithynica*). На по-слънчевите места растителната покривка е изградена от екосистеми с участието на източен горун, благун и цер, а на по-южните места – космат и вергилиев дъб, келяв габър и др.

- **Камчийски район**

Обхваща долното течение на река Камчия, вкл. лонгоза на реката и териториите южно от Камчия – до билните части на Айтоска и Еминска планина. Растителността на този район съвпада с тази, описана за окръга.

- **Район Северно крайбрежие**

Районът обхваща тясната крайбрежна ивица от нос Емине до границата с Румъния. Горската растителност тук е представена от цер, космат и виргилиев дъб, габър, мъждрян, сребролистна липа, както и евксински флорни елементи като кримско зарасличе (*Symphytum tauricum*) и др. В долните части на реките и техните устия са разпространени лонгозни гори от полски ясен, полски бряст, бяла топола, обикновен и дръжкоцветен дъб, много лиани като скрипка (*Smilax excelsa*), гърбач (*Periploca Graeca*) и др. От тревните видове се срещат битинския синчец, пиреят (*Agropyrum repens*),

добруджанското коило, (*Stipa lessingiana*), пролетен горицвет (*Adonis vernalis*), теснолистния божур (*Paeonia tenuifolia*) и др.

Горските територии имат най-висок дял спрямо общата площ на общината. в землището на Самотино – 88,18%, след това в с. Господиново – 81,18%, с. Дюлино – 74,11% и т.н. В землището на Бяла горските територии имат най-малък относителен дял спрямо общата площ – 15,26%.

Възрастовата структура определя преобладаването на младите горски екосистеми.

Горските ресурси на територията на общината са важен природен потенциал за развитието на туризма, в т.ч. на ловния туризъм, дърводобива и разнообразния спектър от странични дейности.

Фауна: Община Бяла се намира в обхвата на природогеографска област:

• **Черноморски район**

Районът обхваща ивица покрай Черноморското крайбрежие с ширина от 5 км (при Бяла и Царево) до 60 км (при долината на р. Камчия). Доста силно е тук средиземноморското влияние. При редица групи насекоми средиземноморските видове преобладават над евросибирските и европейските. Една от най-важните особености на района е наличието в него на много, и то изключително редки видове, познати за нашата страна само тук. Това са около 500 вида безгръбначни, намерени в по едно находище. По този си показател районът е на първо място сред останалите зоогеографски райони. Други видове са установени единствено покрай Южното крайбрежие – различни охлюви, стоножки, паякообразни, насекоми и птици. Повечето от тях са проникнали тук от Мала Азия. Характерна черта на този район са и многото ендемити, изключително сред надземната фауна. По Южното Черноморско крайбрежие са установени около 120 вида, а по северното – 85, почти изключително от безгръбначните видове. От друга страна тук са установени изключително малко реликтни видове. Редките видове, включени в Червената книга на България, които се срещат тук са: морска бяла риба (*Sander marina*), сирман (*Neogobius syrmianus*), пъстро попче (*Benthophiloides brauneri*), черногуш гмуркач (*Gavia arctica*), полски блатар (*Circus cyaneus*), афала (*Tursiops truncatus*), саблеклюн (*Recurvirostra avosetta*), каспийска рибарка (*Hydroprogne caspia*), черен кълвач (*Dryocopus martius*) и др. Защитените видове, включени в Червената книга, са: езерна цаца

(*Clupeonella cultriventris*), уклея (*Alburnus chalcoides*), кавказко попче (*Knipowitschia caucasica*), голяма бяла чапла (*Ardea alba*), каспийска блатна костенурка (*Mauremys rivulata*), червена чапла (*Ardea purpurea*), черноврат гмурец (*Podiceps nigricollis*), къдроглав пеликан (*Pelecanus crispus*), червеногуша гъска (*Branta ruficollis*), бял лебед (*Cygnus olor*), черна каня (*Milvus migrans*), видра (*Lutra lutra*), вълк (*Canis lupus*), пъстър пор (*Vormela peregusna*) и др.

В района на общината все още има елени, сърни, муфлони и диви свине, заек, лисица и благороден елен. Местообитанията им са в района между м. Горска барака, село Господиново, село Попович и село Дюлино. Нарастването на дивеча се подпомага с подхранване, създаване на условия за естествена защита, водопой и спокойствие.

Бреговата зона на община Бяла, поради ограничената по характер и интензивност експлоатация, е екологично чиста. Най-често срещаните риби са: калкан, паламуд, лефер, сафрид, трициона, попчета, акула.

Икономическа дейност

Икономиката на общината е с най-нисък дял в областната икономика по почти всички основни икономически показатели. През 2011 г. в нея се произвежда едва 0,35% от произведената продукция в областта. В общината работят 0,7% от предприятията, а наетите в тях лица са 0,4% от общо наетите в областта лица. С най-висок относителен дял се характеризират дълготрайните активи – 1,19%. Делът на останалите макроикономически показатели (приходи и разходи от дейността, нетни приходи от продажби) в областната икономика е символичен и попада в интервала от 0,18% до 0,29%. Характерът на икономиката може да се определи като локален.

В проучване на НЦТР при разработването на „Национална концепция за пространствено развитие 2013 – 2025 г.” град Бяла е определен като пето ниво - много малки градове и села, центрове с общинско значение за територията на съответните общини. Това определение затвърждава ролята му само на важен промишлен, търговски и транспортен център за общината, но не и за областта или района.

В основните отрасли (хотели и ресторанти, селско стопанство, операции с недвижими имоти) на общинската икономика работят едва 5,0% от предприятията в съответните сектори на областно ниво. В тях са наети 3,5% от наетите в областта лица.

В община Бяла с най-висок относителен дял са показателите в областта на търговията, ремонта на автомобили и мотоциклети (29,0%) и в хотелиерството и ресторантьорството (21,0%). Според наетите лица на челните места се нареждат

„хотелиерство и ресторантьорство”, „административни и спомагателни дейности” и „строителство”. В предприятията от строителния бранш са реализирани 36% от реализираните в общината приходи от дейността, 31% от нетните приходи от продажба, а са направени 41% разходи за дейността. С доста по-високи равнища на средната работна заплата спрямо средната за общината са работещите в секторите „хотелиерство и ресторантьорство”, „преработваща промишленост” и „операции с недвижими имоти”. Според наличните данни, с най-висока стойност на разполагаемите дълготрайни материални активи са предприятията от сектора „операции с недвижими имоти”.

По последна информация категоризирани места за настаняване на територията на Община Бяла разполагат с 3697 легла.

Хотелиерство и ресторантьорство

Туризмът е водещ отрасъл на икономиката на община Бяла. Общината разполага с атрактивни природни ресурси и са създадени благоприятни условия за развитие на морски летен рекреационен туризъм и съпътстващите го дейности. Община Бяла има достатъчна за развитието на туризма брегова и плажна ивица, което дава възможност за почивка и за практикуване на водни спортове. Значителните горски масиви в района допринасят за превръщането му в привлекателен курортен център. Добрите транспортни връзки с околните населени места и с Варна го правят достъпно и желано място за почивка.

Община Бяла разполага с немалка туристическа инфраструктура. Изводи могат да се направят от показателите реализирани нощувки и приходи от нощувки. Броят на реализираните нощувки в община Бяла през 2020г. е 36 479 бр., от които 8 926 бр. от български граждани и 27553 от чужденци. Приходите от реализирани нощувки на чужденци надвишават 3,5 пъти приходите от нощувки на българи.

Средствата за подслон в община Бяла са хотели, семейни хотели, къщи, самостоятелни стаи и бунгала. Те съсредоточени в град Бяла и околностите му, като по-голямата част от новопостроените хотели са разположени близо до морето. Къщите за гости и самостоятелните стаи се намират в рамките на града, но повечето от тях са отдалечени на 500 м. и повече от плажната ивица, поради специфичното му разположение.

Новопостроените хотели са разположени максимално близо до морето и тази тенденция ще се запази и през следващите години, но тук важен момент е съблюдаването

на стандартите и законите, за да не се допусне презастрояване, което да отблъсне туристите.

Почти всички средства за подслон на територията на община Бяла функционират само през активния туристически сезон. През следващите години общината трябва да работи в посока удължаване на туристическия сезон, развитие на селския туризъм, СПА – туризъм и др. Важно място в развитието на туризма в общината заема екотуризмът, чрез който ще се разнообразят формите за туризъм, предлагани на територията на общината, но за тази цел трябва да се подобрят възможностите за достъп до природната забележителност “Белите скали”.

Хотелиерството и ресторантьорството е водещ отрасъл на местната икономика, тъй като в него наетите лица са 22,5% от всички наети по трудово и служебно правоотношение в общината. Най-голям относителен дял (21%) имат предприятията от сектор „хотелиерство и ресторантьорство” спрямо общия брой на предприятията в общината.

Наличието на природни и културни забележителности, археологически обекти, провеждани фестивали и др. са предпоставка за нарастване на интереса към общината, като възможност за приятен и ползотворен отдых, съчетал природните дадености, предимствата на малкия град.

Строителство

Строителството не се развива като икономическа дейност от фирми регистрирани на територията на община Бяла. Потенциал за развитие на дейността има поради динамично изграждане на инфраструктурата в общината и планове за инвестиции в изграждането на курортни комплекси и жилищни сгради. Строителството на обектите към настоящия момент се извършва от фирми регистрирани във Варна и София.

Селско, горско и рибно стопанство

Селскостопанският фонд на община Бяла е 6270,9 ха и заема около 39% от нейната територия. За сравнение, селскостопанският фонд на област Варна заема около 60% от територията на областта, а за страната – 52% от територията ѝ. От изчислените относителни дялове на селскостопанския фонд за общината, областта и страната ясно се вижда, че показателят за община Бяла е значително под тях. Годната за обработване земя в общината е почти 6000 ха.

На територията на общината функционират четири земеделски кооперации - две в землището на град Бяла и по една в селата Дюлино и Попович. Основната потребителска кооперация, която развива дейност в землището на град Бяла стопанисва над 60% от обработваемата земя в общината. За община Бяла е характерен висок процент на необработваемите земи – около 70%, като той е най-висок в землищата на селата Самотино, Горица и Попович. Само в землището на с. Дюлино обработваната земя е повече от пустеещата земя .

На овощните насаждения се падат под 4% от площите с трайни насаждения в община Бяла. Преобладават площите, заети със сливови дръвчета (в землището на с. Попович), но има и неголеми насаждения от ябълки и праскови. В миналото ягодите са били традиционна култура, особено в землището на Дюлино, но в последните години няма насаждения с икономическо значение. В общината условия за развитие на зеленчукопроизводството има в землищата на Попович и Бяла, поради възможностите за напояване, които осигуряват река Двойница и язовир Господиново.

Животновъдството

Основно животните се използват за задоволяване на лични нужди, т.е. за индивидуално потребление. В общината е развито козевъдството, овцевъдството, пчеларството, говедовъдството и птицевъдството.

Отглеждането на животни в община Бяла е с ниска ефективност и намалена конкурентоспособност. Поради това отглеждането на животни е предназначено за индивидуално потребление и много малка част от отглежданите животни и получените от тях продукти е с пазарна насоченост.

Горско стопанство

Към декември 2013 г. горските територии в община Бяла са 9067,6 ха и те заемат повече от половината територията на общината, като почти изцяло горите са част от държавния фонд.

Горските територии имат най-висок дял спрямо общата площ в землището на Самотино – 88,18%, след това в с. Господиново – 81,18%, с. Дюлино – 74,11% и т.н. В землището на Бяла горските територии имат най-малък относителен дял спрямо общата площ – 15,26%.

Община Бяла разполага със значителни горски ресурси, които са важен природен потенциал за развитието на ловен туризъм и дърводобив.

Демографска характеристика и тенденции

Населението на **област Варна** е 471 252 души, което я нарежда на трето място след столицата София (1.328 милиона души) и Пловдив (668 000), и преди област Бургас (410 000).

Най-малка по брой на населението в областта е община Бяла, в която живеят 3 287 души, или 0.7% от населението на областта. Общините - Варна и Бяла, са единствените в областта които увеличават населението си през 2018 г. спрямо 2017 г., съответно с 0.2 и 0.1%.

С най-благоприятна възрастова структура са Долни чифлик, Девня, Белослав и Варна, а с най - влошена - Аврен, Бяла, Ветрино, Вълчи дол и Суворово.

Естественото движение е един от основните компоненти, оказващи влияние върху динамиката на населението и неговата възрастова структура. По данни на НСИ живородени през 2020г. са 32 деца от които 18 мъже и 14 жени. Налице е тенденция към намаляване на коефициента на раждаемост. Общият коефициент на раждаемост през 2012 г. е 12,48‰, докато през 2008 г. е бил 13,05‰.

Показателите за раждаемост в общината през периода са по-високи от средните за страната и за областта.

За разлика от раждаемостта, смъртността освен, че бележи тенденция към нарастване, е със значително по-високи стойности от раждаемостта. От 16,5‰ през 2008 г., показателят през 2012 г. нараства до почти 25‰. В сравнение с показателя за страната и областта, положението в общината е доста по-критично.

Естественият прираст зависи от равнищата на раждаемостта и смъртността. Прирастът в община Бяла е отрицателен, и с ясна тенденция към влошаване. През последните години се движи в диапазона от -12,48‰ до -14,79‰, като през 2011 г. показателят е само 7,43‰.

Противоположно на тенденцията в областта, през 2011 г. и 2012 г. в община Бяла броят на заселилите се е по-голям от този на изселилите се лица.

В бъдеще може да се очаква слабо увеличение на населението, което е най-съществената разлика относно очакванията за обща тенденция към намаляване на броя на населението в страната и областта. Тези очаквания се базират основно на положителния механичен прираст в общината, въпреки отрицателния естествен прираст и процесът на остаряване на населението. Последният се изразява в намаляване на относителния дял на децата до 15 години и увеличаване на дела на населението на 65 и

повече навършени години и се осъществява в по-бавни темпове, отколкото протича този процес в областта и страната.

Тенденциите в развитието на населението са: намаляване на общия му брой, както в градовете, така и в селата, но с очаквания за запазване на броя му през следващите 8 години, по-ниски темпове на застаряване, в сравнение с тези в областта и страната, увеличаване на темповете на раждаемост и на смъртност.

Здравеопазване

На територията на община Бяла функционира една поликлиника от V тип и три фелдшерски здравни пункта, които се намират в селата Попович, Дюлино и Господиново. В община Бяла са регистрирани две лекарски практики, като лекарите извършват дейност както в град Бяла, така и в селата Попович, Дюлино и Господиново. Използваният за здравно обслужване на населението сграден фонд най-общо отговаря на изискванията за функциониране на такъв тип дейности.

Болничното обслужване на населението от община Бяла се осъществява от многопрофилни и специализирани болници в град Варна. Град Бяла е на 56 км. от град Варна и в повечето случаи това разстояние не е проблем за оказване на навременна медицинска помощ на населението.

В град Бяла има филиал на Центъра за спешна медицинска помощ (ЦСМП) Варна. Чрез него се осигурява достъп до медицинска помощ и на населението с нарушени здравноосигурителни права.

Със започването на туристическия сезон се увеличава броя на населението, основно в град Бяла.

Методи на отопление:

Основното отопление в жилищните е на дърва и въглища, както и електроенергия. Този отпадък, попада в контейнерите за битови отпадъци и затруднява всеки един процес на сепарация.

Население и норма на натрупване

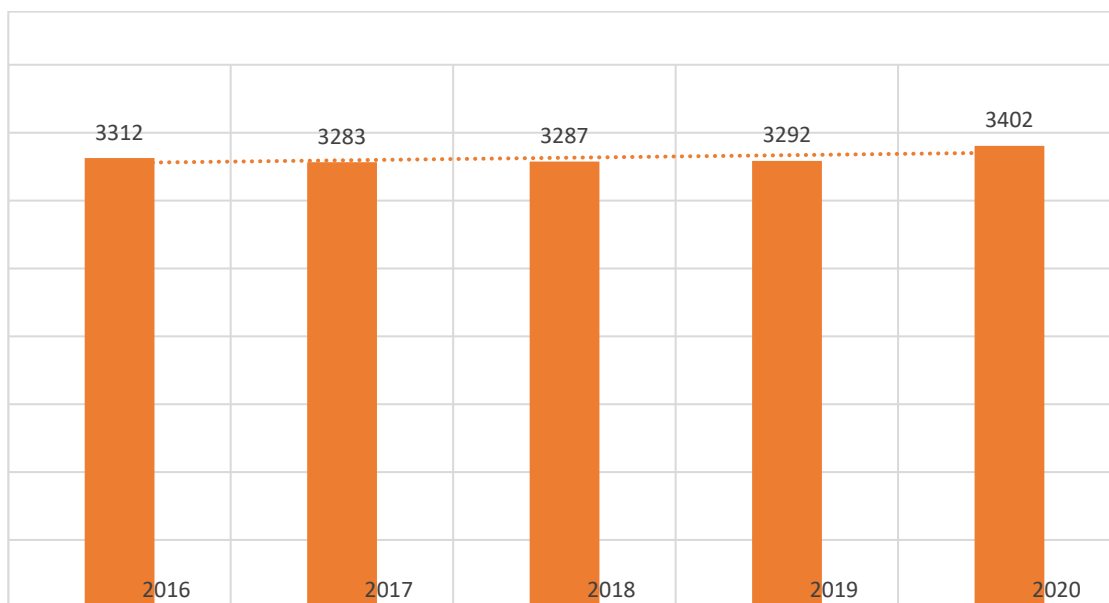
От изложената информация до тук, и в контекста на ПУО, правим следните заключения:

По данни на НСИ в таблицата по – долу е представен броят на населението в общината за период 2016 – 2020г. по местоживееене.

Общ. Бяла	Общо			В градовете			В селата		
Години	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
2016	3312	1680	1632	2102	1066	1036	1210	614	596
2017	3283	1666	1617	2092	1059	1033	1191	607	584
2018	3287	1659	1628	2087	1048	1039	1200	611	589
2019	3292	1657	1635	2120	1061	1059	1172	596	576
2020	3402	1722	1680	2204	1105	1099	1198	617	581

Източник НСИ

Графично представени данните за броя на населението в община Бяла за анализираният период изглеждат така:

В същото време количествата образувани отпадъци по данни на общината за периода 2018 – 2020 е показан в таблицата по – долу. Съгласно **“Методика за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци на МОСВ от 2019 г.”**, е определена „Норма на натрупване“ на смесени битови отпадъци с разделно събрани отпадъци. При определяне на нормата на натрупване с разделно събрани отпадъци не се включват количествата на отпадъците, образувани в резултат на поддържането на публичните и частните паркове и градини.

2018 г.		2019 г.		2020 г.	
Отпадъци	НН	Отпадъци	НН	Отпадъци	НН

	(тона)	(кг/жител/ година)	(тона)	(кг/жител/ година)	(тона)	(кг/жител/ година)
ТБО	1 879,24		1 578,12		1 180,84	
Биоразградими отпадъци от поддържане на зелени площи	0,40	571,5972	4,08	478,1409	1,68	346,6079

В контекста на ПУО важен за отбелязване е факта, че общината има голям брой сезонни туристи. В общините по черноморието има случаи, когато летовниците образуват около и над 50% от отпадъците за общината и това става в рамките само на един сезон.

Изчислено на база 36 479 реализирани нощувки, определени въз основа на 60 дневна заетост на 3 697 легла, броят на жителите в общината през туристическия сезон е около 15 000 души. Приходящите сезонни туристи имат съществено влияние върху образуването на отпадъци в общината.

Съгласно референтната норма на натрупване на отпадъци за генератори от 3 до 25 хиляди жители, определена с методиката, препоръчителната средногодишна норма за човек от населението е 295,5 кг./ж./г. Освен факта със сезонната аномалия свързана със значителният брой летовници трябва да се отбележи и факта, че в разгледания период в общината не е била въведена система за разделно събиране на отпадъци. Подробни анализи на представената информация следват в приложенията към настоящата ПУО.

2. ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА НА СЪСТОЯНИЕТО НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ В ОБЩИНА БЯЛА И ПРОГНОЗИТЕ ЗА БЪДЕЩО РАЗВИТИЕ

В този раздел са представени основни данни и тенденции, в резултат от проведения анализ на настоящото състояние на управлението на отпадъците на територията на община Бяла, както и произтичащите от тях изводи и препоръки, които са основа за формулиране на мерките за постигане на целите на настоящия програмен документ. Изводи от анализа на действащите нормативни и програмни документи на Община Бяла в контекста на правата и задълженията на общините в областта на управление на отпадъците. Община Бяла е разработила местна нормативна уредба в съответствие с изискванията на националното законодателство, в т.ч. Закона за управление на отпадъците, Закона за местните данъци и такси, Закона за местното самоуправление и местната администрация, детайлизираща разпоредбите относно управлението на отпадъците съобразно спецификата на общината. Разработени са и програмни документи за провеждане на политиката на общината в тази област.

На основата на извършения анализ могат да се направят следните основни изводи:

- Националната нормативна рамка в областта на управление на отпадъците съдържа конкретни разпоредби, регламентиращи обхвата, правата и задълженията на органите на местното самоуправление и местната администрация по отношение на управлението на отпадъците.

- Действащата Наредба за управление на отпадъците на територията на община Бяла на основание чл. 22 от действащия ЗУО. Наредбата съдържа детайлни разпоредби, регламентиращи управлението на отпадъците на територията на община Бяла. Разработена в пълно съответствие с изискванията на националното законодателство по управление на отпадъците и отговаря на изискванията на ЗУО за съдържание на наредбата.

- В останалите общински нормативни актове, обект на анализа, могат да бъдат направени допълнения с оглед уреждане на максимално широк кръг от въпроси, както е препоръчано в заключението на анализа.

- Община Бяла разработва и изпълнява общински програми за управление на отпадъците в съответствие с действащото към момента на изготвянето им национално законодателство и национални програмни документи в областта на управление на отпадъците.

- Основната част от мерките, включени в Плана за действие на Общинската Програма за управление на дейностите по отпадъци за периода 2015-2020 г. са реализирани.

- Общинската администрация осъществява текущ контрол по напредъка и изготвя периодични отчети за изпълнението на програмните документи, в законоустановените срокове, които представя пред Общински съвет – Бяла. Отчетите са налични на сайта на общината.

Изводи от анализа на отпадъците и прогнозите за отпадъците.

- Нормата на натрупване на битовите отпадъци в община Бяла е над приетата за страната норма на натрупване за тип населени места, съответстващи на населените места в община Бяла. Налице е тенденция към значително намаляване на нормата на натрупване, въпреки нарастващата демографска тенденция. Наличието на сходство с тенденциите в страната показва, че в общината действат обичайните фактори, свързани с генерирането на битови отпадъци.

- Община Бяла разполага с анализ на морфологичния състав на битовите отпадъци.

- Чрез сътрудничество с Организация по оползотворяване на масово разпространени отпадъци, притежаваща разрешения от МОСВ, Община Бяла е въвела система за разделно събиране на отпадъци от опаковки.

- Капацитета на съоръженията в Екозавод Екоинвест АД е достатъчен за третиране на образуваните битови отпадъци, съгласно изготвените прогнози, и постигане на целите за рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, заложи в националното законодателство, за които са отговорни местните власти.

- В община Бяла понастоящем не е застъпена практиката за повторна употреба и рециклиране на отпадъци от строителство и разрушаване. На територията на общината не се експлоатира депо за строителни отпадъци. При образуване на строителни отпадъци, в т.ч. от ремонтна дейност, извършвана от домакинствата, те попадат в потока от ТБО.

- За пречиствателната станция за отпадъчни води, Община Бяла и операторът на ПСОВ – ВиК ЕООД, следва да предприемат действия за оползотворяване на образуваните утайки.

Изводи от анализа на инфраструктурата за управление на отпадъците

- Във всички населени места на територията на община Бяла се извършва организирано събиране и транспортиране на смесени битови отпадъци, като системата обхваща 100% от населението на общината.

- Общината е осигурила съдове и техника за събиране и извозване на смесените битови отпадъци.

- Смесените битови отпадъци от всички населени места на територията на община Бяла се обезвреждат в Еко завод „Екоинвест асетс“ АД, първият частен инвеститор в България, изградил инсталация за третиране на ТБО.

- Към момента на разработване на програмата, в инсталацията на Екоинвест асетс АД, с. Езерово, Местност ‘Чакмак баир’, Община Белослав, функционират съоръжения и инсталации за сепариране и компостиране на битови отпадъци.

Изводи от анализа на замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъци и осъществени мерки за тяхното възстановяване.

- Общинското депо за неопасни отпадъци е закрито.

- Източник на финансиране на дейностите по следексплоатационни грижи и мониторинг на депото са приходите от такса битови отпадъци, както е регламентирано в

Закона за местните данъци и такси. Средствата за дейностите следва да се включват в ежегодните план-сметки за необходимите разходи по ЗМДТ за битови отпадъци.

Изводи от анализа на институционалния капацитет в сферата на управлението на отпадъците и осъществяването на управленските и контролните функции.

- Възложените с националната нормативна уредба правомощия на кмета на общината във връзка с управлението на отпадъците са обезпечени задоволителна степен с функции на Заместник кмет, Директор и експерт.

Изводи от анализа на организационните схеми и форми за управление на отпадъците, планиране, финансиране и определяне на цени и такси за услугите.

- Въведените организационни схеми и форми за управление на отпадъците в община Бяла са добра основа за прилагане на принципите „Разширена отговорност на производителя” и „Замърсителят плаща”.

- Принципът „разширена отговорност на производителя” се прилага напълно на територията на общината по отношение на три групи масово разпространени отпадъци (хартия и картон, стъкло, пластмаса, както и отпадъци от опаковки), като дейностите се извършват от Организации по оползотворяване на съответния вид масово разпространени отпадъци, с които Община Бяла е сключила договор за сътрудничество.

- Община Бяла осъществява последователна политика за по-пълно прилагане на принципа „замърсителят плаща“ при предоставянето на услугите за събиране, транспортиране и третиране на битовите отпадъци. Общината е осигурила възможност физическите и юридическите лица да заплащат такса „битови отпадъци“ според количеството на битовите отпадъци съобразно вида, броя и честотата на извозване на ползваните през годината стандартни съдове за изхвърляне на битови отпадъци.

- Обезвреждането на битовите отпадъци от всички населени места на територията на община Бяла се извършва в инсталациите на завод Екоинвест асетс АД, с. Езерово, Местност ‘Чакмак баир’, Община Белослав. Община Бяла заплаща определената сума за депониране на тон отпадък на депото от събраната такса битови отпадъци в бюджета на общината.

- Редът за определяне и събиране на такса „битови отпадъци” и услугите, за които се заплаща таксата са регламентирани с наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на община Бяла.

Изводи от анализа на информирането на обществеността по въпросите на управлението на отпадъците.

- Общината изпълнява съвместни мерки за информиране на обществеността с Организациите по оползотворяване на масово разпространени отпадъци, за което е включила конкретни клаузи в договорите за сътрудничество с тези организации.

- Община Бяла използва различни форми за повишаване на общественото съзнание и привличане и насърчаване на обществеността за участие в дейностите с отпадъци – целеви кампании, разпространение на информационни материали и др.

- Община Бяла изпълнява ангажиментите за информиране и консултации с обществеността, произтичащи от екологичното и друго законодателство. Проектите на общински нормативни и програмни документи се предоставят на интернет страницата на Общински съвет – Бяла. Всички постъпили уведомления за реализация на инвестиционни предложения се оповестяват на интернет страницата на общината.

Изводи от анализа на информационното обезпечаване за отпадъците и дейностите с отпадъци.

- Информация и документация във връзка с управлението на отпадъците в община Бяла се събира и обработва от различни структурни звена от общинската администрация, в съответствие с функционалните им характеристики съгласно Устройствения правилник на Общинска администрация – гр. Бяла.

- Взаимодействието между отделните звена се осъществява основно на базата на документооборота на хартиен носител. Наличната информация в отделните структурни звена е организирана по начин, който не винаги позволява сравнителен анализ на данните – налична е в различни разбивки;

- Препоръчва се въвеждане на единна информационна система в общината, която да обхваща целия процес по управление на отпадъците и на база на първичната информация да осигурява контрол и отчетност на всички етапи от процесите, да служи за изготвяне на анализи за планиране и вземане на управленски решения.

3. SWOT АНАЛИЗ

SWOT анализът изхожда от идеята за разделянето на обекта на стратегическия анализ от средата, в която той функционира. Обектът на стратегически анализ се разглежда откъм неговите „силни страни“ и „слаби страни“. Средата, в която функционира обектът на стратегически анализ, се диференцира на „възможности“ и „заплахи“. Силни страни. Силните страни са ресурс, умение или друго преимущество, което притежава секторът. Силната страна е отличителна компетенция, която дава

сравнително предимство. Слаби страни. Слабите страни представляват ограничения или недостигът на ресурси, умения и способности, които сериозно възпрепятстват развитието на сектора. Възможности. Възможностите представляват най-благоприятните елементи на външната среда. Това са благоприятни външни фактори, от които секторът се възползва или би могъл да се възползва. Заплахи. Заплахите са най-неблагоприятните сегменти на външната среда. Те поставят най-големи бариери пред настоящото или бъдещото (желаното) състояние. Направеният SWOT анализ на управлението на отпадъците в община Бяла показва посочените по-долу резултати.

Силни страни	Слаби страни
- Общинската нормативна уредба, регламентираща управлението на отпадъците на местно ниво е разработена в съответствие с изискванията на ЗУО; - В общинската система за събиране и транспортиране на смесени битови отпадъци е обхванато 100% от населението на общината и е осигурена необходимата инфраструктура; - Общината е организирала прилагане на схемата за разширена отговорност на производителя за масово разпространени отпадъци (отпадъци от опаковки) чрез сключени договори за сътрудничество с Организация по оползотворяване; - Използване на инсталацията на Екоинвест асетс АД, с. Езерово; - Функциониращи съоръжения и инсталации за сепариране и компостиране на битови отпадъци и	- Не е застъпена практиката за повторна употреба и рециклиране на отпадъци от строителство и разрушаване; - Има предпоставки за образуване на нерегламентирани сметища. - Строителните отпадъци попадат и се смесват с потока на общите битови отпадъци. - Система за разделно събиране на отпадъци само на 12 места. - схемата за разширена отговорност на производителя за масово разпространени отпадъци не включва НУБА, ИУЕЕО чрез сключени договори за сътрудничество с Организации по оползотворяване - Недостатъчна заинтересованост на населението от системата за разделно събиране. - Недостатъчен административен капацитет зает с дейностите по отпадъците.

депо за неопасни отпадъци, отговарящо на нормативните изисквания; - Общинското депо за неопасни отпадъци е закрито и предстои да бъде рекултивирано; - Изградени са предпоставки, които позволяват участие на обществеността при взимане на решения, свързани с управлението на отпадъците – предоставяне на обществен достъп на проекти на общински нормативни и програмни документи, уведомления за Инвестиционни предложения; предоставяне на информация чрез медии и интернет.	
Възможности	Заплахи
- Действащи сепарираща и компостираща системи - Използване на финансовите инструменти на ЕС за реализация на проектите и изграждане на регионални съоръжения - Промяна на обществените нагласи в полза на екологосъобразно управление на отпадъците съобразно въведената йерархия.	- Честа промяна на националната нормативна уредба относно управлението на отпадъците; - Забавяне реализацията на проектите за изграждане на регионални съоръжения; - Неизпълнение на нормативните задължения на общината по отношение управлението на отпадъците и налагане на санкции от страна на контролните органи.

4. ЦЕЛИ НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМАТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 Г.

Генералната дългосрочна цел на Програмата е: да допринесе за устойчивото развитие на община Бяла чрез определяне на необходимите мерки за изграждане и реализиране на интегрирана система за управление на отпадъците в общината, като елемент на регионалната система за управление на отпадъците в регион Бяла, която да доведе до намаляване на въздействията върху околната среда, причинени от генерираните отпадъци, подобряване ефективността на използване на отпадъците като ресурс, увеличаване отговорностите на замърсителите, стимулиране на инвестициите за управление на отпадъците.

Стратегическите цели, чието постигане през периода на Програмата ще допринесе за изпълнението на генералната цел, са:

Стратегическа цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване;

Стратегическа цел 2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци;

Стратегическа цел 3: Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда;

Стратегическа цел 4: Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане на йерархията на управление на отпадъците.

За постигането на стратегическите цели са разработени подпрограми с мерки, съдържащи План за действие, в който са посочени основните дейности, отговорните институции и възможните източници за финансиране за осигуряване изпълнението на Програмата за периода 2021-2028 г. и индикатори за оценка степента на изпълнение на заложените мерки в подпрограмите.

5. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ С ПОДПРОГРАМИ С МЕРКИ ЗА ПОСТИГАНЕТО НА ЦЕЛИТЕ

В рамките на Програмата за управление на отпадъците на община Бяла за периода 2021-2028 г. са разработени подпрограми, които чрез мерките, включени в тях, водят до изпълнението както на оперативните цели на всяка от подпрограмите, така и на четирите стратегически цели.

Всяка от подпрограмите съдържа кратка въвеждаща текстова част, в която са представени ключови изисквания на националното законодателство и оперативни цели;

развитие в разглежданата област; резултатите, които общината е постигнала до момента; ключови резултати, които се очакват от изпълнението на подпрограмата.

Всяка подпрограма съдържа План за действие, в който в табличен вид са посочени предвидените дейности (мерки) за постигане на оперативните и стратегически цели, срок за реализация, очакваните резултати, отговорните институции, възможните източници за финансиране за осигуряване на изпълнението ѝ и индикатори за оценка степента на изпълнение на заложените мерки в подпрограмата.

В зависимост от спецификата на съответната подпрограма са предвидени инвестиционни и неинвестиционни („меки“) мерки.

Стратегическа цел	Подпрограма
Стратегическа цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване	Подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци
Стратегическа цел 2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци	- Подпрограма за разделно събиране и достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло - Подпрограма за разделно събиране и постигане на целите и изискванията за битовите биоразградими отпадъци и за биоотпадъците - Подпрограма за изпълнение на изискванията за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради - Подпрограма за предотвратяване и намаляване на риска от депонирани отпадъци

Стратегическа цел 3: Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда	• Подпрограма за информационно осигуряване на общинската администрация и подобряване на административния капацитет
Стратегическа цел 4: Включване на обществеността в управлението на отпадъците.	• Подпрограма за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците

5.1.Подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци

Въведение и основни положения

В съответствие със законовите изисквания и „Методическите указания за разработване на общински програми за управление на отпадъците”, утвърдени от Министъра на околната среда и водите, Програмата за предотвратяване образуването на отпадъци на община Бяла има следното съдържание:

- Въведение и основни положения;
- Определение и място на предотвратяване на образуването на отпадъци в йерархията за управление на отпадъците;
- Цел на Програмата за предотвратяване образуването на отпадъци;
- Анализ и описание на съществуващи мерки за предотвратяване образуването на отпадъци и оценка на възможностите за прилагане на подходящи мерки и предложение за индикатори за мерките;
- План за действие към Програмата за предотвратяване образуването на отпадъци.

Определение и място на предотвратяване на образуването на отпадъци в йерархията за управление на отпадъците

Предотвратяването на отпадъците е определено в европейското и националното законодателство (т. 28 от § 1 на допълнителните разпоредби на ЗУО) като:

„Мерките, взети преди веществото, материалът или продуктът да стане отпадък, с което се намалява:

- количеството отпадъци, включително чрез повторна употреба на продуктите или жизнения им цикъл;*
- вредното въздействие от образуваните отпадъци върху околната среда и човешкото здраве; или*
- съдържанието на вредни вещества в материалите или продуктите.“*

Предотвратяването на образуването на отпадъци има най-висок приоритет в йерархията за управление на отпадъците, която изисква дейностите с отпадъците да се извършват в следната последователност:

- предотвратяване на образуването на отпадъци;
- подготовка за повторна употреба;
- рециклиране (материално оползотворяване);
- друго оползотворяване, например оползотворяване за получаване на енергия;
- обезвреждане.

С оглед поясняване на определението за „предотвратяване на образуването на отпадъци“ и включените в него компоненти, можем да специфицираме предотвратяването като количествено и качествено предотвратяване на образуването на отпадъци и предотвратяване още във фазата на проектиране на продуктите, преди тяхното производство.

Количествено и качествено предотвратяване

Докато намаляването на количествата образувани отпадъци се нарича количествено предотвратяване на отпадъци, то намаляването на съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите се нарича качествено предотвратяване на отпадъците.

Предотвратяване още във фазата на проектиране на продуктите, преди тяхното производство

Предотвратяването е хоризонтална мярка, която обхваща всички фази на потока от материали – добив, производство, разпространение и потребление. Предотвратяването на отпадъка не е само в една от тези фази. Колкото по-рано се реализират мерките по предотвратяване, толкова по-ефективни ще бъдат. В този смисъл мерки, предприети във фазата на дизайна и пред-дизайна, биха имали по-голям

положителен ефект. Предотвратяване по време на дизайна означава да се предприемат мерки още във фазата на вземане на техническите решения при проектиране. Това включва не само еко-дизайн на продуктите, но и стратегическо развитие от гледна точка на икономически показатели, позиция на пазара, планиране на разходи и пр., както и използване на технологии, изискващи по-малко материали, влагане на по-малко опасни субстанции, по-малко опаковки, по-рядко преместване и по-малко складиране.

Предотвратяването на отпадъците има и съществен принос за необходимия преход към ефективно използване на ресурсите. Увеличаването на времето на ползване на продуктите или многократната употреба на продукти, които обичайно се изхвърлят след единствената им употреба, биха имали като резултат намалено използване на природните ресурси, от които се произведени, а не само предотвратяване на вредното въздействие върху околната среда от изхвърлянето на повече отпадъци, вследствие на по-кратката употреба на тези продукти. С оглед на това, предприемането на мерки за предотвратяване на отпадъците допринася за постигане на европейските и национални цели за ефективно използване на ресурсите.

Този преход обаче трябва да бъде направен така, че да не води до намаляване на благосъстоянието и на икономическия растеж. Тоест не става въпрос за това да има конкуренция на екологичните и икономическите политики, а да се използва икономиката за постигане на екологичните изисквания.

Цели на общинската програма за предотвратяване на образуването на отпадъци

Прекъсването на връзката между икономическия растеж и нарастващото използване на ресурсите, което води до негативно влияние върху човека и природата, е основна цел в областта на политиката по околната среда. Този принцип за устойчиво развитие представлява не само ориентир за държавни действия, но е и мерило за решенията на икономиката и обществото. В областта на управление на отпадъците и разработената Национална програма за предотвратяване на отпадъците, тази цел намира изражение в прекъсване на връзката между икономическия растеж и свързаното с това вредно влияние върху човека и околната среда в резултат на образуването на отпадъците.

Целите на Програмата за предотвратяване на образуването на отпадъци на община Бяла могат да се обобщят в следните групи:

Стратегическа цел подпомагана от оперативни цели, чието изпълнение се постига чрез пакет от мерки. Тези цели кореспондират с националните цели за предотвратяване на отпадъците.

Стратегическата цел на Програмата за предотвратяване на образуването на отпадъците в община Бяла е:

„Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване на образуването им“.

Оперативни цели:

- ✓ *Намаляване на количеството на отпадъците;*
- ✓ *Намаляване на вредното въздействие на отпадъците;*
- ✓ *Намаляване на съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите.*

Постигането на посочените оперативни цели изисква целенасочена общинска политика, чрез прилагането на мерки, които да доведат до прекъсването на връзката между икономическото развитие и въздействието върху околната среда, свързано с образуването на отпадъци. Под мерки за предотвратяване на образуването на отпадъци трябва да се разбира всяка мярка, която се предприема преди едно вещество, материал или продукт да се превърне в отпадък и която допринася за това да се намали количеството отпадъци и тяхното вредно въздействие върху човека и природата или съдържанието на вредни вещества в отпадъците.

Анализ и описание на съществуващи мерки за предотвратяване образуването на отпадъци и оценка на възможностите за прилагане на подходящи мерки и предложение за индикатори за мерките

До този момент в община Бяла не са разработвани и прилагани конкретни целенасочени мерки за предотвратяване образуването на отпадъци и ако е имало такива те са били косвени. Това е така, поради факта, че досега националното законодателство не е вмениявало такива задължения на местните власти и не са разработвани национални програмни документи в тази насока и указания за прилагане на мерки.

По-долу са разгледани мерките за предотвратяване образуването на отпадъци, като за всяка мярка, включена в Подпрограмата за предотвратяване на образуването на отпадъци на община Бяла е посочена същността на мярката, възможностите за бъдещо прилагане и са представени възможните индикатори за проследяване изпълнението на мярката.

➤ **Използване на мерки за планиране или други икономически инструменти за насърчаване на ефикасното използване на ресурсите**

Същност на мярката

Съдържанието на тази мярка може да се раздели на две групи дейности:

- Разработване на планове и програми от общинските органи

Съгласно българското законодателство, кметът на общината разработва програма за управление на отпадъците, съдържаща подпрограма за предотвратяване на образуването на отпадъци, която следва да се разработва в съответствие със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците.

- Прилагане на икономически мерки

С използването на различни по вид икономически стимули се цели повишаване на екологосъобразното поведение на населението на общината и бизнеса.

Възможности за прилагане

В настоящата Програма се предвиждат конкретни мерки за предотвратяване на отпадъците в община Бяла.

Целта на програмата е да посочи конкретни действия, които община Бяла следва да изпълни при осъществяване на политиката си за предотвратяване образуването на отпадъци, като част от цялостната си политика в областта на управление на отпадъците.

По отношение на прилагането на икономически мерки се предвижда насърчаване на екологосъобразното поведение на населението на общината чрез предоставяне на безплатни съдове за домашно компостиране. Съгласно Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците (чл. 8, ал. 4), дейността по компостиране на място се счита за дейност по предотвратяване образуването на отпадъците. С оглед на това въвеждането и прилагането на домашно компостиране от домакинствата е една от мерките за предотвратяване на отпадъци, която ще се прилага в общината.

Индикатори за изпълнение на мерките

Индикатор за проследяване реализацията на общинската Програма за предотвратяване образуването на отпадъци е броят изпълнени мерки, предвидени в нея и мерки в процес на изпълнение. Броят на домакинствата, извършващи домашно компостиране е индикатор за изпълнение на мярката по прилагане на икономически стимули.

➤ **Използване на разяснителни кампании и оказване на финансова подкрепа на бизнеса за вземане на решения или друг вид подкрепа. Насърчаване на повторната употреба или поправка на подходящи продукти или на техни компоненти**

Същност на мярката

Не всички предприятия имат потенциал да идентифицират адекватни мерки за предотвратяването на отпадъци. Това важи особено за малките и средни предприятия.

Именно поради това е полезно за тези предприятия да се предвидят разяснителни кампании относно ползите от прилагането на мерки за предотвратяването на отпадъци.

Повишаването на информираността и на съзнанието за екологосъобразно поведение и производство сред тези представители на бизнеса повишава възможността за прилагане на мерки за предотвратяване на отпадъци от по-широк кръг лица и следователно и ефективността на предотвратяване на отпадъци се повишава. Съществуват и възможности за икономическо стимулиране на дребния бизнес за по-активно включване в политиките за предотвратяване на отпадъци, като например различни данъчни ставки.

Възможности за прилагане

Досега в община Бяла са се провеждали определени разяснителни кампании в областта на управление на отпадъците, но целенасочени кампании за предотвратяване на отпадъци не са осъществявани. В настоящата Подпрограма се предвижда провеждането на кампании с конкретна насоченост към предотвратяването на отпадъци. Друга предвидена мярка е патентните данъци по ЗМДТ за тези представители на бизнеса, чиято дейност пряко води до повторна употреба на дадени продукти (например ремонт на обувки, дрехи, домакински уреди, мебели и др.) и оттам до предотвратяването на отпадъци, да бъдат сведени до минималните допустими нива. Целта е да се стимулират собствениците на занаятчийски работилници и ателиета за поправка да разширят своята дейност и да предоставят по-качествени услуги на гражданите.

Индикатори за изпълнение на мерките

Брой проведени информационни кампании, насочени към предотвратяване на образуването на отпадъци.

Относно въвеждането на минимален размер на патентния данък на лица, чиято дейност пряко води до повторна употреба на дадени продукти, следва да се вземе предвид броя на лицата, които извършват такава дейност и гласуването на такава промяна от Общински съвет - Бяла.

➤ **Използване на разяснителни кампании и предоставяне на информация, насочена към широката общественост като цяло или към специфични групи от потребители**

Същност на мярката

Популяризирането на различни практически действия, водещи до предотвратяване на отпадъците, може да се извършва чрез съответни кампании в средствата за масова информация, информационни брошури, интернет сайтове и др.

Целта на тези кампании е потребителят да е в състояние да взема информирано решение при пазаруване или при извършване на ежедневните дейности в домакинството с оглед предотвратяване на отпадъците и намаляване на тяхното количество. Голяма част от това количество представляват рекламни материали, разпространявани в пощенските кутии. За разлика от други хартиени отпадъци (като вестниците и списанията например) към този отпадъчен поток могат да се предприемат мерки за предотвратяване на образуването. Отпадъците от опаковки са разгледани в отделни раздели на Програмата.

За намаляване на количеството отпадъчна хартия, образувано от разпространението на рекламни материали (в т.ч. и безплатните вестници) в редица европейски държави съществува практика за поставяне на стикери "против нежелана поща" на разположение на всеки, който желае да участва. Съществуват и споразумения между пощенските служби и местните власти за зачитане отказа на домакинствата, поставили стикер на пощенските кутии, от получаване на рекламни материали. Проучванията на общественото мнение например в Брюксел, където се прилага тази схема, показват, че около 27% от жителите са заинтересовани от използване на стикера. Тези мерки са свързани и с по-малко разходи за самите разпространители и рекламодатели, тъй като се избягва отпечатването и разпространението на материали до лица, които не желаят да ги получават и четат.

От друга страна, растящото място на информационните и комуникационните технологии в дома отваря пътя за нови подходи, позволяващи "всички хартии" да бъдат избегнати, като се даде приоритет на електронните носители, независимо дали става дума за битови сметки или за друга информация, предоставена на хартиен носител.

Община Бяла ще предприеме действия за проучване и избор на подходяща инициатива, съобразно местните условия, за предотвратяване получаването на нежелани рекламни материали.

Възможности за прилагане

В настоящата Подпрограма се предвижда провеждането на целенасочени кампании за разясняване и предоставяне на информация за политиките по предотвратяване на отпадъци. Основният резултат на тази мярка е повишаване на съзнанието на широк кръг от населението за важността от опазване ресурсите и за възможни мерки за предотвратяване на отпадъци, като в частност специални целеви групи ще са децата и учениците, които най-бързо се приобщават към „зелените“ идеи. Кампаниите, насочени към обществеността, ще се съчетават с кампаниите, насочени към бизнеса. Също така, при провеждането на съвместни информационни кампании с

Организациите по оползотворяване на масово разпространени отпадъци ще се включи и тематиката за предотвратяване образуването на отпадъци. Въпреки че непосредствените резултати от тази мярка не могат да се измерят количествено, тя има много голямо значение за формиране на съзнание в потребителското общество, което да се стреми да избягва образуването на отпадъци. Информация относно предотвратяването на отпадъци ще се публикува и в раздела за управление на отпадъци на интернет страницата на общината, чието обособяване е предвидено със следващите подпрограми.

Индикатори за изпълнение на мерките

Брой проведени информационни кампании за гражданите, насочени към; включена информация за предотвратяване на образуването на отпадъци в раздела за управление на отпадъците на интернет страницата на общината.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ
към Подпрограмата за предотвратяване образуването на отпадъци

Стратегическа цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване на образуването им

Стратегическа цел	Оперативна цел	Мерки по Приложение № 4 на ЗУО	Дейности (мерки)	Източници на финансиране	Срок за реализация (година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
							Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване на образуването им	Намаляване количеството на отпадъците	Използване на мерки за планиране и други икономически мерки за насърчаване на ефикасното използване на ресурсите чрез предотвратяването на отпадъци	Изпълнение на мерките за предотвратяване образуването на отпадъци, заложи в програмата	Общински бюджет	2021-2028	Одобрена от общински съвет подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци и изпълнение на мерките, заложи в нея	Ежегодно -брой изпълнени и в процес на изпълнение мерки за предотвратяване образуването на отпадъци	Всички мерки, включени в подпрограмата за предотвратяване образуването на отпадъци са изпълнени до 2027г.	Община Белица	Общественост и други заинтересовани страни
			Предоставяне на съдове за домашно компостиране на домакинствата	ОПОС 2021-2027; Общински бюджет	2022-2028	Предотвратени биоотпадъци чрез компостиране на място	Ежегодно - брой домакинства, прилагащи домашно компостиране	Брой домакинства прилагащи домашно компостиране в края на 2027г.	Община Белица	Домакинства, прилагащи домашно компостиране
		Използване на разяснителни кампании и оказване на финансова подкрепа на бизнеса за вземане на решения или друг вид подкрепа; Насърчаване на повторната употреба или поправка на подходящи продукти или на техни компоненти	Определяне на патентния данък по ЗМДТ до допустимия минимум за тези данъчно задължени лица, чиято дейност пряко води до повторна употреба на дадени продукти (напр. ремонт на	Общински бюджет	2022-2028	Осигурени стимули за лицата, предоставящи услуги, водещи до предотвратяване на отпадъци	Етапи на подготовка и приемане на промени в наредбата за определяне на размера на местните данъци	Присти промени в наредбата	Общински съвет - Белица	Община Белица

			обувки , дрехи, домакински уреди, мебели и др.) и оттам до предотвратяване на отпадъци							
Страте- гическа цел	Опера- тивна цел	Мерки по Приложение № 4 на ЗУО	Дейности (мерки)	Източници на финансиране	Срок за реализация (година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
							Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване на образуването им	Намаляване количеството на отпадъците	Използване на разяснителни кампании и предоставяне на информация, насочена към широката общественост като цяло или към специфични групи от потребители	Провеждане на целенасочени кампании за разясняване и предоставяне на информация за политиките по предотвратяване на отпадъци	Общински бюджет	2022-2027	Гражданите и фирмите са запознати с ползите от предотвратяване на отпадъците	Брой реализирани кампании	До 2027 г. са проведени поне три кампании	Община Белица	
			Включване в информационните кампании на Организацията по оползотворяване на отпадъци от опаковки, ИУЕЕО, НУБА на тематиката по предотвратяване на отпадъците	Организации по оползотво-ряване на МРО, в рамките на ежегодните им бюджети за информа-ционни кампании	2022-2027	Проведени информационни кампании от ООп с включена тематика по предотвратяване на отпадъци	Брой реализирани информационни кампании		Организа-ции по оползотво-ряване на МРО	Община Белица

5.2. Подпрограма за разделно събиране и достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия, метали, пластмаса и стъкло

Увеличаването на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци води до минимизиране на количествата на рециклируемите отпадъци в общия поток на отпадъците, постъпващи на депо.

Формулирането на количествени цели за рециклиране и оползотворяване, засягащи определени приоритетни потоци отпадъци е практическа мярка за налагане на рециклирането/оползотворяването.

Въвеждането на разделно събиране, при източника на генериране на отпадъци, ще доведе до увеличаване количествата на събираните фракции. Прилагането на схеми за разделно събиране от една страна ще бъде организирано на база на принципа „отговорност на производителите”, като задължение на производителите и вносителите на стоки, след крайната употреба, на които се образуват масово разпространени отпадъци, и плащащи продуктови такси на фирми по оползотворяване. От друга страна стои като задължение на общините да организират системи за разделно събиране на отпадъците.

Целите по чл. 31, ал. 1, т. 1 от ЗУО, определени в НПУО 2014-2020 г. предвиждаха до 1 януари 2020 г. най-малко 50 на сто от общото тегло на отпадъците от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло да бъде включено в подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали. Целта се оказа амбициозна и малко общини успяха да я достигнат в рамките на програмния период. Новата европейска цел за пластмасовите отпадъци е минимум 50% от количеството на отпадъчните пластмасови опаковки да се рециклира до 2025 г.

Общите количества на отпадъците от хартия, картон, метал, пластмаса и стъкло и съответните цели за рециклиране са изчислени поотделно за всеки регион за управление на отпадъците и общо за страната.

Отпадъците от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло следва да се разглеждат като ресурс, от който могат да се извлекат както екологични, така и финансови ползи.

Следва да се отбележи, че количествата на събраните и оползотворени отпадъци от прилагането на системите за разделно събиране и рециклиране на отпадъците от опаковки от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло, НУБА и ИУЕЕО, които се осъществяват и финансират от Организацията по оползотворяване на

съответните масово разпространени отпадъци чрез схемите за „Разширена отговорност на производителя”, се отчитат и допринасят за постигане от общината на целите за рециклиране на битовите отпадъци.

Съгласно Допълнителните разпоредби на ЗУО „битови отпадъци“ са „отпадъците от домакинствата“ и „подобни на отпадъците от домакинствата“ – т.е. това са отпадъците, образувани от домакинствата и отпадъците, образувани от фирми и други организации, които по своя характер и състав са сравними с отпадъците от домакинствата, с изключение на производствените отпадъци и отпадъците от селското и горското стопанство.

За да изпълни посочените изисквания на националното законодателство, Община Бяла разработи настоящата подпрограма, чиято оперативна цел е: *достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло до 2027 г.*

До момента Община Бяла е стартирала мерки за разделно събиране и увеличаване на количествата на рециклируемите отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло:

- На територията на общината функционират системи за разделно събиране на тези потоци отпадъци чрез поставяне на контейнери за разделното им събиране посредством сключени договори за сътрудничество с Организации по оползотворяване. Със заповеди на кмета на община Бяла са определени местата за разполагане на контейнерите. Подробна информация за наличните системи за разделно събиране на битови отпадъци е представена в анализите на съществуващото състояние - приложения към Програмата;
- Със сключения договор за сътрудничество с Организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки са съвместени двете системи – за разделно събиране, сортиране и предаване за рециклиране както на отпадъци от опаковки от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло, така и на другите битови отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло;
- Осъществяват се информационни кампании в сътрудничество с Организациите по оползотворяване, за да се мотивира населението за по-активно включване в системите за разделно събиране на отпадъците;

- На територията на община Бяла функционират площадки за приемане на тези отпадъчни потоци, експлоатирани от частни фирми на пазарен принцип, чрез които също се събират разделно тези отпадъци;

В настоящата подпрограма не са включени част от мерките, които имат пряка връзка с постигане на оперативната цел на подпрограмата, но са тематично отнесени в други подпрограми в рамките на Програмата за управление на отпадъците, тъй като имат хоризонтален характер и допринасят за постигането на няколко стратегически и оперативни цели. Пряко отношение към постигане на набелязаните цели на настоящата подпрограма са мерките от другите подпрограми, свързани с:

- осъществяване на постоянни информационни кампании за ползите от разделното събиране на отпадъците и за насърчаване на населението и юридическите лица да събират разделно отпадъците;
- внедряване в общината на електронна информационна система за отпадъците, чрез която ще се събират данни за отпадъците, вкл. за разделно събраните и за предадените за рециклиране отпадъци от хартия и картон, стъкло, пластмаса и метал, в т.ч. за проследяване на степента на постигане на целите;
- съставяне на отчети за изпълнение на целите за битовите отпадъци и представянето им пред компетентните органи;
- подобряване на контрола от страна на общината за спазване на изискванията от задължените лица относно разделното събиране на битови отпадъци;
- обучителни мерки за поддържане и подобряване на капацитета на общинската администрация.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

към Подпрограмата за разделно събиране и достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло

Стратегическа цел 2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци

Стратегическа цел	Оперативна цел	Дейности (мерки)	Източници на финансиране	Срок за реализация (година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци	Достигане на целите за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия и картон, метали, стъкло и пластмаса	Участие в изготвянето на проектно предложение за кандидатстване за финансиране по ОПОС 2021-2027 г. Прилагане на системи за разделно събиране на масово разпространени отпадъци съгласно сключените договори за сътрудничество с Организации по оползотворяване, в т.ч.: - система за разделно събиране на отпадъци от опаковки и битови отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло; - система за разделно събиране на негодни за употреба батерии и акумулатори;	Общински бюджет Организации по оползотворяване на МРО, с които са сключени договори, чрез прилагане на принципа „разширена отговорност на производителя“	Съгласно срока, посочен в обявата на УО на ОПОС 2021-2027 за представяне на проектни предложения 2021-2028	Изготвено и подадено проектно предложение Повишаване на количествата рециклирани и оползотворени битови отпадъци; Изпълнение на целите за рециклиране и оползотворяване, заложи в националното законодателство по управление на отпадъците;	Подадено проектно предложение Функциониращи системи за разделно събиране на масово разпространени отпадъци, за които е въведена отговорност на производителя	Одобрено проектно предложение от УО на ОПОС 2021-2027 Количество разделно събрани битови отпадъци	Община Бяла	Организации по оползотворяване на МРО
Стратегическа цел	Оперативна цел	Дейности (мерки)	Източници на финансиране	Срок за реализация (година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор

Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци	Достигане на целите за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия и картон, метали, стъкло и пластмаса	- система за разделно събиране на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване; - система за разделно събиране на излезли от употреба гуми; - събиране и разкомплектоване на излезли от употреба моторни превозни средства			Намаляване количеството на битовите отпадъци, които ще се извозват до Регионално депо Бяла				
		Сключване на нови договори за сътрудничество с Организации по оползотворяване на масово разпространени отпадъци – отпадъци от опаковки, НУБА, ИУЕЕО	Организации по оползотворяване на МРО, чрез прилагане на принципа „разширена отговорност на производителя“	2022 2023	Продължаване функционирането на въведените в общината системи за разделно събиране и оползотворяване на МРО	Предприети действия за удължаване срока на договорите/сключване на нови договори	Удължен срок на договорите с ООП/сключени нови договори с ООП	Община Бяла	Организации по оползотворяване на МРО

5.3.Подпрограма за разделно събиране и постигане на целите и изискванията за битовите биоразградими отпадъци и за биоотпадъците

„Биоразградими“ са всички битови отпадъци, които имат способността да се разграждат анаеробно или аеробно, като хранителни и растителни отпадъци, хартия, картон и други.

„Биоотпадъците“ са част от биоразградимите битови отпадъци, и по-конкретно отпадъците от парковете и градините, хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, ресторантите, заведенията за обществено хранене и търговските обекти, както и подобни отпадъци от предприятията на хранително-вкусовата промишленост. Член 8, ал. 1 от Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци, Приета с ПМС № 20 от 25.01.2017 г., Обн. ДВ. бр.11 от 31 Януари 2017 г. задължава кметовете на общини във всеки от регионите за управление на отпадъци по чл. 49, ал.9 от ЗУО да постигат следните регионални цели за разделно събиране и оползотворяване на битови биоотпадъци:

1. до 31 декември 2016 г. - не по-малко от 25 на сто от количеството на битовите биоотпадъци, образувани в региона през 2014 г.;
2. до 31 декември 2020 г. - не по-малко от 50 на сто от количеството на битовите биоотпадъци, образувани в региона през 2014 г.;
3. до 31 декември 2025 г. - не по-малко от 70 на сто от количеството на битовите биоотпадъци, образувани в региона през 2014 г.

Изпълнението на целите за разделно събиране и оползотворяване на битови биоотпадъци се осигурява чрез прилагане на домашно компостиране и разделно събиране.

Целите се изпълняват съвместно от всички общини в региона в съответствие с решение, взето от Общото събрание на РЦУО.

Наредбата изисква разделно събраните биоотпадъци да се оползотворяват чрез дейностите, обозначени със следните кодове по Приложение № 2 към § 1, т. 13 от допълнителните разпоредби на ЗУО:

- R 3 – рециклиране/възстановяване на органични вещества, които не са използвани като разтворители (включително чрез компостиране и други процеси на биологична трансформация), и/или

- R 10 – обработване на земната повърхност, водещо до подобрения за земеделието и околната среда;
- R 1 - използване на отпадъците предимно като гориво или друг начин за получаване на енергия (в случаите на анаеробно разграждане на биоотпадъци).

Целите се считат за изпълнени при условие, че биоотпадъците са събрани разделно при източника на образуване, транспортирани и предадени за оползотворяване. В допълнение Наредбата изисква кметовете на общини да осигурят *цялото количество* образувани биоотпадъци от поддържането на обществени площи, паркове и градини на територията на съответната община да се събират разделно и оползотворяват.

Биоотпадъците, преработени чрез домашно компостиране, се считат от законодателството за предотвратени, а не за оползотворени отпадъци.

В Наредбата са поставени и срокове за ежегодно представяне на информация и отчет пред МОСВ относно изпълнението на целите, както за общината, така и за конкретния регион, разпределението на задълженията между общините в региона, предприети мерки и дейности за достигане на целите, представяне на доказателства и др.

На този етап в община Бяла, както и в останалите общини в Регион за управление на отпадъците Бяла не функционират системи за разделно събиране на биоотпадъци.

За да изпълни посочените изисквания на националното законодателство, Община Бяла разработи настоящата подпрограма.

Съществена предпоставка за постигане на целите са осъществените до момента мерки на регионално и общинско ниво:

- ✓ В рамките ЕКОИНВЕСТ АСЕТС АД е изградена инсталация за компостиране на разделно събрани зелени отпадъци и биоотпадъци);
- ✓ Морфологичен анализ на битовите отпадъци, които съдържа информация за генерираните биоразградими и биоотпадъци в общината.
- ✓ В действащата Наредбата за управление на отпадъците на територията на Община Бяла е включена самостоятелна глава, в която са регламентирани задълженията на общината за управлението на биоразградимите отпадъци, в т.ч. битовите биоотпадъци.

В настоящата подпрограма не са отразени част от мерките, които имат пряка връзка с постигане на оперативната цел на подпрограмата, но са включени в други подпрограми към Програмата за управление на отпадъците, тъй като имат

хоризонтален характер и допринасят за постигането на повече от една стратегическа цел. Пряко отношение към постигане на набелязаните цели на настоящата подпрограма са мерките от други подпрограми, свързани с:

- осъществяване на периодични информационни кампании за предотвратяване на отпадъците и за насърчаване на населението и бизнеса да събира разделно отпадъците;

- внедряване в общината на електронна информационна система за отпадъците, в

т.ч. и модул за биоразградимите и отделно за биоотпадъците;

- събиране на информация и съставяне на отчети за изпълнение на целите за битовите отпадъци и представянето им пред компетентните органи;

- обучителни програми за поддържане и подобряване на капацитета на общинската администрация;

- мерките, свързани с подобряване на оползотворяването и на рециклирането на битовите отпадъци от хартия и картон, включително и отпадъци от опаковки от същия материал, тъй като те са едновременно и биоразградими отпадъци и спомагат за изпълнението на целите за намаляване на количествата депонирани отпадъци.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

към Подпрограмата за разделно събиране и постигане на целите и изискванията за битовите биоразградими отпадъци и за биоотпадъците

Стратегическа цел 2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци

Страте- гическа цел	Опера- тивна цел	Дейности (мерки)	Източници на финансиране	Срок за реализация (година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци	Достигане на количествените цели и изискванията за битовите биоразградими отпадъци и за биоотпадъците	Участие в изготвянето на проектно предложение за кандидатстване за финансиране по ОПОС 2021-2027 г.	Общински бюджет	Съгласно срока, посочен в обявата на УО на ОПОС 2021-2027 г. за представяне на проектни предложения	Изготвено и подадено проектно предложение	Подадено проектно предложение	Одобрено проектно предложение от УО на ОПОС 2021-2027 г.	Община Бяла	Община Бяла
		Участие в реализацията на проект за доставка на съдове и техника за разделно събиране на зелени и биоразградими битови отпадъци	ОПОС 2021-2027 г.; Общински бюджет	2023 - 2024	Изградена инсталация за компостиране на зелени и биоразградими отпадъци и доставени съдове и техника за разделно им събиране	Етапи на реализация в съответствие с одобрения за финансиране проект	Инсталацията е въведена в експлоатация и съдовете и необходимата техника са доставени	Община Бяла	Община Бяла
		Възлагане на събирането на зелените и др. битови биоотпадъци на територията на общината и транспортирането им до Завод Екоинвест АД	Общински бюджет	2024	Въведена система за разделно събиране на биоотпадъци	Подготовка и провеждане на процедура по ЗОП за избор на изпълнител	Проведена процедура по ЗОП и възложени дейности	Община Бяла	
		Изготвяне и издаване на заповед на кмета на общината за условията, реда и графика за разделно събиране на зелени и др. биоотпадъци		2024	Определени са изисквания към задължените лица за разделно събиране на биоотпадъци	Подготовка на заповедта	Издадена и публикувана заповед на кмета на общината	Община Бяла	

-

-

Страте- гическа цел	Опера- тивна цел	Дейности (мерки)	Източници на финансиране	Срок за реализация (година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци	Достигане на количествените цели	Провеждане на първоначална разяснителна информационна кампания сред населението и юридическите лица относно системата за разделно събиране на биоотпадъците	ОПОС 2021-2027 г.; Общински бюджет	2025	Населението и юридическите лица са запознати със схемата за разделно събиране на биоотпадъците	Етапи на подготовка на информационната кампания	Дейностите по информационната кампания са приключили	Община Бяла	Обекти, включени в системата за разделно събиране на биоотпадъците

5.4. Подпрограма за изпълнение на изискванията за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради
„Отпадъци от строителство и разрушаване“ са отпадъци, получени вследствие на строително-монтажни работи и премахване, включващи минерални отпадъци, пластмаси, метал, хартия, изолационни материали, дърво, азбест, други опасни отпадъци и др., съответстващи на кодовете на отпадъци от група 17 от Приложение № 1 на Наредбата за класификация на отпадъците.

Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, Обн. ДВ.. бр.98 от 8 Декември 2017 г., определя някои допълнителни изисквания за управлението на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали в строителството. Съгласно сроковете, определени в ЗУО в тази наредба се регламентират конкретни цели за оползотворяване на определени видове строителни отпадъци и етапите за тяхното изпълнение.

С наредбата се регламентират:

1. създаването на система за управление и контрол на дейностите по събиране, транспортиране и третиране на строителните отпадъци (СО);
2. изискванията за влагане на рециклирани строителни материали в строителството;
3. изискванията за управление на СО в процеса на строителство и премахване на строежи.

Целта на наредбата е:

1. да се предотврати и ограничи замърсяването на въздуха, водите и почвите, както и да се ограничи рискът за човешкото здраве и околната среда в резултат на събирането, третирането и транспортирането на СО;
2. да се насърчи рециклирането и оползотворяването на СО за постигане на целите по чл. 32 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО).

Важна предпоставка за постигане на целите са част от действията, предприети на национално ниво до момента, а именно:

- за първи път е разработен и одобрен Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителство и разрушаване на територията на Република България за периода 2011-2020 г.;
- одобрени са нормативни разпоредби в ЗУО и в Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали. В тях

са разграничени ясно отговорностите на общинските, регионалните и централните институции.

Условията и редът за събиране, транспортиране, оползотворяване и обезвреждане на СО на територията на съответната община се определят с наредбата по чл. 22 ЗУО.

Анализът на нормативната уредба показва, че община Бяла, както и другите общини в страната, имат следните отговорности, произтичащи от националното законодателство:

- организиране на събирането, включително разделното, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата;
- когато общината е възложител на строителни дейности или на дейности по разрушаване на сгради, включително принудително премахване на строежи: - да разработва План за управление на строителните отпадъци като част от строителната документация за инвестиционния проект за издаване на разрешение за строеж;
 - да изпълни реално Плана за управление на отпадъците;
 - да влага в строежите определен процент материали от рециклирани строителни отпадъци или материално оползотворяване в обратни насипи;
 - да осигури селективното разделяне и материално оползотворяване на определени видове строителни отпадъци в минимални количества;
- да одобрява плана за управление на строителните отпадъци на инвестиционни проекти на територията на общината, като част от документацията за разрешение за строеж - когато общината е компетентен орган по ЗУТ, както и да одобрява отчетите за изпълнение на плана за управление на отпадъците, в предвидените случаи от *Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали*.

В община Бяла при образуване на строителни отпадъци от ремонтна дейност, извършвана от домакинствата, те се насочват за депониране на отпадъците на Регионалното депо за неопасни отпадъци в гр. Бяла. На територията на общината няма въведена система за разделно събиране на строителните отпадъци от ремонтна дейност на домакинствата.

За да изпълни посочените изисквания на националното законодателство, Община Бяла разработи настоящата подпрограма, чиято оперативна цел е: *достигане*

на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради.

Действащата *Наредбата за управление на отпадъците, поддържане и опазване чистотата на територията на Община Бяла* съдържа необходимите разпоредби, които уреждат условията и реда за събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради – регламентирано е задължението на кмета на общината за организиране на тези дейности със строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на общината, както и отговорността за предаването на отделените строителни отпадъци по време на принудителното премахване на строежи за оползотворяване на материалите и за влягане на рециклирани строителни материали, включително за покриването на разходите за извършване на дейностите по транспортиране и третиране; Третирането и транспортирането на отпадъците от строителни площадки и от премахването на строежите се извършват от възложителя или изпълнителя на строежа, или от собственика на строителните отпадъци или от друго лице, отговарящо на изискванията по чл. 35 от ЗУО, въз основа на писмен договор; регламентиран са задълженията към възложителите на строежи на територията на общината и изисквания за разработване, представяне и изпълнение на план за управление на строителните отпадъци.

Мерките, включени в подпрограмата за изпълнение на изискванията за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради са:

- Прилагане на контрол за спазване на общинската Наредбата за управление на отпадъците, поддържане и опазване чистотата на територията на Община Бяла;
- Въвеждане на система за събиране на строителни отпадъци от домакинствата;
- Разработване/ одобряване на планове за управление на строителни отпадъци и последващ контрол по изпълнението им и одобряване на отчетите за изпълнение на плановете;

В настоящата подпрограма не са включени част от мерките, които имат пряка връзка с постигане на оперативната цел на подпрограмата, но са тематично отнесени в други подпрограми в рамките на Програмата за управление на отпадъците, тъй като имат хоризонтален характер и допринасят за постигането на няколко стратегически и

оперативни цели. Пряко отношение към постигане на набелязаните цели на настоящата подпрограма са мерките от други подпрограми, свързани с:

- осъществяване на информационни кампании и предоставяне на информация за отпадъците, в т.ч. за изискванията и възможностите за предаване на строителни отпадъци;

- внедряване в общината на електронна информационна система за отпадъците, в т.ч. и модул за строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради;

- събиране на информация и съставяне на отчети за изпълнение на целите за строителни отпадъци и представянето им пред компетентните органи;

- обучение за подобряване на капацитета на общинската администрация за целите на изпълнение на изискванията за строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

към Подпрограмата за изпълнение на изискванията за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради

Стратегическа цел 2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци

Стратегическа цел	Оперативна цел	Дейности (мерки)	Източници на финансиране	Срок за реализация (година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци	Достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради	Изготвяне и издаване на заповед на кмета на общината за условията и реда за събиране и извозване строителни отпадъци от ремонтни дейности на домакинствата	Общински бюджет	2022	Определен е реда за събиране и извозване на строителни отпадъци от ремонтни дейности, образувани от домакинствата	Подготовка на заповедта	Издадена и публикувана заповед на кмета на общината	Община Бяла	
		Прилагане на заповедта за условията и реда за събиране и извозване строителни отпадъци от ремонтни дейности на домакинствата и осъществяване на контрол за спазване на общинската Наредбата за управление на отпадъците, поддържане и опазване чистотата на територията на Община Бяла по отношение на строителните отпадъци	Общински бюджет	2022 - 2028	Строителните отпадъци от ремонтни дейности на домакинствата се събират и извозват регламентирано; предотвратено изхвърляне на строителни отпадъци в контейнерите за битови отпадъци или около тях и на други места	Осигурена възможност на домакинствата за регламентирано освобождаване от строителни отпадъци от ремонтни дейности	Домакинствата от всички населени места в общината изхвърлят регламентирано строителни отпадъци от ремонтни дейности	Община Бяла	

		Определяне на длъжностни лица от общинската администрация за изпълнение на изискванията относно строителните отпадъци, в случаите когато общината е възложител на строителни дейности или на дейности по разрушаване на сгради, в т.ч. разработване/ одобряване на планове за управление на строителни отпадъци и последващ контрол по изпълнението им и одобряване на отчетите за изпълнение на планове	Общински бюджет	2021	Отговорностите за изпълнение на разпоредбите на ЗУО и Наредбата за строителните отпадъци са ясно разпределени между структурните звена на общинската администрация	Определени длъжностни лица	Актуализирани длъжностни характеристики на служителите от общинската администрация, отговорни за изпълнението на изискванията относно управлението на строителните отпадъци	Община Бяла	
--	--	---	-----------------	------	---	----------------------------	--	-------------	--

5.5.Подпрограма за предотвратяване и намаляване на риска от депонирани отпадъци

Предотвратяването и намаляването на риска от депонираните отпадъци може да се постигне чрез мерки, целящи ползване на депа, отговарящи на нормативните изисквания, чрез предотвратяване на отпадъците, чрез увеличаване на количествата, рециклирани и оползотворени отпадъци, както и чрез закриване на старите депа за отпадъци и депониране на остатъчни отпадъци (във възможно най-малки количества), на депа, които отговарят на всички екологични изисквания, както и рекултивация и последващи грижи и мониторинг на закритите депа и оползотворяване на сметищния газ от тях.

До момента Община Бяла е предприела следните мерки за предотвратяване и намаляване на риска от депонирани отпадъци:

- Предприети мерки за осигурено финансиране на проект за „Рекултивация на съществуващо общинско депо в Община Бяла“, включващ техническа и биологична рекултивация на депото;
- Понастоящем обезвреждането на отпадъците, генерирани на територията на община Бяла се извършва в Екозавод Екоинвест, което отговаря на нормативните изисквания.

В настоящата подпрограма са включени следните мерки от компетенциите на община Бяла, обособени условно в две групи.

Първата група мерки са свързани с подобряване управлението на други потоци битови отпадъци извън обхванатите битови отпадъци от предходните подпрограми, целящи подобряване на тяхното разделно събиране и отклоняването им от депониране, най-вече опасните отпадъци от бита.

Втората група мерки са свързани с намаляване на риска за околната среда от депата за битови отпадъци и нерегламентираните сметища и включват осигуряване на мониторинг и следексплоатационни грижи за закритото общинско депо за неопасни отпадъци и изготвяне на регистър на всички закрити депа за отпадъци. Източник на финансиране на дейностите по следексплоатационни грижи и мониторинг на закритото общинското депо за неопасни отпадъци са приходите от такса битови отпадъци, както е регламентирано в Закона за местните данъци и такси. Средствата за дейностите следва да се включват в ежегодните план-сметки за необходимите разходи по ЗМДТ за битови отпадъци.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

към Подпрограмата за предотвратяване и намаляване на риска от депонирани отпадъци

Стратегическа цел 2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци

Стратегическа цел	Оперативна цел	Дейности (мерки)	Източници на финансиране	Срок за реализация (година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци	намаляване и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци	Проучване на прилаганите системи от други общини в страната за разделно събиране на опасни битови отпадъци, които не попадат в обхвата на разширената отговорност на производителя и за които са отговорни местните власти, съгласно изискванията на чл. 19, ал. 3, т. 9 от ЗУО и вземане на решение относно вида на системата, която ще се прилага в община Бяла	Общински бюджет	2021	Избор на подходяща система за разделно събиране на опасни битови отпадъци	Проучени са прилаганите практики от други общини в страната	Взето решение за вида на системата за разделно събиране на опасни битови отпадъци, която ще се прилага в община Бяла	Община Бяла	
		Въвеждане на система за разделно събиране на опасни битови отпадъци	Общински бюджет	2021- 2022	Отклоняване на опасните битови отпадъци от депата; Изпълнение на задълженията, регламентирани в националното законодателство по управление на отпадъците	Възлагане на разделното събиране на опасни битови отпадъци	Функционираща система за разделно събиране на опасни битови отпадъци	Община Бяла	Дружество, на което е възложено разделното събиране на опасни битови отпадъци

		Извършване на мониторинг и следексплоатационни грижи за закритото общинско депо за неопасни отпадъци в землището на гр. Бяла и нерегламентираните сметища.	Отчисления по чл. 64 от ЗУО	постоянен	Намаляване на риска за околната среда	Извършване на мониторинг и следексплоатационни грижи	Изпълнение на плана за мониторинг	Община Бяла	
--	--	--	-----------------------------	-----------	---------------------------------------	--	-----------------------------------	-------------	--

5.6. Подпрограма за информационно осигуряване на общинската администрация и подобряване на административния капацитет

Информационното осигуряване на дейностите по управлението на отпадъците е с важно значение при процесите на техния контрол. Необходимо е общинската администрация да разполага с достатъчни и надеждни данни за различните потоци и видове отпадъци, които се образуват на територията ѝ.

Също така, за ефективното управление на отпадъците от ключово значение е наличието на институционален капацитет в общината във връзка с изпълнение на функциите, възложени ѝ съобразно нормативната уредба и поставените общински цели по отношение на политиката за отпадъците.

Предложените мерки в настоящата подпрограма са насочени към усъвършенстване на административната и информационната система, необходимостта от които произтича най-вече от развиващото се национално законодателство в сектора на управление на отпадъците, националните политики за непрекъснато повишаване на квалификацията и учене през целия живот, както и от някои пропуски, идентифицирани в резултат на изготвяне на анализите на съществуващото състояние. Включените мерки са обединени около следните ключови компоненти на институционалния капацитет:

- Информационно осигуряване на системата за управление на отпадъците в община Бяла.

Необходимо е всички дейности и процеси в областта на отпадъците да бъдат информационно обезпечени чрез изграждане на съвременна информационна система, която интегрира информацията от всички общински структури, които поддържат данни за управлението на отпадъците, включва пълен набор от информация и осигурява възможности за събиране, съхранение, обработка на данните, за изготвяне на анализи и прогнози и за проследяване на напредъка по изпълнението на настоящата Програма за управление на отпадъците и на заложените в националното законодателство цели за отпадъците.

- Осигуряване на общински нормативни и вътрешно-ведомствени документи и процедури, които да гарантират законосъобразно и ефикасно изпълнение на дейностите с отпадъци.

Общината ще продължи да прилага мерки, които да гарантират, че изпълнението на Програмата се наблюдава и оценява и че общинската нормативна уредба е съобразена с развитието и промените в националното законодателство в сектор Отпадъци и с потребностите, идентифицирани в общината.

- Обезпечаване на системите за управление на отпадъците в общината с достатъчно на брой квалифицирани служители и непрекъснатото развитие на квалификацията и уменията на служителите с функции в областта на отпадъците.

Планирани са мерки за организационно и кадрово обезпечаване на информационната система за управление на отпадъците след нейното въвеждане в експлоатация, за непрекъснато повишаване на квалификацията и уменията на служителите с функции за отпадъците в общинската администрация и на тяхното ресурсно обезпечаване.

Мерките имат хоризонтален характер и тяхното изпълнение ще допринесе за постигане на всички стратегически цели на Програмата за управление на отпадъците на община Бяла 2021-2028 г.

Изпълнението на включените в подпрограмата мерки ще допринесе и за постигане на такова управление на отпадъците, което ще гарантира чиста и безопасна околна среда за жителите на община Бяла.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

към Подпрограмата за информационно осигуряване на общинската администрация и подобряване на административния капацитет

Стратегическа цел 3: Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда

Стратегическа цел	Оперативна цел	Дейности (мерки)	Източници на финансиране	Срок за реализация (година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
Управление на отпадъците, което гарантира чиста околна среда	информационно осигуряване на общинската администрация и подобряване на административния капацитет	Въвеждане на информационна система за управление на отпадъците	Общински бюджет	2022-2027	Изградена информационна система за управление на отпадъците	Етапи разработване и въвеждане в действие на информационната система	Функционираща информационна система	Община Бяла	
		Провеждане на обучение за работа с информационната система	Общински бюджет	20122- 2023	Ползвателите на информационната система имат умения да работят с нея	Брой обучени служители/ ползватели	Всички ползватели на информационната система са обучени съобразно нивото си на достъп	Община Бяла	
		Приемане на вътрешни правила за проследяване на напредъка по изпълнение на мерките от настоящата Програма за управление на отпадъците	Общински бюджет	2021	Наличие на вътрешни правила за наблюдение и отчитане	Изготвени вътрешни правила	Приети вътрешни правила	Община Бяла	

		Промени в общинската нормативна уредба съобразно развитието на националното законодателство и регионалната система за управление на отпадъците	Общински бюджет	постоянен при настъпили промени в нац. законодателство и съобразно развитието на регионалната система	Нормативна осигуреност	Брой приети/допълнени документи		Община Бяла Общински съвет Бяла	
--	--	--	-----------------	---	------------------------	---------------------------------	--	------------------------------------	--

Стратегическа цел	Оперативна цел	Дейности (мерки)	Източници на финансиране	Срок за реализация (година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
Управление на отпадъците, което гарантира чиста околна среда	информационно осигуряване на общинската администрация и подобряване на административния капацитет	Провеждане на обучения относно различни аспекти от управлението на отпадъците, съобразно възникващите потребности	АСЕКОБ, МОСВ, Общински бюджет	постоянен	Повишена квалификация на служителите	Брой проведени обучения	Брой обучени служители	Община Бяла	НСОРБ, АСЕКОБ, МОСВ

5.7. Подпрограма за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците

Информирането и участието на обществеността е основен компонент от всяка програма за управление на отпадъците. Отпадъците са резултат от човешката дейност и без участието на населението, основен генератор на битови отпадъци, дори и най-добре разработената програма не може да постигне своите цели.

Необходими са целенасочени действия за повишаване на разбирането сред населението и бизнеса за йерархията при управление на отпадъците, т.е. за приоритетния ред на това какво представлява най-добрата възможност за околната среда за справяне с отпадъците; както и за изискванията за спазване на принципите за разширена отговорност на производителя и замърсителят плаща, т.е. за изискването тези, които образуват или допринасят за образуването на отпадъци, да покриват пълните разходи за своите действия.

Отчитайки всичко това, Община Бяла разбира своята отговорност и изпълнява мерки за стимулиране и повишаване на участието на жителите и бизнеса в управлението на отпадъците на територията на общината. В рамките на периода на настоящата Програма общинската администрация ще разширява и надгражда постигнатото в тази насока.

За целта една от стратегическите цели в настоящата Програма за управление на отпадъците на община Бяла е *Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците*. Подпрограмата за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците е насочена към постигане на тази стратегическа цел.

Повечето от включените в подпрограмата мерки са т.нар. меки мерки и имат хоризонтален характер. Така на практика подпрограмата подпомага изпълнението и на мерките в другите подпрограми, а оттам допринася за постигане и на останалите три стратегически цели на Програмата за управление на отпадъците на община Бяла.

Мерките са насочени към няколко оперативни цели:

- Изграждане на информирано поведение и на обществени нагласи относно отпадъците, съобразно с принципите на устойчивото развитие;

- Повишаване на участието на населението и бизнеса в дейностите с битови отпадъци съобразно йерархията за управление на отпадъците;
- Повишаване на ролята на населението в процеса на вземане на решения относно политиката за управление на отпадъците на община Бяла.

Предвидените в подпрограмата мерки включват публикуване и разпространение на актуална информация и провеждане на разяснителни кампании за повишаване на информираността и разбирането сред населението и бизнеса за същността, принципите и йерархията за управление на отпадъците; за услугите по събиране, транспортиране и третиране на различните потоци отпадъци, предоставяни от Община Бяла; за задълженията на гражданите и бизнеса и за действията, които трябва да предприемат при управление на генерираните от тях отпадъци; за използване на техники и полагане на усилия за екологосъобразно използване на ресурсите и съзнателно участие в системите за управление на отпадъците. Планирани са също мерки, които чрез подходящи техники или схеми включват пряко населението в дейности за разделно събиране на различни потоци битови отпадъци. Друга група мерки е насочена към участие на обществеността в процеса на вземане на решения относно политиката за отпадъците чрез допитвания, консултации, публични обсъждания и др.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

към Подпрограмата за прилагане на разяснителни кампании и информирание на обществеността по въпросите на управление на отпадъците

Стратегическа цел 4: Превръщане на обществеността в ключов фактор за прилагане на йерархията на управление на отпадъците

Стратегическа цел	Оперативна цел	Дейности (мерки)	Източници на финансиране	Срок за реализация (година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
Превръщане на обществеността в ключов фактор за прилагане на йерархията на управление на отпадъците	Изграждане на информирано поведение и обществени нагласи относно отпадъците	Обособяване на самостоятелен раздел на интернет страницата на общината, в които да се систематизира и предоставя цялостна информация относно управлението на отпадъците	Общински бюджет, Отчисления по чл. 64 от ЗУО*	2021-2022	Осигурен достъп на обществеността до информация на едно място по всички въпроси, свързани с управлението на отпадъците	Обособяване на раздел за управление на отпадъците на интернет страницата на общината	Наличен раздел за управление на отпадъците на интернет страницата на общината	Община Бяла	
		Публикуване на актуална информация за управлението на отпадъците в обособения раздел на интернет страницата на общината	Общински бюджет	постоянен	Осигурен достъп на обществеността до информация за управлението на отпадъците		Публикувана актуална информация за управлението на отпадъците в общината	Община Бяла	
		Провеждане на информационни и разяснителни кампании за намаляване на дела на рециклируемите материали в общия битов отпадъчен поток, предотвратяване образуването на отпадъците и др.	Общински бюджет, Отчисления по чл. 64 от ЗУО*, Организации по оползотворяване на МРО	2021-2028	Повишена информираност на населението и бизнеса	Планиране на броя на информационните кампании	Всички планирани кампании са проведени	Община Бяла	Организации по оползотворяване на МРО

Стратегическа цел	Оперативна цел	Дейности (мерки)	Източници на финансиране	Срок за реализация (година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
		Провеждане на кампании за почистване на населените места в общината	Общински бюджет	ежегодно	Повишено участие на обществеността, Почистени нерегламентирани сметища и места, замърсени с отпадъци	Брой кампании, Брой и площ на почистените сметища и места		Община Бяла	Население, институции и фирми от общината
		Участие в национални кампании, свързани с управлението на отпадъците	МОСВ, ПУДООС, Общински бюджет	постоянен	Повишено участие на обществеността	Брой участия в кампании, Брой реализирани проекти		Община Бяла	МОСВ, ПУДООС, НПО
		Публикуване на обяви за консултации и обществени обсъждания в процеса на вземане на решения по проекти на общински нормативни актове, програмни документи, ОВОС на инвестиционни предложения и др.	Общински бюджет	постоянен	Осигурени предпоставки за участие на обществеността в процеса на вземане на решения	Брой проведени обществени консултации, Брой проведени обществени обсъждания		Община Бяла	
		Провеждане на анкетни проучвания за отчитане мнението на жителите на общината относно политиката и услугите за отпадъци	Общински бюджет, Отчисления по чл. 64 от ЗУО*	ежегодно	Събрана информация относно общественото мнение за управлението на отпадъците в общината и качеството на предоставяните услуги	Брой проведени анкетни проучвания	Минимум едно анкетно проучване на година	Община Бяла	

* В съответствие с разпоредбите на Наредба № 7 от 19.12.2013 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци (чл. 24, ал. 1, т. 5), общината има право да изразходва до 7% от годишно натрупаните отчисления по чл. 64 от ЗУО за осигуряване на информация на обществеността за дейности по управление на отпадъците на територията на общината/ региона, свързани с предотвратяване образуването на отпадъците, подготовка за повторна употреба и постигане на целите за разделно събиране, повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, съгласно мерките, заложили в общинската програма за управление на отпадъците.

6. КООРДИНАЦИЯ С ДРУГИ ОБЩИНСКИ, РЕГИОНАЛНИ И НАЦИОНАЛНИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ

Общинската Програма за управление на отпадъците на община Бяла 2021-2028 г. не е изолиран документ. Нейното разработване е координирано както с национални, така и с общински програмни документи, като разбира се са отразени спецификите, приоритетите и потребностите на общината в сферата на управление на отпадъците.

Координация с програмни документи на национално ниво

При разработване на настоящата програмата са взети предвид основните постановки на националните програмни документи, в т.ч.:

- Националният план за управление на отпадъците 2021-2028 г.;

Националният план за управление на отпадъците (НПУО) има ключова роля за постигане на ефективно използване на ресурсите и устойчиво управление на отпадъците, тъй като анализите на съществуващата ситуация показват, че в България съществува значителен потенциал за подобряване на предотвратяването и управлението на отпадъците, по-добро използване на ресурсите, като същевременно бъдат намалени вредните въздействия на отпадъците върху околната среда.

- Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие 2030 г.

Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие на Република България задава рамка за действия за адаптиране към изменението на климата (АИК) и приоритетни направления до 2030 г., като идентифицира и потвърждава необходимостта от действия за АИК както за цялата икономиката, така и на секторно ниво. Включените сектори са: „Селско стопанство“, „Биологично разнообразие и екосистеми“, „Енергетика“, „Гори“, „Човешко здраве“, „Транспорт“, „Туризм“, „Градска среда“ и „Води“. Управлението на риска от бедствия се разглежда като междусекторна тема.

Координация с програмни документи на община Бяла

Програмата за управление на отпадъците на община Бяла 2021-2028 г. е елемент от цялостната система за планиране на развитието на общината. Целите и мерките в настоящата Програма са синхронизирани и съобразени с ключови общински програмни документи.

Общинският план за развитие определя рамката за развитие в посочения програмен период, като интегрира икономическите, екологичните, социалните и инфраструктурните аспекти на желания за устойчив и балансиран растеж на територията на общината като дефинира стратегически и специфични цели, приоритети и мерки.

- Програма за опазване на околната среда на община Бяла за 2021-2027г.

7.СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, КОНТРОЛ И ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА БЯЛА 2021-2028 Г.

Наблюдението, контролът и оценката на изпълнението на Програмата за управление на отпадъците на община Бяла е от ключово значение, с оглед проследяване на напредъка по постигане на предварително поставените цели, срокове и ресурси и навременно предприемане на действия за преодоляване на възникващи проблеми при реализацията на мерките и постигане на програмните цели, а при необходимост - предприемане на действия за актуализация на Програмата.

Мониторингът представлява процес на текущо наблюдение чрез събиране на информация, свързана с изпълнението на мерките от Програмата, и анализиране и оценка на степента на изпълнение на целите, както и на проблемите при изпълнението и причините за тях. От съществено значение е да се гарантира, че информацията се събира по един организиран и планиран начин и през редовни интервали.

Контролът върху изпълнението на Програмата за управление на отпадъците ще се осъществява от Общински съвет - Бяла. Кметът на общината ще представя доклада пред Общински съвет - Бяла в срок до 31 март.

Актуализация на Програмата за управление на отпадъците може да се извърши в случай на поява на следните обстоятелства:

- промени в законодателството, които налагат промяна в заложените стратегически и оперативни цели и в планираните мерки за тяхното постигане;
- значително изоставане в изпълнението на програмните мерки и/или липса на напредък за постигане на целевите индикатори въпреки изпълнението на програмните мерки, което налага прилагането на допълнителни мерки към вече приетите или замяна на някои от приетите мерки, които не дават очаквания предварително резултат;
- други непредвидени промени в обстоятелствата, които налагат промени в Програмата.

Процедурата в случай на актуализацията ще включва изготвяне на актуализиран вариант на Програмата за управление на отпадъците на община Бяла 2021-2028 г., провеждане обществени консултации, прилагане на законодателството за екологична оценка на планове и програми, внасяне на актуализираната програма за приемане от Общински съвет - Бяла.

8. ПРИЛОЖЕНИЯ

ПРИЛОЖЕНИЕ 1 АНАЛИЗИ НА НАСТОЯЩОТО СЪСТОЯНИЕ НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ В ОБЩИНА БЯЛА

ПРИЛОЖЕНИЕ 1.1 АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ДЕЙСТВАЩОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО И ПРОГРАМНИ ДОКУМЕНТИ

Нормативни и програмни документи на Община Бяла в контекста на правата и задълженията на общините в областта на управление на отпадъците

Настоящото приложение съдържа анализ на нормативните и програмни документи в областта на управление на отпадъците на национално ниво и съответствието на наличната нормативна уредба и програмни документи на Община Бяла в контекста на правата и задълженията на местните власти в областта на управление на отпадъците.

Анализът има за цел да отговори на следните въпроси:

- *Какви са основните принципи и разпоредби на националното законодателство по управление на отпадъците и основните ангажменти на Община Бяла в сферата на управление на отпадъците, произтичащи от националното законодателство?*
- *Приета ли е нормативна уредба на местно ниво, която да детайлизира правата и задълженията на общинската администрация, на гражданите и на юридическите лица по отношение на управлението на отпадъците, местната нормативна уредба съдържа ли минималните изисквания на Закона за управление на отпадъците (ЗУО)?*
- *Кои са основните програмни документи на национално ниво, които определят рамката на програмиране на управлението на отпадъците на общинско ниво?*
- *Какво е нивото на изпълнение на предходната Програма за управление на отпадъците на Община Бяла?*

Информационно осигуряване на анализа

За осигуряване на необходимата информация за анализа са използвани следните методи:

- ✓ проучване на национални нормативни документи, регламентиращи отговорностите на общините, свързани с управлението на отпадъците и действащата нормативна уредба в община Бяла в областта на управление на отпадъците;
- ✓ проучване на стратегически и програмни документи на национално и общинско ниво относно управлението на отпадъците;
- ✓ проучване на отчетите за напредъка на изпълнението на програмните документи, свързани с управлението на отпадъците, на Община Бяла пред Общински съвет – Бяла.

1. Анализ на националната нормативна рамка

Принципи

Националното законодателство и политика в областта на управление на отпадъците се основават на следните основни принципи:

- „Предотвратяване“.
- „Замърсителят плаща“ и „Разширена отговорност на производителя“.
- „Превантивност“.
- „Близост“ и „самодостатъчност“.
- „Участие на обществеността“.
- „Интегрирано управление на отпадъците“.
- „Устойчиво развитие“.
- „Най-добри налични техники, неизискващи прекомерни разходи“

(НДНТПР)

- консултативен процес за вземане на решения, в който се отчитат относителните преимущества на различните възможности за управление на отпадъците, имащи отношение към опазването на околната среда, на приемлива цена. Йерархията на управление на отпадъците предоставя теоретичната рамка, която може да се използва като ръководство при оценяването на различните възможности. НДНТПР е решение (или комбинация от решения), което за дадени цели и обстоятелства предоставя най - големи ползи или застрашава в най-малка степен околната среда, както в краткосрочен, така и в дългосрочен аспект. Независимо, че йерархията е препоръчителна като обща цел на политиката по управление на отпадъците, нейното прилагане трябва да се съчетава с принципа най-добри налични техники, неизискващи прекомерни разходи, в зависимост от конкретните обстоятелства и икономически условия.

Йерархия на управлението на отпадъците

Йерархията на отпадъците определя приоритетния ред на това какво представлява най-добрата възможност за околната среда в законодателството и в политиката относно отпадъците. Спазването на йерархията за управление на отпадъците осигурява ефективно използване на ресурсите, поради което следва да се насърчава по всякакъв начин. Йерархията задава пет възможни начина за правителствените институциите, местните власти и бизнеса за справяне с отпадъците и дава приоритет на мерките в следната последователност:

- предотвратяване на образуването на отпадъци;

- подготовка за повторна употреба;
- рециклиране (материално оползотворяване);
- друго оползотворяване, например оползотворяване за получаване на енергия;
- обезвреждане.

При прилагането на посочената йерархия при управлението на отпадъците следва да се вземат предвид общите принципи за опазване на околната среда, като предпазни мерки и устойчивост, техническа осъществимост и икономическа приложимост, опазване на ресурсите, както и цялостното въздействие върху околната среда, човешкото здраве, икономиката и обществото. Това може да наложи специфични потоци от отпадъци да не се придържат стриктно към йерархията, когато това е обосновано от съображения, свързани с жизнения цикъл на отпадъците и във връзка с цялостното въздействие на образуването и управлението на този вид отпадъци.

Целта на йерархията е да илюстрира модел на интегриран подход за управление на отпадъците, като прилагането ѝ в посочената последователност ще допринесе за създаването на устойчива политика по управлението им.

Развитие на законодателството по управление на отпадъци в Р. България

В началото на 90-те години на миналия век, законодателната уредба в областта на управление на отпадъците включва Постановление № 153 на Министерския съвет от 6 август 1993 г. за събиране, превозване, съхраняване и обезвреждане на опасни отпадъци и Постановление № 268 на Министерския съвет от 29 октомври 1996 г. за режима по вноса и транзитния превоз на отпадъци и опасни вещества, които уреждат специфични въпроси, свързани основно с транспортирането на отпадъци и опасни вещества на територията на страната и като част от международен превоз.

Първият специализиран закон, уреждащ управлението на отпадъците е Законът за ограничаване на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда от 1997 г. Специфични изисквания към дейностите по отпадъците се съдържат и в Наредбата за изискванията за третиране и транспортиране на производствени и на опасни отпадъци, приета с ПМС 53 от 19 март 1999 г. Тази наредба не е отменена и до днес и се прилага доколкото не противоречи на други действащи законови разпоредби. ПМС 53 от 19 март 1999 г. отменя ПМС 153 от 6 август 1993 г., а ПМС 268 от 29.10.1996 г. е отменено с Постановление № 12 на Министерския съвет от 27 януари 1999 г. за режима за въвеждане на опасни вещества.

Законът за ограничаване на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда е в сила до 2003 г., когато се приема първият Закон за управление на отпадъците. Той е в сила до юли 2012 г.

Действащият Закон за управление на отпадъците е приет от 41-то Народно събрание на Република България (обн., ДВ, бр. 53 от 13 Юли 2012г.) Законът транспонира в българското законодателство Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 ноември 2008 година относно отпадъците и за отмяна на определени директиви.

Действащи закони и подзаконовни нормативни актове на национално ниво

Закон за управление на отпадъците (ЗУО, доп. ДВ. бр.81 от 15 октомври 2019г.) ЗУО регламентира мерките и контрола за защита на околната среда и човешкото здраве чрез предотвратяване или намаляване на вредното въздействие от образуването и управлението на отпадъците, както и чрез намаляване на цялостното въздействие от използването на ресурси и чрез повишаване ефективността на това използване.

Управлението на отпадъците включва събирането, транспортирането, оползотворяването и обезвреждането на отпадъците, включително осъществяваният контрол върху тези дейности.

Общи положения:

- определено е приложното поле на законодателството по управление на отпадъците;
- отпадъците са разделени на четири основни класа (битови, строителни, производствени и опасни отпадъци), въз основа на което са определени задълженията на притежателите на отпадъци и правомощията на компетентните органи;
- определен е приоритетния ред (йерархията) за управление на отпадъците;
- въведени са дефиниции за “отпадък”; видовете отпадъци – „битови, „строителни“, производствени“ и „опасни“; „масово разпространени отпадъци“

“причинител” на отпадъци; “притежател” на отпадъци; дейностите “събиране”, “съхраняване”, “транспортиране” и „третиране“. Дейностите по оползотворяване и обезвреждане на отпадъците с техните R и D кодове и наименование са представени в приложения към закона.

ЗУО регламентира конкретни задължения и отговорности на:

- причинителите и притежателите на отпадъци;
- лицата, извършващи дейности с отпадъци;

- лицата, пускащи на пазара продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци;
- органите на местното самоуправление и местната администрация.

Планове и програми

ЗУО определя общите изисквания за планиране на дейностите по управление на отпадъците в страната, включително изискванията за целите, обхвата и процедурите по разработване, приемане и утвърждаване на планове и програми за управление на отпадъците.

Програмните документи, регламентирани със ЗУО са следните:

- Национален план за управление на отпадъците – разработва се от министъра на околната среда и водите и се приема от Министерски съвет. Националният план включва мерки за създаване на интегрирана мрежа от съоръжения и инсталации, която да осигурява оползотворяване и обезвреждането на отпадъците чрез най-добри налични техники;
- Програма за предотвратяване образуването на отпадъци - разработва се от министъра на околната среда и водите и се приема от Министерски съвет. Програмата е неразделна част от Националния план за управление на отпадъците;
- Програми за управление на отпадъците се разработват и изпълняват и от:
 - √ кметовете на общини – за територията на съответната община. Общинските програми се разработват в съответствие със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците. Законът за управление на отпадъците определя Общинския съвет на съответната община като орган по приемане на програмата и осъществяващ контрол по нейното изпълнение;
 - √ лицата, пускащи на пазара продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци, които извършват индивидуално изпълнение на задълженията си и от организациите по оползотворяване. Програмите се разработват в обхват, определен със съответната наредба, регламентираща управлението на конкретния масово разпространен отпадък и се утвърждават от министъра на околната среда и водите.

Изисквания за извършване на дейностите по събиране, транспортиране и третиране на отпадъци

ЗУО регламентира изискванията, реда и начина за извършване на дейностите по събиране, транспортиране и третиране на отпадъци.

Въведени са забрани за изоставянето, нерегламентираното изхвърляне и изгаряне или друга форма на неконтролирано управление на отпадъците. Лицата, при чиято дейност

се образуват отпадъци и притежателите на отпадъци се задължават да ги предоставят за събиране, транспортиране и третиране на лица, които имат право да извършват тези дейности (притежават необходимите документи за извършване на съответните дейности с отпадъци) или да ги третират самостоятелно, в съответствие с разпоредбите на закона. Предаването и приемането на производствените, строителните и опасните отпадъци се извършва само въз основа на писмен договор.

В зависимост от степента на риск за околната среда при различните дейности и вида на отпадъците, с които се извършват, е въведен разрешителен или по-облекчен регистрационен режим. Определени са компетентните органи за издаване на съответния документ; сроковете, процедурите и условията за заявяване извършването на дейностите и вземане на решение за разрешаването им.

Въведена е и процедура за издаване на разрешение за индивидуално изпълнение и разрешение на организации по оползотворяване, с оглед изпълнението на задълженията на лицата, пускащи на пазара продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци за разделно събиране и третиране, както и за постигане на съответните цели за разделно събиране, повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на съответните отпадъци.

Информация, докладване и публични регистри

ЗУО въвежда задължение за водене на отчетност и представяне на информация от следните лица:

- лицата, чиято дейност е свързана с образуване, събиране, транспортиране и третиране на производствени или опасни отпадъци;
- лицата, извършващи дейности по събиране, транспортиране и третиране на битови и строителни отпадъци;
- лицата, пускащи на пазара продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци.

ЗУО регламентира създаването и поддържането на следните публични регистри, които се водят от изпълнителния директор на ИАОС:

- регистър на лицата, притежаващи документи за извършване на дейности с отпадъци (разрешения и регистрационни документи);
- регистър на лицата, които пускат на пазара продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци (батерии и акумулатори, електрическо и електронно оборудване, масла, гуми, полимерни торбички);

- регистър на лицата, извършващи дейности като търговци или брокери на отпадъци;
- регистър на площадките, на които се извършват дейности с отпадъци от черни и цветни метали, излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, излезли от употреба моторни превозни средства и негодни за употреба батерии и акумулатори.

Финансиране на управлението на отпадъците

Със ЗУО в българското законодателство са въведени принципите “замърсителят плаща” и “разширена отговорност на производителя”. В съответствие с тези принципи разходите за събиране, предварително съхраняване, транспортиране и третиране (оползотворяване и обезвреждане) на отпадъците са за сметка на:

- причинителите и притежателите на отпадъците (прилагане на принципа “замърсителят плаща”);
- лицата, пускащи на пазара продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци (прилагане на принципа “разширена отговорност на производителя”).

Разходите за дейности с битови отпадъци и изпълнение на задълженията на органите на местно самоуправление и местна администрация, определени със ЗУО, се предвиждат по бюджета на съответната община в размер, не по-малък от планираните за съответната година приходи от местни такси по Закона за местните данъци и такси.

Компетентни органи по прилагането на ЗУО:

- Министерство на околната среда и водите - разработва и прилага националната политика и законодателството в областта на управление на отпадъците; координира контролните правомощия на другите органи на изпълнителната власт по отношение управлението на отпадъците. МОСВ издава разрешения на лица, извършващи индивидуално изпълнение на задълженията си и на организации по оползотворяване на масово разпространени отпадъци и утвърждава програмите им за управление на отпадъците.
- РИОСВ - прилагат националната политика и контролират спазването на изискванията на нормативните документи в областта на управление на отпадъците. РИОСВ издават разрешения и регистрационни документи за събиране, транспортиране, оползотворяване и обезвреждане на отпадъци на тяхна територия;

– Други институции, имащи отношение към управлението на отпадъците – Министерство на здравеопазването, Министерство на регионалното развитие и благоустройството, Министерство на вътрешните работи, Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията, Министерство на земеделието и горите Агенция “Митници”, Държавна агенция за метрологичен и технически надзор, Комисия за защита на потребителите, областни и общински администрации.

Контрол по управлението на отпадъците

Контрол по управлението на отпадъците се извършва от:

- кметовете на общини, които контролират дейностите с битови и строителни отпадъци; спазването на изискванията, определени с общинската наредба по ЗУО;
- РИОСВ, които контролират спазването на изискванията за третиране на отпадъци и на условията по издадените разрешения и регистрационни документи; изпълнението на програмите за управление на отпадъците; воденето на отчетност и предоставянето на информация за дейностите по отпадъците; изпълнението на задълженията на кметовете на общини, свързани с управлението на отпадъците; правилното начисляване и своевременно заплащане на продуктова такса от лицата, пускащи на пазара продукти, след употребата, на които се образуват масово разпространени отпадъци;
- МОСВ, което контролира спазването на условията по издадените разрешенията на организации по оползотворяване и на лица, изпълняващи индивидуално задълженията си за управление на масово разпространени отпадъци; дейностите по управление на отпадъци;
- МОСВ, РИОСВ, МВР, МТИТС и Агенция „Митници“, които контролират трансграничния превоз на отпадъци, съобразно своите правомощия;
- МОСВ, РИОСВ, МВР и кметовете на общини, които контролират спазването на условията и реда за извършване на дейност с отпадъци от черни и цветни метали, съобразно своите правомощия;
- РЗИ и РИОСВ, които контролират дейностите по третиране на опасни отпадъци в лечебните и здравните заведения;
- ДАМТН, Комисията за защита на потребителите и МЗ, които контролират съответствието на продуктите, след чиято употреба се образуват масово разпространени отпадъци с изискванията на съответната наредба.

Принудителни административни мерки и административно-наказателни разпоредби

- МОСВ спира дейностите по събиране, съхраняване, транспортиране, оползотворяване и обезвреждане на отпадъци и експлоатацията на инсталации за оползотворяване или обезвреждане на отпадъци;
- РИОСВ издава предписания за отстраняване на отпадъците за сметка на нарушителя и за възстановяване качествата на околната среда; спира дейностите по събиране, съхраняване, транспортиране, оползотворяване и обезвреждане на отпадъци и експлоатацията на инсталации за третиране на отпадъци;
- Въведени са голям брой наказания за нарушения на изискванията на закона и подзаконовите актове по прилагането му както от страна на физически и юридически лица, така и за неизпълнение на задълженията на длъжностните лица.

Ключови разпоредби на ЗУО

- Въвежда количествени цели за подготовка за повторна употреба и рециклиране на битови отпадъци, включващи най-малко хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и от други източници, които общините трябва да достигнат.
- Въвежда поэтапни цели за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на отпадъци от строителството и от разрушаване на сгради, за което отговорност имат възложителите на строителни дейности, както публични органи, така и бизнес.
- Въвежда изискване за регионално управление на битовите отпадъци и детайлни правила за сдружаване на общините в регионални сдружения за управление на битовите отпадъци чрез регионални съоръжения за третиране на отпадъците;
- Регламентира отговорността на собствениците на пътища за почистване на сервитутите на пътищата.
- Въвежда изисквания към ползвателите на търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради в населените места с над 5000 жители и в курортните населени места да събират разделно отпадъците от хартия и картон, стъкло, пластмаси и метали в съответствие с общинските наредби по чл.22 от ЗУО.
- Въвежда икономически инструменти за покриване на бъдещи разходи за рекултивация и следексплоатационни грижи на площадката на депото и за стимулиране на превенцията и оползотворяването на отпадъци преди депонирането.

- Определя националните компетентни органи по Регламент (ЕО) № 1013/2006 относно превозите на отпадъци, изискванията за финансови гаранции при трансграничен превоз, както и възможните случаи на ограничения. Забраняват се превозите на отпадъци за Република България, предназначени за изгаряне или съвместно изгаряне с оползотворяване на енергията за всяка инсталация, в количества за съответната календарна година, надвишаващи сумарно половината от годишния капацитет на инсталацията. В случаите, когато в Националния план за управление на отпадъците са заложили специфични мерки за управление на даден отпадък или поток от отпадъци, Министерският съвет може да ограничи вноса на тези отпадъци.

Подзаконови нормативни актове към Закона за управление на отпадъците

Действащите подзаконови нормативни актове, които детайлизират изискванията на ЗУО, могат да се обособят в пет групи:

- Подзаконови нормативни актове с хоризонтални разпоредби спрямо всички видове отпадъци, инсталации и съоръжения за отпадъци в обхвата на ЗУО – за класификация на отпадъците; за водене на отчетност и предоставяне на информация за дейностите с отпадъци;

- Подзаконови нормативни актове, определящи изисквания към съоръжения и инсталации за третиране на отпадъци – площадки за изграждане на съоръжения за третиране на отпадъци; изграждане и експлоатация на инсталации за изгаряне на отпадъци, депа и други съоръжения и инсталации за третиране на отпадъци /сепариране, компостиране/, третиране и транспортиране на производствени и опасни отпадъци;

- Подзаконови нормативни актове, регулиращи управлението на масово разпространени отпадъци, за които е въведен принципът „разширена отговорност на производителя“ - опаковки и отпадъци от опаковки; отработени масла и отпадъчни нефтопродукти; отпадъци от негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА); излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО); излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС); излезли от употреба гуми (ИУГ);

- Подзаконови нормативни актове, регулиращи управлението на специфични отпадъчни потоци – строителни отпадъци и за влагане на строителни рециклирани материали; биоотпадъци; отпадъци, съдържащи полихлорирани бифенили (ПХБ); утайки от пречистване на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието; отпадъци от лечебните и здравни заведения;

– Подзаконови нормативни актове, съдържащи регулации по управлението на отпадъци чрез икономически инструменти - за обезпеченията и разходване на събраните средства за дейностите по закриване и следексплоатационни грижи на площадките на депата за отпадъци и за отчисленията за депониране на битови и строителни отпадъци; за финансова гаранция или еквивалентна застраховка при трансграничен превоз на отпадъци; за заплащане на продуктова такса за продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци (опаковки, масла, батерии и акумулатори, гуми, електрическо и електронно оборудване (ЕЕО), моторни превозни средства (МПС), полимерни торбички).

Посочените цели се изпълняват съвместно от общините, включени във всеки един от регионите за управление на отпадъците, определени в Националния план за управление на отпадъците. Разпределението на задълженията между отделните общини в съответния регион се определя с решение на общото събрание на Регионалното сдружение на общините.

Системите за разделно събиране на биоотпадъци, които следва да бъдат изградени от общините, включват следните елементи:

- съдове за събиране на биоотпадъците при източника на образуване;
- специализирани транспортни средства, необходими за тяхното обслужване;
- специализирана техника за раздробяване и нарязване на биоотпадъците;
- площадки за събиране и временно съхраняване на биоотпадъците;
- претоварни станции и други елементи в зависимост от вида на системата.

С Наредбата е въведено изискване към вида на съдовете за събиране на биоотпадъците, които трябва да са кафяви, влагоустойчиви и да се затварят плътно.

За осигуряване на необходимите данни и осъществяване на контрол по изпълнение на целите, в наредбата е включена методология за изчисляване и доказване на изпълнението на целите за рециклиране на битовите отпадъци и целите за ограничаване на количествата депонирани биоразградими отпадъци, регламентирани със ЗУО.

Въведени са механизми за предоставяне на данни за количествата на образуваните и оползотворени отпадъци, включително математически модел, който се попълва от общините в рамките на регионалното сдружение и се изпраща в Изпълнителната агенция по околна среда за изготвяне на мотивиран

Основни ангажменти на общините, произтичащи от ЗУО и подзаконовите нормативни актове по прилагането му

ЗУО и наредбите към него регламентират детайлно редица задължения на общините, свързани с управлението на отпадъците. За целта в Закона за управление на

отпадъците и в голяма част от подзаконовите нормативни актове към него са обособени раздели, в които се регламентират задълженията на органите на местното самоуправление и местната администрация.

Програма за управление на отпадъците на община Бяла

Община Бяла изпълнява *Общинска Програма за управление на отпадъци за периода 2016-2020 г.*, приета от Общински съвет - Бяла с Решение на Общински съвет – Бяла. Програмата за управление на отпадъците на община Бяла за периода 2016-2020 г. е разработена съгласно изискванията на чл. 52, ал. 1 от Закона за управление на отпадъците и е неразделна част от Програмата за опазване на околната среда на община Бяла, в съответствие с чл. 79 от Закона за опазване на околната среда.

През периода на действие на Програмата са изготвяни ежегодни отчети за изпълнението ѝ, които са представяни пред Общински съвет – Бяла и разглеждани и приемани на негови заседания. Прегледът и анализът на отчетите показва, че основната част от мерките, включени в Плана за действие на програмата са изпълнени.

Неизпълнените мерки от Плана за действие към Програмата са свързани с организиране на дейности с биоразградими отпадъци – домашно компостиране; строителни отпадъци, опасни битови отпадъци.

4. Основни изводи и препоръки

На основата на направените анализи на националната и общинската нормативна рамки и програмни документи в областта на управление на отпадъците, могат да се направят следните основни изводи и препоръки:

- Националната нормативна рамка в областта на управление на отпадъците е изградена в цялост и напълно транспонира изискванията на европейското законодателство в тази област. Съдържа конкретни разпоредби, регламентиращи обхвата, правата и задълженията на органите на местното самоуправление и местната администрация по отношение на управлението на отпадъците.
- Действащата *Наредба за управление на отпадъците на територията на община Бяла* съдържа детайлни разпоредби, регламентиращи управлението на отпадъците на територията на община Бяла. Разработена в пълно съответствие с изискванията на националното законодателство по управление на отпадъците и отговаря на изискванията на ЗУО за съдържание на наредбата.

- В останалите общински нормативни актове, обект на анализа, могат да бъдат направени допълнения с оглед уреждане на максимално широк кръг от въпроси, както е препоръчано в настоящия анализ.
- Община Бяла разработва и изпълнява общински програми за управление на отпадъците в съответствие с действащото към момента на изготвянето им национално законодателство и национални програмни документи в областта на управление на отпадъците.
- Основната част от мерките, включени в Плана за действие на *Общинската Програма за управление на дейностите по отпадъци за периода 2015-2020 г.* са реализирани.
- Общинската администрация осъществява текущ контрол по напредъка и изготвя периодични отчети за изпълнението на програмните документи, в законоустановените срокове, които представя пред Общински съвет – Бяла. Отчетите са налични на сайта на общината.
- Във връзка с разпоредбата на чл. 52 от Закон за управление на отпадъците Община Бяла е предприела действия за разработване на Програма за управление на отпадъците за периода 2021-2028 г.

ПРИЛОЖЕНИЕ 1.2 АНАЛИЗ НА ОТПАДЪЦИТЕ

1. Анализ на битовите отпадъци

Определение за битови отпадъци

Съгласно Допълнителните разпоредби на ЗУО *битови отпадъци* са „отпадъците от домакинствата“ и „подобни на отпадъците от домакинствата“ - това са отпадъците, образувани от домакинствата и отпадъците, образувани от фирми и други организации, които по своя характер и състав са сравними с отпадъците от домакинствата, с изключение на производствените отпадъци и отпадъците от селското и горското стопанство.

„Биоразградими“ са всички битови отпадъци, които имат способността да се разграждат анаеробно или аеробно, като хранителни и растителни отпадъци, хартия, картон и други. „Биоотпадъци“ са биоразградими битови отпадъци от парковете и градините, хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, ресторантите, заведенията за обществено хранене и търговските обекти, както и подобни отпадъци от предприятията на хранително-вкусовата промишленост.

Състояние относно битовите отпадъци

Оценката на количествата битови отпадъци обхваща основно образуваните отпадъци на територията на общината, като основен генератор са:

-домакинствата, към които са включени и количествата образувани отпадъци от административните сгради,

-търговски обекти, училища и др. обществени сгради,

-туристически поток на територията на общината.

Системата за сметосъбиране е изградена в голямата си част от индивидуални съдове. Всеки контейнер обслужва едно домакинство. Община Бяла е възложила по договор по Закона за обществените поръчки на „Технокар” ЕООД дейностите за събиране и транспортиране на битовите отпадъци. Всички населени места на територията на общината са обхванати в система за организирано сметосъбиране и сметоизвозване. Със заповед на кмета на общината са определени границите на районите и вида на предоставяните услуги, както и честотата на сметоизвозването за 2020г.

Отпадъците се предават за третиране в „ЕКОИНВЕСТ АСЕТС” АД с основна дейност:“ проектиране, изграждане и експлоатация на завод за преработка на ТБО, включващо предоставяне на услуги за преработка на ТБО и управление на дейности по отпадъците”. Отпадъците се извозват до завода намиращ се в с. Езерово, Местност ‘Чакмак баир’, Община Белослав, в който функционират съоръжения и инсталации за сепариране и компостиране на битови отпадъци.

Количествата образувани битови отпадъци за периода 2016 – 2020г. са:

Количество на отпадъци за периода 2016-2020 в тонове

	2016	2017	2018	2019	2020
мярка	тон	тон	тон	тон	тон
Община	2008	1860	1941	1578.120	1182.520

Източник: общ. Бяла

Нормата на натрупване през последните три години бележи спад, като намалението през 2020г. (346,6 кг / ж годишно) спрямо 2018г. (571,6 кг / ж годишно) е 225кг. / ж. годишно. Намалението до голяма степен се дължи на пандемията с KOVID 19 и ограничителните мерки свързани с нея, довели до свиване на потреблението.

Данните за морфологичния състав на ТБО са необходими при избор на съоръжения за предварително третиране и обезвреждане и системи за разделно събиране на отпадъци или при оптимизация на въведените такива.

Анализ на морфологичния състав на битовите отпадъци е изготвен и предоставен от Община Бяла. Данните за състава на битовите отпадъци в общината, съпоставени с тези на национално ниво са представени в таблицата по – долу:

ОБЩИНА БЯЛА	ПРОЦЕНТ	НАЦИОНАЛНО НИВО	СРЕДНИ СТОЙНОСТИ
Ситна Фракция<4см	Н.Д.	Ситна Фракция<4см	28%
Градински	7,85	Градински	13%
Пластмаса	11,89	Пластмаса	11%
Хранителни	8,35	Хранителни	10%
Инертни>4 см	44,64	Инертни>4 см	5%
Текстил	5,14	Текстил	5%
Стъкло	4,23	Стъкло	4%
Хартия	4,75	Хартия	4%
Други	2,98	Други	4%
Картон	2,09	Картон	4%
Метали	1,85	Метали	4
Дървесни	1,54	Дървесни	3
Опасни	2,85	Опасни	2
Кожа	1,35	Кожа	2
Гума	0,48	Гума	1
Всичко%	100	Всичко%	100

Прави впечатление, че инертните отпадъци са с 40% над референтните стойности определени съгласно „Методика за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци на МОСВ от 2019 г“, докато за ситна фракция няма данни. Това предполага смесване на двата типа отпадък, показва че се изхвърля в контейнерите за битова смет доста пръст, пепел, сгур, окосени треви които допринасят за „омърсяване и омокряне“ на пробите и довеждат до невъзможност да се идентифицира произхода на отпадъка. Пепел, пръст, сено, прахообразни частици от различен характер може да се причисли към Ситна фракция.

- Препоръчително е общината да изготви подпрограма за разделно събиране на биоразградимите отпадъци при източника включващо и хранителните отпадъци.

Разделно събиране на отпадъци от опаковки

В общината системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки е въведена през месец Август 2021г. Община Бяла и „Еко партньорс България“ АД са сключили договор за организиране на система за разделно събиране на отпадъци от опаковки. Системата е двуконтейнерна – в жълтия контейнер се изхвърлят хартиени, пластмасови и метални отпадъци от опаковки, а в зеления се събират стъклените.

На територията на град Бяла ще бъдат разположени 9 комплекта контейнери (жълт и зелен), а след края на летния сезон и в по-малките населени места: Горица, Господиново, Дюлино и Попович по една точка.

Новата система за събиране на отпадъци цели:

- Намалване на количеството отпадъци;
- Оптимално събиране, сортиране, транспортиране и предаване за оползотворяване на отпадъците;
- Постигане на по-висока ангажираност на обществото към проблемите с безразборното изхвърляне на отпадъци;

Разделното събиране на отпадъци е съществена предпоставка за оползотворяването им. Това може да означава възстановяване, повторна употреба, рециклиране, рециклирано съдържание.

Чрез оползотворяването на отпадъците от опаковки се подпомага разрешаването на редица екологични проблеми.

- Разделното събиране намалява натрупването на отпадъци в сметища и разпиляването им в природата.
- Разделното събиране запазва ресурсите ни и защитава дивата природа. Рециклираната хартия спасява милиони дървета от изсичане.
- Разделното събиране помага за решаването на климатичните проблеми – при производството на опаковки от рециклирани материали се отделя значително по-малко въглерод, който е основен виновник за глобалното затопляне.
- Когато изхвърляме разделно опаковките, те се рециклират. Рециклирането използва много по-малко електроенергия, отколкото производството от първични суровини.
- Когато изхвърляме разделно, сме по-отговорни към околната среда, здравето и бъдещето си – за нас и всички след нас!

Лицата, извършващи търговска дейност в търговски обекти, производствени и стопански сгради, здравни заведения, заведения за хранене и развлечения, обекти за комунални и други услуги, хотели и други места за настаняване и съпътстващи производството занаятчийски дейности, са длъжни да събират разделно отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло и ги предават на лицата, с които община Бяла има сключен договор, съгласно утвърден график или на лица, притежаващи разрешение по чл. 35 от ЗУО, или комплексно разрешително по реда на ЗООС и/или на организация по оползотворяване;

Във връзка със спазването на разпоредбите на горепосочената Наредба и въведената система за разделно събиране от 25.08.2021г., считано от същата дата се забранява съхранението или поставянето на кашони пред търговските обекти, като обемистите хартиени отпадъци (кашони от хранителни стоки и друг вид опаковки) се поставят в определените за целта контейнери, след задължителното им минимизиране (предварително намачкване, накъсване или нарязване). Считано от същата дата се **ЗАБРАНЯВА** изхвърлянето на хартиени, картонени, стъклени, пластмасови и др. отпадъци (включени в системата за разделно събиране на отпадъци) в контейнерите за битов отпадък, като нарушителите подлежат на административно наказание.

На територията на общината функционира един пункт за търговска дейност с отпадъци от черни и цветни метали - „Вторични суровини – Варна“ ЕООД, площадка, намираща се в гр. Бяла, област Варна, Стопански двор, ПИ с идентификатор 07598.10.178 с площ 2 900 кв.м.

ИЗВОДИ:

- **Необходимо е да се работи в посока подобряване ефективността от развитата система за разделно събиране на отпадъци от опаковки. Разположени са контейнери само на 12 места, чрез които не се осигурява достъпност за цялото население до системата за разделно събиране. Анализите от морфологичните проби показват значителни количества рециклируеми отпадъци от пластмаса, хартия и стъкло.**
- **Препоръчително е общината да изготви подпрограма за разделно събиране на биоразградимите отпадъци при източника включващо и хранителните отпадъци.**

2. Производствени неопасни отпадъци

Производствените отпадъци са количества вещества (продукти, остатъци, суровини и материали), несъдържащи вредни замърсители, създаващи риск за здравето на хората и околната среда, които не могат да се използват в производството (поради липса на технологии или пазар), не могат да бъдат продадени и от които притежателят желае или е длъжен да се освободи. Те се формират в резултат на промишлената, занаятчийската и обслужващата дейност на физическите и юридически лица.

Количеството и съставът на производствените отпадъци са силно променливи и зависят от множество фактори и най-вече от вида и технологията на производството.

За Община Бяла характерни отпадъци от индустрията са: отпадъци от физическа и механическа повърхностна обработка на метали и пластмаси, строителни отпадъци, утайки от локални пречиствателни станции, утайки от ПСОВ.

Управлението на утайките от ПСОВ и намаляване на депонираните отпадъци от утайки от ПСОВ се разглежда в разработваните Регионални прединвестиционни проучвания (РПИП) за ВиК за териториите на консолидираните ВиК оператори.

На територията на Община Бяла производствените дейности са сведени до минимум. Районът е с преобладаващо сезонна туристическа дейност и в последните години – земеделие.

Образуваните от дейностите на дружествата отпадъци се предават за последващо третиране на фирми, притежаващи съответните документи по чл.35 от ЗУО. Контролът се извършва от компетентните органи и Община Бяла.

3. Анализ на управлението на строителните отпадъци (СО)

С Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, Обн. ДВ. бр.98 от 8 Декември 2017 г. се регламентира предотвратяване и ограничаване на замърсяването на въздуха, водите и почвите, както и ограничаване риска за човешкото здраве и околната среда в резултат на третирането и транспортирането на строителните отпадъци. С Наредбата се насърчава рециклирането и оползотворяването на СО за постигане на целите по чл. 32 от ЗУО. Целта е:

- Да се предотврати и минимизира образуването на строителни отпадъци (СО);
- Да се насърчи рециклирането и оползотворяването на СО;
- Да се увеличи употребата на рециклирани строителни материали;
- Да се намали количеството за депониране на СО.

Член 6 от Наредбата забранява нерегламентираното изхвърляне, изгаряне, както и всяка друга форма на нерегламентирано третиране на СО, в т. ч. изхвърлянето им в контейнерите за събиране на битови отпадъци или разделно събиране на отпадъци от опаковки.

Строителните отпадъци са получени вследствие на строително-монтажни работи и премахване, включващи минерални отпадъци, пластмаси, метал, хартия, изолационни материали, дърво, азбест и други опасни отпадъци, и др. съответстващи на кодовете на отпадъци от група 17 на Приложение 1 от Наредба № 3 за класификация на отпадъците. Минералните отпадъци се образуват в резултат на строителство или събаряне на сгради и

съоръжения, които основно се състоят от минерални материали като тухли, бетон, строителни разтвори, естествен камък, пясък, керамични строителни материали, бетонови блокчета и др.

„Строително-монтажни” са работите, чрез които строежите се изграждат, ремонтират, реконструират, преустройват, поддържат или възстановяват, а „Премахване” е дейността по отстраняване на строежите чрез селективно отделяне на оползотворимите отпадъци в процеса на премахването.

Контролът по изпълнение на ПУСО се осъществява от кмета на общината, на чиято територия се извършват СМР/премахването на строеж, или от оправомощено от него длъжностно лице.

В случаите, когато кмета на общината е възложител на строителни и монтажни работи, с изключение на текущи ремонти, и възложител на премахване на строежи, следва да изготви план за управление на строителните отпадъци. Съдържанието и изискванията към плана се определят в Наредбата за управление на строителните отпадъци.

Когато общината е възложител на строителни дейности или на дейности по разрушаване на сгради, включително принудително премахване на строежи:

- да разработва План за управление на строителните отпадъци като част от строителната документация за инвестиционния проект за издаване на разрешение за строеж;
 - да изпълни реално Плана за управление на отпадъците;
 - да влага в строежите определен процент материали от рециклирани строителни отпадъци или материално оползотворяване в обратни насипи;
 - да осигури селективното разделяне и материално оползотворяване на определени видове строителни отпадъци в минимални количества;
 - да одобрява плана за управление на строителните отпадъци на инвестиционни проекти на територията на общината, като част от документацията за разрешение за строеж
- когато общината е компетентен орган по ЗУТ, както и да одобрява отчетите за изпълнение на плана за управление на отпадъците, в предвидените случаи от Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали.

Строителните отпадъци, образувани на територията на община Бяла към настоящия момент, са в минимални количества. Прилага се процедура, при която строителните фирми да се обръщат към общината за посочване на място и условия за депонирането на строителните отпадъци.

По голямата част от строителните отпадъци образувани на територията на общината са от ремонтна дейност на домакинствата. В общината няма специално изградено депо за съхраняване на строителни отпадъци, което да отговаря на изискванията за опазване на околната среда.

ИЗВОДИ

- **От анализа на морфологичния състав на отпадъците в общината става ясно че отпадъците от ремонтна дейност на домакинствата попадат в потока на ТБО което води до превишаване на фракция инертни с до 40 %.**

4. Анализ на управлението на опасните отпадъци

Опасни отпадъци са тези, чийто състав, количество и свойства създават риск за човешкото здраве и околната среда и са класифицирани като такива според Базелската конвенция за контрол на трансграничното движение на опасни отпадъци и тяхното обезвреждане.

Основните групи опасни отпадъци, образувани в домакинствата са:

- Живак и живаксъдържащи уреди
- Лакове и бояджийски материали
- Домакински препарати и химикали
- Мastica и замърсени опаковки
- Фармацевтични продукти (лекарства с изтекъл срок на годност)

Основен източник на тази група отпадъци на територията на Общината са транспорта, услугите на здравеопазването, а така също и домакинствата на гражданите.

Отговорността за управлението на болничните отпадъци е на медицинските заведения, в които се образуват.

На територията на Общината няма изградена и действаща площадка за събиране, съхранение и оползотворяване на НУБА. Този вид отпадък се обхваща чрез дружествата, извършващи автосервизна дейност. Съхранението им се извършва на основание ЗОУ и Наредбата за батерии и акумулатори и за негодни за употреба батерии и акумулатори (приета с ПМС № 351 от 27.12.2012 г., обн. ДВ. бр.2 от 08.01.2013 г.).

Предаването им се извършва въз основа договорни отношения на дружества, притежаващи съответния документ по чл.35 от ЗУО.

5. Биоразградими и био отпадъци.

БИО-ОТПАДЪЦИ са биоразградими отпадъци от парковете и градините, хранителни и кухненски отпадъци от домакинства, ресторанти, заведения за обществено

хранене. Биоразградими са всички отпадъци, които се разграждат аеробно или анаеробно, като хранителни и растителни отпадъци, хартия, картон и др.

ГЕНЕРАТОРИ НА БИО-ОТПАДЪЦИ:

- Зелени отпадъци: зелени площи към обществени и търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради, градини, паркове, домакинства и др.
- Хранителни и кухненски отпадъци: детски градини, училища, домакинства, ресторанти, заведения за обществено хранене, търговски обекти, социални домове, пазари и др.

ПОЛЗИТЕ ОТ РАЗДЕЛНОТО СЪБИРАНЕ НА БИО-ОТПАДЪЦИ

✓ производство на компост (органична тор). Компостирането е естествен процес, представляващ контролирано разграждане на органични материали, чрез анаеробен или аеробен биологичен процес. Използването на компост в почвата увеличава нейните хранителни вещества и се намалява необходимостта от използване на изкуствени торове и пестициди.

- ✓ Намаляване количеството битови отпадъци, постъпващи за депониране;
- ✓ Намаляване на парникови газове, генерирани при обезвреждането на отпадъците;
- ✓ Производство на електричество и топлоенергия от биогаз при третиране на хранителни отпадъци.

Биоразградимите отпадъци от поддържане на обществени площи, паркове се събират разделно, след което се третират чрез компостиране или анаеробно разграждане. Общината има сключен договор с „Еконвест Асетс“ АД за предоставяне на услуги по предварително третиране на смесени битови и зелени отпадъци, генерирани на територията на община Бяла.

Инсталацията, към която се извозват отпадъците се намира на територията на с. Езерово, община Белослав. Тя е за биоотпадъци, но приема и смесени ТБО. Зелените отпадъци, образувани от косене на тревни площи се извозват към тази инсталация - те се приемат, като биоразградими отпадъци.

Биоразградими отпадъци от кухни и заведения за обществено хранене - за 2020 година събраното количество е 1.680 тона. Предадени са в Инсталацията за третиране на биоотпадъци в с. Езерово.

В анализа на морфологичния състав на битовите отпадъци в общината, бе обърнато внимание от необходимостта за предприемане на действия за разделното събиране на този

тип отпадни потоци при източника. Биоотпадъците са приоритетни за разделяне при източника, защото така едновременно се запазва чистотата на отделените за рециклиране и компостиране материали.

6. Обезвреждане на отпадъците.

Обезвреждането на битовите отпадъци от всички населени места на територията на община Бяла се извършва в инсталациите на завод Екоинвест асетс АД, с. Езерово, Местност 'Чакмак баир', Община Белослав.

„ЕКОИНВЕСТ АСЕТС” АД е създадено през 2007 г. с основна дейност: “проектиране, изграждане и експлоатация на завод за преработка на ТБО, включващо предоставяне на услуги за преработка на ТБО и управление на дейности по отпадъците”. Дружеството е изградило нова инсталация за обезвреждане на твърди битови отпадъци с капацитет 450 т/ден. Инсталацията преработва отпадъците, генерирани от община Варна, в изпълнение на решение на Общински съвет-Варна №3147/13.09.2007 г. и договор между дружеството и община Варна от 22.10.2007 г.

Услугите свързани с дейността на предприятието включват:

ИНСТАЛАЦИЯТА ЗА МЕХАНИЧНО И БИОЛОГИЧНО ТРЕТИРАНЕ

В инсталацията постъпват несепарирани твърди битови отпадъци. Нейният капацитет е 450 т/ден ТБО. Отпадъците се претеглят на входа на инсталацията на електронна везна с обхват до 50 тона. Софтуерът на кантара автоматично регистрира всяко събитие и въвежда данните в архива.

ОПИСАНИЕ НА МЕХАНИЧНАТА ОБРАБОТКА

Отпадъците се разтоварват в приемно хале, позволяващо съхранението и предварителната обработка на отпадъците за времеви интервал до 48 часа. След предварително сортиране на неспецифични и/или едрогабаритни отпадъци, отпадъците се подават с челен товарач в машината за разкъсване на едри отпадъци/шредера (хартия, картон, дървесина и др.) и отваряне на полиетиленови торби. Посредством наклонена транспортна лента отпадъците се отвеждат до тремел/барабан с трисекционно сито с капацитет 140 000 т/год. Секциите на барабана разделят входящия поток отпадъци на три отделни по размер фракции:

- от 0 до 60мм – съдържа максимално количество отпадъци от органичната фракция, примесени с минимално възможно количество примеси от метал, дърво, опаковки и др.

- от 60 до 250 мм – съдържа максимално количество от рециклируемите фракции – PET, PE, черни и цветни метали, картон, дърво, фолия и др. Тази фракция постъпва в балистичен сепаратор, който я допълнително я разделя на три потока:

- остатъчна органична фракция – компостиране
- лека обемна фракция – инфрачервен сепаратор
- лека плоска фракция – ръчно сортиране и балиране над 250мм

– сепарираната от третата секция на ситото на тромела фракция (едрогабаритни опаковки, големи фолия и т.н.) се отвежда към станция за ръчно сортиране. Сепарираните от станцията рециклируеми отпадъци се подават за балиране към балираща машина, след което се предават за рециклиране.

ПРОИЗВОДСТВО НА RDF (ГОРИВО ОТ ОТПАДЪЦИ)

Остатъчният отпадък от средната и едрата фракция се отвежда към шредиращата линия като суровина за производство на RDF (гориво от отпадъци). Шредиращата линия за RDF е с максимален капацитет от 224 т/ден или 82 000 т/год. Тя е разположена в три помещения – приемна зала с вкопани конвейри и предварителен шредер, основна зала за шредирание и сепарация и зала за съхранение на готовата продукция RDF.

Шредиращата линия има два идентични потока, които могат да работят независимо един от друг. Фракцията с по-голям размер преминава през предварителен шредер с капацитет 14 т/час и магнитен сепаратор за черни метали, като след това, чрез вкопан конвейр продължава по едната част от инсталацията. По другата част по-дребната фракция директно се подава към втория вкопан конвейер.

При следващия етап материалът преминава през въздушен сепаратор, който отделя леките горими материали от тежката негорима фракция. Тежката фракция директно по транспортни ленти се отвежда в контейнери, а леката фракция отново по транспортна лента се подава към фините шредери, всеки с капацитет от 6 до 8 т/час, които намаляват размера ѝ до 30 мм. След финото шредирание чрез верижни транспортни ленти материалът се изсипва в залата за готова продукция на две различни страни за всеки от двата потока.

ОБЕЗПРАШАВАНЕ – ВЪЗДУШЕН ФИЛТЪР

Тъй като при тези операции се отделя прах е инсталирана обезпрашаваща система за пречистване на изходящите въздушни потоци от прахови частици. Съоръжението осигурява пречистване, съобразено с нормите за допустими емисии на вредни вещества, изпускани в атмосферата от обекти и дейности с неподвижни източници на емисии.

КОМПОСТИРАНЕ / АЕРОБНО БИОЛОГИЧНО СТАБИЛИЗИРАНЕ

Фракцията 0-60 мм се отвежда в компостиращи тунели. Процесът на аеробно компостиране се извършва в 10бр. тунели от затворен тип, всеки с капацитет 300 тона, където материалът попада изцяло в контролирана среда. Автоматично се контролират всички ключови параметри на процеса: кислородно съдържание температура влажност.

ПАРАМЕТРИ НА ПРОЦЕСА

Органичният материал престоява в тунелите средно около 18 дни, като през това време преминава през различни фази: стабилизиране – първи ден (30°C) хигиенизиране – втори и трети ден (>60°C) компостиране – около 14 дни (55°C) охлаждане – последен ден (до 35-40°C). Полученият материал се използва за рекултивация на замърсени терени.

7. Информация за замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците и осъществени мерки за тяхното възстановяване.

Депото за ТБО, чийто собственик е общината се намира в землището община Бяла, находящо се в ПИ 07598.82.13. по КК на гр. Бяла, област Варна е закрито. Започнат е първия етап на проекта – техническа рекултивация. Общината е сключила договор по програма Околна среда за финансиране на дейностите по проект „Закриване и рекултивация на общинско депо за битови отпадъци на територията на община Бяла, област Варна", находящ се в ПИ 07598.82.13. по КК на гр. Бяла, област Варна. Договорът е в изпълнение от дата на стартиране 07.08.2020 г.

Нерегламентирани сметища

Нерегламентираното депониране на отпадъци създава предпоставки за образуване на огнища на зарази и увреждане здравето на населението. На тези терени се изхвърлят битови, строителни и селскостопански отпадъци.

Общината ежегодно предприема мерки за инвентаризация и поетапно почистване, саниране и рекултивация на нерегламентираните сметища и стари замърсявания с отпадъци. За избягване на повторно замърсяване контролът е завишен. Силна в последните години е и гражданската позиция на населението.

СХЕМИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Рамковата директива за отпадъците (2008/98), съответно ЗУО, оперират както с принципа „Замърсителят плаща” (чл. 14), така и с принципа за „Разширена отговорност на производителя” (чл. 8), които взаимно се допълват.

Принципът „Замърсителят плаща”

е заложен в Договора за създаване на Европейската общност (чл.174). Този принцип във връзка с отпадъците изисква:

- причинителят и притежателят на отпадъци да ги управляват по начин, който гарантира висока степен на защита за околната среда и човешкото здраве;
- причинителите на отпадъци да поемат отговорност за отпадъците си;
- разходите за опазване на околната среда и човешко здраве, свързани с образуването и третирането на отпадъците, трябва да бъдат отчитани при определяне цената на продуктите и услугите;
- разходите за третиране и транспортиране на отпадъците са за сметка на причинителите и притежателите на отпадъците.

Принципът „Разширена отговорност на производителя“ (РОП) е екологичен принцип, който се прилага като съвкупност от мерки с цел намаляване на общото въздействие върху околната среда от даден продукт и въвежда задължения и отговорности за производителя на продукта по време на целия му жизнен цикъл за: ограничаване на съдържанието на опасни вещества, обратно приемане, предотвратяване на отпадъците и повторна употреба, рециклиране, оползотворяване и обезвреждане на отпадъците, получени в резултат на употребата на продукта. В съответствие с този принцип, производителите на продукти трябва да поемат отговорност, включително за финансирането на:

- проектиране и разработване на продукти, които подлежат на многократна употреба, технически издръжливи са, не съдържат или имат ограничено съдържание на материали и вещества, представляващи риск за околната среда;
- развиване на пазари за повторната употреба и рециклирането на отпадъците, образувани след крайната употреба на пусканите на пазара продукти. Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) определя разширената отговорност на производителя, като подход за екологична политика, при който отговорността на производителя за продукта обхваща и етапа след потреблението от целия жизнен цикъл на продукта. Политиката за разширената отговорност на производителя се характеризира с:
 - изместването на отговорността (физически и/или икономически, напълно или частично) във възходящ ред към производителя и извън общините;
 - осигуряването на стимули на производителите, за да вземат предвид екологичните съображения при създаването на своите продукти. Докато други инструменти на политиката обикновено имат за цел изолирана точка от веригата, разширената отговорност на производителя се стреми да интегрира сигналите, свързани с

екологичните характеристики на продуктите и производствените процеси в цялата продуктова верига.

Принципът „Разширена отговорност на производителя“ (РОП)

е екологичен принцип, който се прилага като съвкупност от мерки с цел намаляване на общото въздействие върху околната среда от даден продукт и въвежда задължения и отговорности за производителя на продукта по време на целия му жизнен цикъл за: ограничаване на съдържанието на опасни вещества, обратно приемане, предотвратяване на отпадъците и повторна употреба, рециклиране, оползотворяване и обезвреждане на отпадъците, получени в резултат на употребата на продукта. В съответствие с този принцип, производителите на продукти трябва да поемат отговорност, включително за финансирането на:

- проектиране и разработване на продукти, които подлежат на многократна употреба, технически издръжливи са, не съдържат или имат ограничено съдържание на материали и вещества, представляващи риск за околната среда;
- развиване на пазари за повторната употреба и рециклирането на отпадъците, образувани след крайната употреба на пусканите на пазара продукти. Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) определя разширената отговорност на производителя, като подход за екологична политика, при който отговорността на производителя за продукта обхваща и етапа след потреблението от целия жизнен цикъл на продукта. Политиката за разширената отговорност на производителя се характеризира с:
 - изместването на отговорността (физически и/или икономически, напълно или частично) във възходящ ред към производителя и извън общините;
 - осигуряването на стимули на производителите, за да вземат предвид екологичните съображения при създаването на своите продукти. Докато други инструменти на политиката обикновено имат за цел изолирана точка от веригата, разширената отговорност на производителя се стреми да интегрира сигналите, свързани с екологичните характеристики на продуктите и производствените процеси в цялата продуктова верига.

Отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират битови и подобни на битовите отпадъци

Схемата се прилага за битовите отпадъци от домакинствата (с изключение на 6 групи масово разпространени отпадъци) и за отпадъци, подобни на битовите, които по

своя характер и състав са сравними с отпадъците от домакинствата, но образувани от други източници.

Подобни на битовите отпадъци се образуват най-вече от административни сгради, образователни институции, социални организации, пазари, търговски обекти, хотели и ресторанти, ателиета за услуги. В схемата попадат и строителните отпадъци от ремонтни дейности и от разрушаване на сгради, генерирани от домакинствата и други обекти в малки количества.

При тази схема задължени лица са домакинствата и лицата, които образуват битови отпадъци и подобни на битовите отпадъци. Тези лица са отговорни за изхвърлянето, включително разделното събиране и изхвърляне на битовите отпадъци в определените за целта съдове и места и за заплащане на разходите за услугите по временно съхраняване, събиране, транспортиране и третиране на отпадъците в съответствие със Закона за местните данъци и такси, ЗУО и наредбите на общините за управление на отпадъците.

Другите лица, които участват в схемата, са общините, Регионалните сдружения на общини (PCO) за управление на отпадъците и фирмите или общински предприятия, на които общините възлагат една или повече дейности, свързани със събиране, транспортиране и третиране на битовите отпадъци.

В анализираната схема общините имат традиционно големи отговорности, които нарастват особено в последните години, във връзка с новите изисквания за прилагане на йерархията на управление на отпадъците. Както в ЗУО, така и в наредбите на общините за управление на отпадъците са регламентирани изискванията към задължените в схемата лица, както и глобите и санкциите за неспазване на съответните нормативни разпоредби. Контролен орган са общините чрез определени от кмета длъжностни лица или инспекторат на общината за осъществяване на контролни дейности. Задължените в схемата лица заплащат ежегодна такса за битови отпадъци, в размер определен от Общинския съвет за всяко населено място поотделно. Загубата на вторични ресурси поради закриването и рекултивацията на стари общински депа без оползотворяване на поне част от отпадъците е също слаба страна на управлението на отпадъците в схемата.

Разширена отговорност на производителя (РОП) относно 6 групи масово разпространени отпадъци (МРО)

Съгласно ЗУО „Масово разпространени отпадъци“ са отпадъци, които се образуват след употреба на продукти от многобройни източници на територията на цялата страна и поради своите характеристики изискват специално управление. Към 2014г. в

схемата за Разширена отговорност на производителя (РОП) поетапно са включени следните масово разпространени отпадъци :

- Отпадъци от опаковки;
- Отпадъци от ИУЕЕО;
- Отпадъци от ИУМПС;
- Отпадъци от батерии и акумулатори;
- Отпадъци от гуми;
- Отпадъчни масла и нефтопродукти.

При тази схема за „Разширена отговорност на производителя“ (РОП) лицата, пускащи на пазара продукти, които след тяхната употреба се превръщат в МРО, са задължените по схемата лица и носят отговорност за тяхното последващо събиране и рециклиране, в съответствие с изискванията на ЗУО и специфичните наредби за всеки вид МРО.

Схемата за РОП може да се осъществи по два начина от задължените в схемата фирми:

1. Чрез колективна система, представлявана от организация за оползотворяване (ОО) на съответните МРО.

2. Индивидуално от задълженото лице (конкретна фирма), което пуска на пазара МРО. Организации по оползотворяване (ОО) на МРО и лицата, които изпълняват индивидуално задълженията си са длъжни:

– Да получат разрешително по реда на ЗУО за осъществяване на дейността като ОО или за индивидуално изпълнение и организация на дейностите по разделно събиране, подготовка за повторна употреба, рециклиране и оползотворяване;

– Да създават и финансират системи за разделно събиране, повторна употреба, рециклиране и/или оползотворяване на съответния вид масово разпространени отпадъци;

– Да изпълняват програмата за управление на МРО и да достигнат целите за подготовка за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване;

– Да осъществяват информационни кампании за обществеността;

– За ОО на отпадъци от опаковки – задължение и да обхванат определен брой население чрез системите за разделно събиране на отпадъците, включително чрез поставяне на контейнери за разделно събиране в населените места.

Най-често отговорността по събирането на тези отпадъци и предаването им за третиране/рециклиране е, чрез възлагане на организации по оползотворяване (ОООП).

При схемата за „Разширена отговорност на производителя“ финансирането на системите за разделно събиране, рециклиране и оползотворяване на МРО се осъществява от фирмите – задължените лица в схемата, които пускат на пазара стоки, които след тяхната употреба се превръщат в МРО. В крайна сметка, това са част от производствените разходи на фирмите – задължени лица в схемата и представляват елемент от цената на съответния продукт.

Финансирането на дейностите по договорите се осъществява от организациите по оползотворяване, а общините са отговорни за съдействие при организиране на дейностите на териториите им. Организациите имат допълнителни задължения, в т.ч. да предоставят информация на общините, да финансират и осъществяват информационни кампании за широката общественост.

ИЗВОДИ

➤ **Заложения принцип в програмата „пълна отговорност на замърсителите“ „потребителите да заплащат пълните разходи, както по производството и потреблението на продуктите, така и свързани с тях разходи по опазване на околната среда“, превръщането на разходите за околна среда във важен фактор при вземане на решения“ се реализира чрез административни разпоредби и икономически регулатори.**

➤ **Най-често прилаганият икономически регулатор в контекста на принципа „замърсителят плаща“ е въвеждането на различни такси, а при неизпълнение на регламентираните с нормативните актове задължения, пълната отговорност предполага заплащането на глоби.**

ПРИЛОЖЕНИЕ 1.3 АНАЛИЗ НА ФИНАНСИРАНЕТО, ИКОНОМИЧЕСКИТЕ ИНСТРУМЕНТИ И СТИМУЛИ В СЕКТОРА НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ

Икономическите инструменти в сектора на управлението на отпадъците са механизми, въведени от държавата, които правят по-изгодно за населението и бизнеса да рециклират и оползотворяват отпадъците, вместо да ги депонират. Изследванията показват, че въвеждането на такива механизми в различните европейски страни е довело до намаляване на депонираните количества отпадъци и до преминаване към по-високите нива в йерархията на управлението на отпадъците.

- **Такса – битови отпадъци (в т.ч. постъпления от таксата и разходи на общините за управление на отпадъците).**

- Обезпечения за покриване на последващи разходи за затваряне на депата и отчисления за депониране на отпадъци (т.нар. отчисления по чл. 60 и чл.64 от ЗУО).

Такса битови отпадъци (в т.ч. постъпления от таксата и разходи на общината за управление на отпадъците)

Механизмът за финансиране изпълнението на задълженията на общините по управлението на битовите отпадъци, възложени със Закона за управление на отпадъците, е регламентиран със Закона за местните данъци и такси. Съгласно §13а от Заключителните разпоредби на Закона за местни данъци и такси до 31.03.2017г. Министерският съвет съвместно с Националното сдружение на общините в Република България разработва методика за изготвяне на план-сметката с необходимите разходи за дейностите и за видовете основи, които служат за определяне размера на таксата за битови отпадъци, и внася в Народното събрание проект за изменение на чл. 66 и 67. В тази връзка е изготвен Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за местните данъци и такси (ЗМДТ). Предложените промени в ЗИД на ЗМДТ целят справедливо определяне на таксата за битови отпадъци, спазване на принципа „замърсителят плаща“, въвеждане на единна методология за определяне на разходите, които формират таксата за битови отпадъци, осигуряване на публичност и прозрачност чрез задължението за провеждане на обществени консултации при определянето на разходите, формиращи таксата и опазване на околната среда.

Предвижда се размерът на таксата за битови отпадъци за всяко задължено лице да се определя, като разходите за сметка на таксата за битови отпадъци за текущата година от план-сметката се разпределят по начин в зависимост от приетите от Общинския съвет основи, т.е. показателите, на базата на които се разпределят разходите за сметка на таксата за битови отпадъци от одобрената план-сметка към задължените лица. Водеща основа за определяне на размера на таксата за битови отпадъци е предвидено да бъде количеството на битовите отпадъци, като е необходимо местните власти да предприемат адекватни мерки за въвеждане на принципа „замърсителят плаща“.

Заплащането на такса, чийто размер е определен на база, различна от количеството на изхвърлените отпадъци, на практика не създава стимул на населението да изхвърля по-малко количество отпадъци.

Основите за изчисляване на размера на таксата за битови отпадъци, които общинският съвет може да приеме са:

- ♣ Определяне на количеството битови отпадъци на база брой на заявените от лицето контейнери за текущата година, както и броя на ползвателите на услугата;

♣ Индивидуално измерено количество битови отпадъци за имота – чрез торби с определена вместимост, предоставени от общината, или чрез стикери, залепени върху торби на лицата;

Количество битови отпадъци за имота, определено съобразно броя и вместимостта на необходимите съдове за съхранение;

♣ Брой ползватели на услугата в имота или натурален показател използвано количество вода в имота;

♣ Комбиниран подход на база количество битови отпадъци и брой на ползватели на услугата в имота или натурален показател използвано количество вода в имота.

Съгласно чл.66, ал.1 от ЗМДТ (Обн. ДВ. бр.117 от 10.12.1997г., посл. доп. ДВ. бр.32 от 22.04.2016г.), такса битови отпадъци се определя в годишен размер за всяко населено място с решение на Общинския съвет въз основа на одобрена план-сметка за всяка дейност, включваща необходимите разходи за:

1. осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други;

2. събиране, включително разделно, на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за третирането им;

3. проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, включително отчисленията по чл. 60 и 64 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО);

4. почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване.

Ежегодно се разработва предложение за размер на такса битови отпадъци въз основа на годишна план-сметка за дейностите по сметосъбиране и сметоизвозване, обезвреждане на битовите отпадъци в депа или други съоръжения, поддържане чистотата на териториите за обществено ползване. План-сметка за приходите от такса битови отпадъци и разходите за дейностите по събиране, извозване и обезвреждане на битови отпадъци, както и за почистване на обществени територии и размера на такса битови отпадъци се одобрява от Общински съвет. В срок до 30 октомври на предходната година, съгласно разпоредбите на чл.63, ал.2 от ЗМДТ (ДВ., бр.117/1997г., доп. ДВ. бр.32/22.04.2016г.), се изготвя заповед за определяне границите на районите, в които ще се извършва организирано сметосъбиране и сметоизвозване, вида на предлаганите услуги и

честотата на сметоизвозване за предстоящата година. Заповедта се издава от Кмета на общината и се обявява публично до 31 октомври на предходната година.

Постъпленията от таксата имат целеви характер и не могат да се изразходват за финансиране на други публични услуги, предоставяни от общините. Целта на таксата битови отпадъци е прилагане на принципа „замърсителят плаща“, чието непълно прилагане е съществен недостатък, поради начина на формиране на таксата. Размерът на таксата се определя за всяка услуга поотделно.

Информация за постъпленията от такса битови отпадъци и разходите за управление на отпадъците по групи разходи се събира и обобщава на общинско ниво.

Приходите за 2020 година, постъпили в общинския бюджет от такса битови отпадъци в община Бяла са 647 000 лв. Трябва да се отбележи, че приходите от такса битови отпадъци в общинския бюджет се използват изцяло за финансиране на дейности и проекти, свързани с битовите отпадъци, като се покриват всички разходи свързани с управлението на отпадъците. Към момента е налично добро планиране на средствата от такса битови отпадъци и разходването им е съобразено с потребностите.

Разходите на община Бяла свързани с дейностите по управление на отпадъците за същата година са 414 000 лв.

Определена е такса за третиране на тон отпадък, постъпил в „Еконвест Асетс“ АД, която общината заплаща. Освен приходите, важно значение за оценка на управлението на отпадъците имат и правените от общините разходи, както и съотношенията между приходите и разходите, свързани с тази дейност.

Понастоящем, общината разпределя приходите си от такса смет в няколко групи разходи за управление на отпадъците: както следва:

- Закупуване на съдове за битови отпадъци
- Сметосъбиране и сметоизвозване на битови отпадъци
- Проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депа за битови отпадъци
- Саниране, закриване и рекултивация на стари замърсявания
- Зимно и лятно почистване.

Като цяло най-голям дял има сметосъбирането и сметоизвозването.

Разходите, свързани с поддържането на дейностите по управление на отпадъците ще се увеличават през годините, вследствие на променената нормативна уредба, касаеща

управлението на отпадъците и въвеждането на нови методи и технологии за третирането им.

Трябва да се отбележи, че използваните за изчисляването на показателя приходи от такса битови отпадъци не съдържат размера на отчисленията по чл.60 и чл. 64 от ЗУО, които общините включват в план-сметките си при определяне размера на таксата. Тези отчисления се отчитат със знак (-) в друг бюджетен параграф.

Независимо от допълнителните дейности, които се въвеждат и планираните за въвеждане, направените в тази връзка разходи ще се компенсират от цялостното намаляване на количеството отпадъци, които ще се транспортират за крайно обезвреждане на депо, както и от реализацията на разделно събраните оползотворими компоненти.

Така сложилата се ситуация позволява вземането на управленски решения, които да са оптимални за решаване на дългосрочните нужди на жителите на общините. Не трябва да се забравя обаче, че дейностите по управление на отпадъците следва да се покриват изцяло с таксата за битови отпадъци, включително и изплащането на взети кредити изразходвани за дейността.

ПРИЛОЖЕНИЕ 1.4 АНАЛИЗ НА ИНФОРМИРАНЕТО НА ОБЩЕСТВЕННОСТТА ПО ВЪПРОСИТЕ НА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Настоящият анализ разглежда практиката на Община Бяла през последните години във връзка с информирането на обществеността по въпросите на управлението на отпадъците.

Анализът е концентриран върху следните въпроси:

- *Наличие на стратегически подход в информационно-разяснителната политика на общината във връзка с дейностите по управление на отпадъците.*
- *Информационни и разяснителни дейности и кампании; привличане на обществеността.*
- *Използвани методи и форми за предоставяне на информация на гражданите и фирмите относно предоставяните от общината услуги в областта на управление на отпадъците.*

1. Планиране на действия за информиране на обществеността относно управлението на отпадъците

Участието на обществеността в цялостния процес на промени в сектора за управление на отпадъците има голямо значение. Населението е основен участник в процеса на управление на отпадъците, защото то е постоянен техен генератор и поради това трябва да бъде информирано за въздействието върху околната среда, причинено от депонирането

на отпадъци, както и за възможностите и отговорностите си относно предотвратяването и оползотворяването на отпадъците.

Община Бяла провежда целенасочена политика по отношение предоставяне на информация, свързана с различните аспекти на управлението на отпадъците.

Друг подход, който се използва при планирането на действия за информирание и привличане на обществеността, е включването на клаузи в договорите за сътрудничество с организации по оползотворяване на масово разпространени отпадъци за разработване на конкретни мерки за привличане на населението като активен участник в разделното събиране на съответните отпадъци и провеждането на информационни кампании.

2. Информационни и разяснителни дейности и кампании

Мерките за информирание на населението за опасностите за околната среда и повишаване на обществената заинтересованост се публикуват в сайта на община Бяла и местния вестник.

3. Форми за предоставяне на информация относно общинските услуги в областта на управление на отпадъците

Основният начин на предоставяне на информация е интернет страницата на община Бяла и на Общински съвет - Бяла

На интернет страницата на Общински съвет – Бяла са публикувани следните документи, имащи отношение към управлението на отпадъците:

- Наредби на Общински съвет-Бяла, регламентиращи управлението на отпадъците;
- Правилник за организацията и дейността на Общинския съвет – Бяла, неговите комисии и взаимодействието му с общинската администрация;
- Решения на Общински съвет – Бяла, имащи отношение към управлението на отпадъците (за одобряване на ежегодни план –сметки за необходимите разходи по ЗМДТ за битовите отпадъци и определяне на такса за битови отпадъци; за приемане на програми за опазване на околната среда и за управление на отпадъците; за приемане на ежегодни отчети за изпълнението на програмите и др.)

На интернет страницата от Община Бяла е налична следната информация относно управлението на отпадъците и предоставяните услуги от общината:

- Програми и общински наредби;
- Ежегодни отчети за изпълнение на програмите;
- Устройствен правилник на Общинска администрация – гр. Бяла;

- Заповеди на кмета на общината за определяне на услугите, които общината извършва по отношение на битовите отпадъци, в т.ч. граници на обслужваните райони, честота на извозване;
- Регистър на площадките за предаване на отпадъци от пластмаси, стъкло, хартия и картон на територията на община Бяла, съгласно от Закона за управление на отпадъците;
- Информационни брошури относно извършваните дейности с отпадъци на територията на общината;
- Оповестяване на кампании за разделно събиране на масово разпространени отпадъци и информационни брошури за кампаниите;
- Образци на декларации за определяне на такса битови отпадъци за услугите по сметосъбиране, сметоизвозване и обезвреждане на битовите отпадъци на база количество отпадъци;
- Постъпили уведомления за реализация на инвестиционни предложения;

1. Нормативни изисквания за събиране и предоставяне на информация за отпадъците

Основните национални документи, регламентиращи изискванията за събирането и предоставянето на информация за отпадъците са Законът за управление на отпадъците и Наредба № 1 от 4 юни 2014 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри.

С чл. 44 от ЗУО е въведено изискване за водене на отчетни книги и предоставяне на годишни отчети по ред и образци, посочени в наредбата.

С Наредба № 1 са определени:

- реда и образците за водене на отчетност за дейностите по отпадъците;
- реда и образците за предоставяне на информация за дейностите по отпадъците; - реда за предоставяне на информация от лицата, които пускат на пазара продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци;
- реда за водене на публичните регистри по чл. 45, ал. 1 от Закона за управление на отпадъците;
- изграждането и поддържането на национална информационна система за отпадъци.

Задължени лица по наредбата са:

- лицата, чиято дейност е свързана с образуване на производствени и/или опасни отпадъци, с изключение на отпадъците, образувани от домакинства, търговските и административните сгради;
- лицата, чиято дейност е свързана със събиране и транспортиране и/или събиране и съхраняване и/или третиране на производствени и/или опасни отпадъци; - лицата, чиято дейност е свързана със събиране и транспортиране и/или събиране и съхраняване и/или третиране на битови и/или строителни отпадъци;
- лицата, чиято дейност е свързана със събиране и транспортиране и/или събиране и съхраняване и/или третиране на масово разпространени отпадъци;
- лицата, които пускат на пазара продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци;
- организациите по оползотворяване и лицата, изпълняващи задълженията си индивидуално по наредбите съгласно чл. 13, ал. 1 ЗУО;
- регионални сдружения за управление на отпадъци;
- лицата, извършващи дейности като търговец и/или брокер на отпадъци.

2. Събиране, съхраняване и обработване на информация за отпадъците в Община Бяла

В Община Бяла е налична следната документация, свързана с управление на отпадъците:

- Програмни документи, планове – програми за опазване на околната среда и програми за управление на отпадъците, планове за привеждане на депа в съответствие с нормативните изисквания, планове за мониторинг и др.
- Нормативни документи на общинско ниво – наредби, правилници и др.;
- Документи във връзка с определяне на цени и такси за услугите – план – сметки за необходимите разходи по ЗМДТ за битови отпадъци и определяне на такса за битови отпадъци;
 - Заповеди на кмета на общината, свързани с управление на отпадъците.
 - Решения на общинския съвет, свързани с управлението на отпадъците;
 - Документация от проведени обществени поръчки за възлагане на дейности по отпадъците;
- Договори, сключени от общината с външни фирми за изпълнение на дейности по отпадъците – за събиране и транспортиране на битови отпадъци, за разделно събиране на МРО, за рекултивация на закритото общинско депо за отпадъци;

- Отчети за изпълнение на сключените договори – вдигнати контейнери, количества събрани и транспортирани отпадъци, количества отпадъци, предадени за рециклиране/ обезвреждане, периодични справки, съгласно клаузите на договорите;
- Справки за изплатени средства по договори за услуги за събиране, транспортиране и депониране на отпадъци;
- Документация по изпълнение на екологични проекти, свързани с управление на отпадъците;
- Документи от контролната дейност, извършвана от общината;
- Констативни протоколи от извършени проверки от контролни органи по изпълнение на задълженията на кмета на общината в областта на управление на отпадъците;
- Информационни материали – брошури, листовки, прессъобщения във връзка с провеждане на акции и кампании в областта на управление на отпадъците.

Посочената документация се събира, съхранява и обработва от различни структурни звена от общинската администрация, в съответствие с функционалните им характеристики съгласно Устройствения правилник на Общинска администрация – гр. Бяла.

По отношение на вида и количеството на събраните, транспортирани и третирани отпадъци, източници на информация са дружествата, на които е възложено извършването на дейностите и организациите по оползотворяване на масово разпространени отпадъци, с които са сключени договори за сътрудничество. В съответствие с изискванията на *Наредба № 1 от 4 юни 2014 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри*, тези юридически лица водят текуща отчетност и представят годишни отчети в Изпълнителната агенция по околна среда. Също така, съгласно клаузите на сключените договори с Община Бяла, те предоставят информация и на общината.

ПРИЛОЖЕНИЕ 1.6 АНАЛИЗ НА АДМИНИСТРАТИВНИЯТ КАПАЦИТЕТ

Планирането, регулирането и налагането на законодателството по управление на отпадъците зависи от наличните човешки ресурси в общината. За да се подпомогне изпълнението на законодателството, компетентните органи на национално, регионално и общинско ниво се нуждаят от достатъчен и добре обучен персонал, ангажиран със:

- разработване на политиката за управление на отпадъците, планиране и прилагане на местно ниво;
- разработване и прилагане на законодателството,

технически стандарти и ръководства за дейностите по управление на отпадъците;

- съгласуване на разрешения за дейности с отпадъци и за изграждане и експлоатация на инсталации за оползотворяване и обезвреждане;
- упражняване на контрол, извършване на проверки и мониторинг на дейностите и инсталациите, образуващи и/или третиращи отпадъци;
- инициране и налагане на мерките по прилагане на законодателството;
- събиране, обработка, анализиране и докладване на данни;
- подготовка, разработване, оценка, прилагане и надзор на проекти за изграждане на общинската инфраструктура за отпадъци.

Изпълнението на настоящата Програма за управление на отпадъците в община Стара Бяла до 2028 г., изисква подобряване на институционалния капацитет и засилване на контролните функции на местно ниво.

Планирането и установяването на финансово обезпечени и поносими за населението системи за събиране (включително разделно) и транспортиране на отпадъците, изграждането и експлоатацията на съоръжения и инсталации, е предизвикателство. Това налага приемането на мерки за насърчаване на кооперирането между общините, с цел изпълнение на техните отговорности и ще подпомогне усъвършенстването на системите за управление на отпадъците в общините и чрез регионалните инициативи ще бъде осигурен достъп до необходимото ноухау и техническа инфраструктура за обезвреждане на приемлива за населението цена.

В дейностите по управление на отпадъците са ангажирани следните институции: Община Бяла; Общински съвет – Бяла; Кметове и Кметски наместници на населените места.

Дейностите по управление на отпадъците на местно ниво в община Бяла се осъществяват чрез:

- изпълнение на Общинската програмата за управление на отпадъците и
- спазване на Наредбите, приети от Общински съвет Бяла, имащи отношение към темата с отпадъците.

Кметът на общината е отговорно лице за управлението на дейностите по отпадъците, образувани на нейна територия по смисъла на Закона за управление на отпадъците и местната наредба по прилагането им.

За подпомагане на работата на кмета на Общината в изпълнение на задълженията и отговорностите му, в администриране на дейността са заети и други отговорни звена и лица от общинската администрация:

- Зам.-кмет;

- Експерти в Дирекция „Икономическа и социална сфера, благоустройство и околна среда“ ИССБОС;

- Кметове и Кметски наместници на населените места;

За управлението на отпадъците отговаря дирекция „ИССБОС “. Няма назначени еколози. Ресорният зам. отговаря за изготвяне на програми и планове.

Контролните функции по дейностите за управление на отпадъците в рамките на общината имат кмета на общината, специалистите от общинската администрация, а конкретно по населени места кметовете на населените места.

Служителите, назначени да отговарят за проблемите по управление на отпадъците притежават необходимото образование, професионална компетентност и опит за заемане на длъжността. Те извършват контролната дейност по отпадъците, но анализът на количествените характеристики на човешките ресурси показва, че броят на служителите, пряко отговорни за опазването на околната среда и управлението на отпадъци е недостатъчен спрямо разширяващите се ангажименти на общините в тези сфери.

Общината полага непрекъснати усилия за повишаване капацитета на служителите по отношение на действащата нормативна уредба, прилагането ѝ на практика и своевременно идентифициране и предприемане ефективни действия по отношение нарушенията на нормативната уредба в областта на управлението на отпадъците.

За извършване на контролна дейност в общината са упълномощени освен компетентните служители и кметовете на кметствата. Актовете се съставят от експертите по опазване на околна среда на Общината, от представители на РИОСВ – Варна, за замърсени терени и неправомерно изхвърляне на отпадъци и за нарушения на наредбите, приети от Общинския съвет - Бяла.

В областта на дейностите с отпадъци общината има разработени програмни и нормативни документи, актуални спрямо приетите документи на национално ниво.

Контролната дейност, свързана с налагането на санкции се извършва от длъжностни лица в общинска администрация и инспекторите от РИОСВ.

Контролната дейност може да бъде подобрена чрез:

- Подобряване на координацията между контролните органи на различно подчинение;
- Създаване на адекватен контролен инспекторат в общината, увеличаване на броя на служителите в него;
- Осигуряване на автомобил за контролната дейност;

- Провеждане на обучения по Закона за управление на отпадъците за контролната дейност на общината;
- Провеждане на обучение по изискванията за съставяне на констативни протоколи и наказателни постановления;
- Максимално използване на възможностите на НПО да участват и да подпомагат контролната дейност на инспекторите за подобряване на уменията и подходите за налагане на глоби и санкции, както и за популяризиране на непрекъснато променящото се законодателство.

Задълженията на Кмета на общината по отношение управление на отпадъците са разписани в Глава I на ЗУО, Раздел III Задължения на органите на местното самоуправление и местната администрация. Кметът на община е отговорен за:

- осигуряването на съдове за събиране на битовите отпадъци;
- събирането на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения;
- почистването на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване;
- избора на площадка, изграждане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или на други инсталации или съоръжения;
- организирането на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата;
- разделното събиране на битови отпадъци на територията на общината най-малко за следните отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло;
- организирането на разделно събиране на опасните и биоразградими битови отпадъци.

ИЗВОД

➤ **Анализът на институционалния капацитет за управление на отпадъците в общината показва, че възложените с нормативната уредба правомощия и задължения на Кмета на общината са обезпечени, чрез функциите на административното звено в общинската администрация.**

➤ **Анализът на количествените характеристики на човешките ресурси показва, че броят на служителите, пряко отговорни за опазването на околната среда и управлението на отпадъци е недостатъчен спрямо разширяващите се ангажименти на общините в тези сфери.**

ПРИЛОЖЕНИЕ 2 ПРОГНОЗИ ЗА ОТПАДЪЦИТЕ

Важен показател за управление на отпадъците е нормата на натрупване на отпадъците, представена като количеството на образуваните битови отпадъци за година на човек от населението. През десетгодишния период 2002-2012 г. по данни на НСИ образуваните битови отпадъци на човек от населението в България намаляват значително от 601 до 446 кг/жител/година. По отношение на нормата на натрупване на битови отпадъци на жител спрямо средните стойности за ЕС-27, България е с по - благоприятни стойности през последната отчетна 2012 г. и тенденциите в динамиката на показателя за периода. За същия десетгодишен период образуваните битови отпадъци на жител средно за ЕС-27 са съответно за 2002 г. – 527 кг./жител, а за 2012 г. - 492кг/ж. Данните на Евростат през 2011 г. показват съществени различия в страните членки на ЕС, като нормата на натрупване варира от 298 кг/жител/година в Естония и 315-320 кг/жител/година в Полша и Чехия до 719 кг/жител/година в Дания.

Ако не бъдат предприети целенасочени мерки за предотвратяване на образуването на битови отпадъци, може да се очаква, че количеството на образуваните битови отпадъци в България ще нараства в резултат на икономически растеж, повишаване на доходите и потреблението в домакинствата. В резултат на разработването обаче на Националната програма за предотвратяване на образуването на отпадъците 2014-2020 г. и прилагане на мерките, предвидени в нея, може да бъде прогнозирано стабилизиране на количеството образувани битови отпадъци, като България продължи да е с един от най-благоприятните показатели „образувани битови отпадъци на жител/година”. Тенденциите в този показател са точен измерител за предотвратяването на образуването на отпадъци като най-високо ниво в йерархията на управление на отпадъците. Много по-неблагоприятен е показателят депонирани битови отпадъци на жител за България спрямо средното ниво на показателя за ЕС. В България количеството на депонирани отпадъци намалява с по-бързи темпове от средното за ЕС, но в България се депонират почти два пъти повече битови отпадъци на жител от средноевропейското ниво.

С цел осигуряване на единен и аргументиран подход при осъществяването на прогнозите за битови отпадъци през 2019 г. МОСВ утвърди актуализирана Методика за определяне на морфологичния състав на отпадъците. Методиката определя минималните изисквания при извършване на морфологичен анализ, които следва задължително да се спазват от общините. За целите на изготвяне на общинската програма за управление на отпадъците общината използва резултатите от националното проучване за морфологичния състав на битовите отпадъци, извършено за всяка община, тъй като няма актуално

изследване за морфологичния състав на отпадъците в общината, съобразено с националната методика за определяне на морфологичния състав на отпадъците извършено след националното проучване .

Целите на националното законодателство свързано с управление на отпадъците 2021 - 2028 са подготовка за повторна употреба и рециклиране:

– най-късно до 1 януари 2020 г. подготовката за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци от други източници, да достига не по-малко от 50 на сто от общото тегло на тези отпадъци;

– най-късно до 31 декември 2025 г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци да достигне най-малко до 55 на сто от общото тегло на тези отпадъци;

– най-късно до 31 декември 2030 г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци да достигне най-малко до 60 на сто от общото тегло на тези отпадъци;

– най-късно до 31 декември 2035 г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци да достигне най-малко до 65 на сто от общото тегло на тези отпадъци.

Прогнозата за количествата образувани битови отпадъци в Община Бяла за периода 2021 – 2028 година е изготвена въз основа на два компонента:

- Брой на населението и демографска прогноза за периода 2021-2028 г.;
- Норма на натрупване на отпадъци на 1 жител.

В бъдеще може да се очаква слабо увеличение на населението, което е най-съществената разлика относно очакванията за обща тенденция към намаляване на броя на населението в страната и областта. Тези очаквания се базират основно на положителния механичен прираст в общината, въпреки отрицателния естествен прираст и процесът на остаряване на населението. Тенденциите в развитието на населението са: намаляване на общия му брой, както в градовете, така и в селата, но с очаквания за запазване на броя му през следващите 8 години, по-ниски темпове на застаряване, в сравнение с тези в областта и страната, увеличаване на темповете на раждаемост и на смъртност.

Предвижданията за община Бяла са нормата на натрупване да задържи нивото си, и да се задържи в референтните стойности за типа населено място.

Прогнозата отчита влиянието на управленски фактори, които имат важно значение за развитието на процесите. За постигане на набелязаните цели с фокус върху краткосрочните такива, е избран сценарият „Рязко ускоряване на процесите по разделно събиране на рециклируемите отпадъци“. Този сценарий е оценен чрез инструментариума на анализа разходи-ползи. При изготвяне на прогнозата са отчетени данните от анализа на съществуващата ситуация и очакваното увеличаване на количествата рециклирани битови отпадъци през прогнозния период в резултат от внедряването на системите за разделно събиране както и мерките за тяхното доразвиване. Прогнозата отчита също и промените в националното и европейското законодателство, като например факта, че в Европейския съюз беше приета директива за намаляването на въздействието на определени пластмасови продукти върху околната среда. Ето защо, от 2022г. всички потребители, включително тези в България, ще трябва да се разделят с част от пластмасовите продукти за еднократна употреба.

Преследваните цели са реалистични за Община Бяла, при изпълнение на системите за разделно събиране на битови отпадъци най-малко за хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло и на отпадъци от опаковки от същия произход, както и разделно събиране на биоразградимите отпадъци. Поставените цели за разделно събиране и рециклиране на биоотпадъци трябва да бъдат постигнати чрез разделно събиране при източника на образуване и оползотворяване чрез компостиране, анаеробно разграждане или като източник на възобновяема енергия в инсталация за изгаряне на биомаса.

Следва да се отбележи, че без изграждане на съответната информационна система, която да позволи отчитането на количествата събрани отпадъци от търговски обекти и пунктове за вторични суровини, постигнатите резултати не могат да бъдат информационно обезпечени.

АНАСТАС ТРЕНДАФИЛОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ОБС - БЯЛА

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ГРАД БЯЛА, ОБЛАСТ ВАРНА

ПРЕПИС – ИЗВЛЕЧЕНИЕ

ПРОТОКОЛ 45

от

30.06.2022 г.

**НА ЗАСЕДАНИЕТО ПРИСЪСТВАХА 7 ОБЩИНСКИ СЪВЕТНИЦИ .
ГЛАСУВАЛИ 7 ОБЩИНСКИ СЪВЕТНИЦИ.**

Със 7 гласа „ЗА“ (Анастас Костов Трендафилов, Тодор Митков Минчев, Блага Георгиева Янакиева, Николай Димитров Тодоров, Стоян Липчев Костов, Станислав Атанасов Суков и Димитър Николов Петров), ОбС гр.Бяла прие

РЕШЕНИЕ № 45 – 363

ОбС гр. Бяла ОБЛАСТ ВАРНА	
изходящ №:	112
дата:	08 / 07 / 2022 г.

На основание чл.21, ал.1, т.12 и ал.2 от ЗМСМА, чл. 52, ал. 8 от ЗУО, във връзка с чл. 52, ал. 1 от ЗУО, Общински съвет Бяла

РЕШИ:

ПРИЕМА Програма за управление на отпадъците на Община Бяла, Област Варна за периода 2021 – 2028 г..

**АНАСТАС ТРЕНДАФИЛОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ОБС-БЯЛА**

Изготвил :

Ася Железарова

Гл. експерт в дирекция ПРАБОС